سـریـزه

د منتخبو قوانینو مجموعه

د منتخبـــو قوانینـــو مجموعـــه د افغانستان د عدلي او قضائي چارو د پروژې (AROLP) له پلوه چاپ شوه. د افغانسـتان د عـدلي او قضـائي چـارو پـروژه د امریکـا د متحـدو ایـالاتو د نړیـوالې پراخـــتیا اداري (USAID) لـه پلـوه تمـویلیږي. د افغانســتان د عــدلي او قضـــائي چـــارو پـــروژه (AROLP) پـه لاندې برخـو کـې د افغانستـــــان د عــدلي او قضــائي سکتور له ارگـانونو سره مرسته کوي:

(۱) د محکمـــو د سیستمونـــو پیـاوړي کـول او د عـدلي او قضـائي کارکوونکو روزنه؛

(۲) د قوانینو اصلاح او تسوید؛

(۳) عدالت، غیر رسمي سکتور تـه لاس رسي؛

(۴) د اسـلام پـه رڼـا کـې د ښځـو حقوق او د بشر حقوق؛

(۵) د بنسټونو جوړېنت.

د افغانستان د عدلي او قضائي چارو د پـروژې (AROLP)یـو لـه مهمـو

مقــدمــه

مجموعهٔ قوانین منتخب

مجموعـهٔ قـوانین منتخب بـه کوشش پروژهٔ امور عدلی و قضائی افغانستان (AROLP) بـه زیـور چـاپ آراسـته گردید. پروژهٔ امور عـدلی و قـضـائـی افـغـانسـتـان از طـرف اداره انکشاف بـین المللی ایـالات متـحـده امـریـکا (USAID) تمویـل مـی گـردد. پـروژهٔ امـور عـدلی و قضـائی افغـانستــان (AROLP) نهاد های سکتور عدلی و قضائی افغانستان را در عرصه های ذیل مساعدت می نماید:

(۱) تـقـویـــت سیـستـــم هـــای محـاکـــم و آمـــــوزش کارمنـــدان عـدلی و قـضائی؛

(۲) اصلاح و تسوید قوانین؛

(۳) دسترسی بـه عـدالـت، سکتـور غیر رسمی؛

(۴) حـقـــوق بـشـــر و حـقـــوق زن در پرتو اسلام؛

(۵) ساخت زیر بناها.

یکی از فعالیتهـای مهم (AROLP)، عبارت از گردآوری و انتشار قـوانین

فعالیتونو څخه د افغانستان د قوانینو راټولول او خپرول دي، چې په ډي وي ډي (DVD) کې د حقوقي ډیټابېس جوړول؛ او همدا رازد ټولو قوانینو، فرمانونو، مقررو او نورو مهمو حقوقي سندونو مفصل فهرست رانغاړي. مینه وال یا هر هغه څوك چې د قوانینو متنونو ته لاس رسي غواړي کولای شي د افغانستان د اسلامي جمهوریت د عدلیې له وزارت څخه یې نېغ په نېغه تر لاسه کړي او یا یې هم د عدلیې د وزارت په رسمي ویبپاڼه (www.moj.gov.af) کې پیدا کړي. په دې مجموعه کې د الفبا په ترتیب د منتخبو قوانینو مندرج موضوعي فهرست ته هم اشاره شویده.

دمنتخبو قوانینو د مجموعې خپرول د امریکا د متحدو ایالاتو د نړیوالې پراختیا اداري (USAID) له لارې د امریکا د خلکو د مالي او تخنیکي مرستې په مټ شوني شول. د دغې مجموعې د محتوا مسوولیت یوازې او یوازې د افغانستان د دولت پر غاړه دی او په هیڅ ډول د امریکا د متحدو ایالاتو د نړیوالې پراختیا اداري (USAID) یا د امریکا د حکومت نظر نه څرګندوي.

افغانستان است که شامل ایجاد و گردآوری یك مأخذ اطلاعاتی یا دیتابیس حقوقی در قالب یك دی وی دی (DVD) و گرد آوری یك فهرست مفصل از همه قوانین، فرامین، مقرره ها و سایر اسناد مهم حقوقی می باشد. علاقمندان و کسانیکه می خواهند به متون قوانین افغانستان دست یابند، می توانند مواد مذکور را مستقیماً از وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان دریافت داشته و یا از طریق ویب سایت (www.moj.gov.af) این وزارت به آنها دسترسی حاصل نمایند. درین مجموعه به فهرست موضوعی مندرجه قوانین منتخب به ترتیب الفبا نیز اشاره شده است.

نشر مجموعۀ قوانین منتخب با کمك و مساعدت مردم ایالات متحده امریکا و از طریق ادارۀ انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID) میسر گردید. از محتوای این تالیفات فقط دولت افغانستان مسوولیت دارد و بس، الزاماً منعکس کنندۀ نظرات ادارۀ انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID) و یا حکومت ایالات متحده امریکا نمی باشد.

د افغانستان د قوانینو او حقوقي سندونو هغه مؤثق، اصلي او رسمي متنونه چې دلته بیا له سره چاپ شوي د افغانستان د دولت له اصلي چاپ شویو خپرونو څخه تر لاسه کېدای شي. دحقوقي چارو کارکوونکو ته سپارښتنه کیږي تر څو ددې مجموعې هر یو متن له هغو رسمي خپرونو سره پرتله کړي چې په دې وروستیو کې چاپ شوي.

دمنتخبو قوانینو مجموعه له لاندې عناوینو څخه تشکیل شوې ده:

۱- د افغانستان اساسي قانون.

۲- د بشر دحقوقو نړیواله اعلامیه.

۳- د افغانستان د بشر دحقوقو د خپلواك کمېسیون د تشکیل، دندو او واکونو قانون.

۴- د هر ډول توکمیز توپیر (تبعیض) د له منځه وړلو نړیوال تړون.

۵- د اقتصادي، ټولنیز و او کلتوري حقوقو بین المللي تړون.

۶- د مدني او سیاسي حقونو بین المللي تړون.

۷- په ټولو شکلونو کې د ښځو په

متون رسمی اصلی و مؤثق قوانین افغانستان و دیگر اسناد حقوقی ایرا که در اینجا تجدید چاپ گردیده اند، می توان در نشرات چاپی اصلی دولت افغانستان دریافت. برای دست اندر کاران امور حقوقی یاد دهانی میگردد تا هر یك از متون موجود در این مجموعه را با جدید ترین نشرات رسمی مقابله نمایند.

مجموعه قوانین منتخب حاوی عناوین ذیل اند:

۱- قانون اساسی افغانستان.

۲- اعلامیه جهانی حقوق بشر.

۳- قانون تشکیل، وظایف و صلاحیت های کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان.

۴- میثاق بین المللی رفع هر نوع تبعیض نژادی.

۵- میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی.

۶- میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی.

۷- میثاق رفع کلیه

وړاندې د توپیر د له منځه وړلو تړون.

٨- د شکنجې، ظالمانه مجازات او انساني ضد یا د سپکاوي چلندپر خلاف تړون.

٩- د ماشومانو د حقوقو تړون.

١٠- د افغانستان د اسلامي جمهوریت د قضائیه قوی د محکمو د تشکیلاتو او واك قانون.

١١- د قضاتو لپاره د قضائی سلوك د طرز مقرره.

١٢- د افغانستان جمهوریت د څارنوالۍ د تشکیل او صلاحیت قانون له تعدیل سره.

١٣- د افغانستان اسلامي امارت د مامورینو قانون له تعدیل سره.

١۴- د پولیسو قانون.

١۵- مدني قانون (١-۴) ټوك له تعدیلونو سره.

١۶- د افغانستان د جمهوریت د مدني محاکماتو د اصولو قانون.

١٧- د حقوقو د تحصیل د څرنګوالي قانون له تعدیل سره.

تبعیضات علیه زنان.

٨- میثاق علیه شکنجه،مجازات ظالمانه، رفتار غیر انسانی یا اهانت آمیز.

٩- میثاق حقوق طفل.

١٠- قانون تشکیلات و صلاحیت محاکم قوهٔ قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان.

١١- مقرره طرز سلوك قضائی برای قضات.

١٢- قانون تشکیل و صلاحیت څارنوالی جمهوری افغانستان معه تعدیل.

١٣- قانون مامورین امارت اسلامی افغانستان معه تعدیل.

١۴- قانون پولیس.

١۵- قانون مدنی (١-۴) جلد معه تعدیلات.

١۶- قانون اصول محاکمات مدنی جمهوری افغانستان.

١٧- قانون طرز تحصیل حقوق معه تعدیل.

۱۸- د تجارت اصولنامه له تعدیلونو سره.

۱۹- د تجارتي محاکمو د اصولو قانون له تعدیل سره.

۲۰- د تجارتي نښنو اصولنامه.

۲۱- د افلاس او لاس تنګۍ اصولنامه.

۲۲- د بانکدارۍ قانون.

۲۳- د خصوصي پانګې اچونې قانون.

۲۴- دجزأ قانون له تعدیلونو سره.

۲۵- د جزائي اجراآتو قانون له تعدیلونو سره.

۲۶- د محکمو لپاره د جزائي اجراآتو مؤقت قانون.

۲۷- د جرمونو د کشف او تحقیق او د تطبیق په قانونیت یې د څارنوالۍ د څارنې قانون له تعدیلونو سره.

۲۸- له ارتشاء او اداري فساد سره د مبارزې قانون.

۲۹- د محبسونو او توقیف ځایونو قانون.

۱۸- قانون تجارت معه تعدیلات.

۱۹- قانون اصول محاکمات تجارتی معه تعدیل.

۲۰- اصولنامۀ علایم تجارتی.

۲۱- اصولنامه افلاس و ورشکست.

۲۲- قانون بانکداری.

۲۳- قانون سرمایه گذاری خصوصی.

۲۴- قانون جزأ معه تعدیلات.

۲۵- قانون اجراآت جزائی معه تعدیلات.

۲۶- قانون اجراآت جزائی مؤقت برای محاکم.

۲۷- قانون کشف و تحقیق جرایم و نظارت څارنوالی بر قانونیت تطبیق آن معه تعدیلات.

۲۸- قانون مبارزه علیه ارتشاء و فساد اداری.

۲۹- قانون محابس و توقیف خانه ها.

۳۰- د ناریه وسلې، مهماتو او چاودېدونکو موادو قانون.

۳۱- د اطفالو د سرغړونو د رسیدګۍ قانون.

۳۲- د کورني او بهرني امنیت پر ضد جرمونو قانون.

۳۳- د ټولنو، اعتصابونو او تظاهراتو قانون.

۳۴- د مخدره موادو پر ضد د مبارزې قانون.

۳۵- د تروریزم د تمویل پر خلاف د مبارزې قانون.

۳۶- د پیسو د تطهیر او له جرمونو څخه د راپیدا شوو عوایدو پر خلاف د مبارزې قانون.

۳۷- د واټ ترافیک قانون، د نقلیه واسطو د سیر جواز، د چلولو جواز او د سیر او حرکت مقررې له تعدیلونو سره.

۳۸- د افغانستان اسلامي امارت د ځمکوالۍ (زمینداری) د چارو د تنظیم قانون.

۳۹- د ځمکي داستملاک قانون له

۳۰- قانون سلاح ناریه، مهمات و مواد منفلقه.

۳۱- قانون رسیدگی به تخلفات اطفال.

۳۲- قانون جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی.

۳۳- قانون اجتماعات، اعتصابات و تظاهرات.

۳۴- قانون مبارزه علیه مواد مخدر.

۳۵- قانون مبارزه علیه تمویل تروریزم.

۳۶- قانون مبارزه علیه تطهیر پول و عواید ناشی از جرایم.

۳۷- قانون ترافیك جاده و مقرره های ((جواز سیر و سایط نقلیه، جواز رانندگی، سیر و حرکت)) معه تعدیلات.

۳۸- قانون تنظیم امور زمینداری امارت اسلامی افغانستان.

۳۹- قانون استملاك زمین

تعدیلونو سره.

۴۰- د املاکو په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئیس فرمان.

۴۱- د مهاجرینو د باعزته راستنېدو په باب، د افغانستان د مؤقتې ادارې د رئیس فرمان.

۴۲- د کار قانون.

۴۳- د ټولیزو رسنیو قانون.

مونږ د خپلې مننې مراتب د قوانینو ددې منتخبې مجموعې د راټولوونکو او تصحیح کوونکو هر یو: عبدالقدوس (اندیوال)، حضرت گل (حسامي)، فریدون (یوسفي) او د سید فرهاد (هاشمي) د نشراتو د څانگې تخنیکي مسوول څخه څرگندوو.

د منتخبو قوانینو د مجموعې دا ټوك لاندې تقنیني سندونه رانغاړي:

۱- دافغانستان اسلامي امارت د ځمکوالۍ (زمینداری) د چارو د تنظیم قانون.

۲- د ځمکې داستملاک قانون له تعدیلونو سره.

معه تعدیلات.

۴۰- فرمان رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در بارۀ املاك.

۴۱- فرمان رئیس ادارۀ مؤقت افغانستان در مورد عودت باعزت مهاجرین.

۴۲- قانون کار.

۴۳- قانون رسانه های همگانی.

ما مراتب سپاس خود را از گرد آورندگان و تصحیح کننده گان این مجموعۀ منتخب قوانین هر یك: عبدالقدوس (اندیوال)، حضرت گل (حسامی)، فریدون (یوسفی) و سید فرهاد (هاشمی) مسوول تخنیکی بخش نشرات ابراز میداریم.

این مجلد از مجموعۀ قوانین منتخب شامل اسناد حقوقی ذیل می باشد:

۱- قانون تنظیم امور زمینداری امارت اسلامی افغانستان.

۲- قانون استملاك زمین معه تعدیلات.

۳- د املاکو په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئیس فرمان.

۴- د مهاجرینو د باعزته راستنیدو په باب، د افغانستان د مؤقتي اداري د رئیس فرمان.

د افغانستان د عدلي او قضائي چارو پروژه

۳- فرمان رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در بارهٔ املاك.

۴- فرمان رئیس ادارهٔ مؤقت افغانستان در مورد عودت باعزت مهاجرین.

پروژه امور عدلی و قضائی افغانستان

دافغانستان اسلامي امارت د ځمکوالۍ (زمینداری) د چارو د تنظیم قانون

قانون تنظیم امور زمینداری امارت اسلامی افغانستان

په رسمي جریده کې د خپرېدو نېټه: ۱۴۲۱ هـ.ق کال د شوال المکرم د میاشتې دولسمه

پرله پسې ګڼه (**۷۹۵**)

فهرست قانون امور زمینداری

عنوان	مخ صفحه	عنوان
لومړی فصل – عمومي حکمونه	۱	فصل اول – احکام عمومی
دوه یم فصل – د ځمکې د ملکیت د حکم وړ سندونه	۸	فصل دوم – اسناد مدار حکم ملکیت زمین
دریم فصل – د ځمکې تصفیه	۱۶	فصل سوم – تصفیۀ زمین
څلورم فصل – ځمکوالوته د اخیستل شویو ځمکو بیرته ورکول	۲۶	فصل چهارم – استرداد زمین های اخذ شده به زمینداران
پنځم فصل – مستحق	۳۱	فصل پنجم – مستحق
شپږم فصل – د ځمکې ویش	۳۶	فصل ششم – توزیع زمین
اووم فصل – د ځمکې لیږدونه او بدلونونه	۴۱	فصل هفتم – انتقالات و تحولات زمین
اتم فصل – د ځمکې اجاره	۴۴	فصل هشتم – اجارۀ زمین
نهم فصل – د وقفي او مرعیٰ ځمکې ساحه	۵۴	فصل نهم – ساحۀ زمین های مرعیٰ و وقفی
لسم فصل – د شاړو او وچو (بکرو او بائرو (موات)) ځمکو ویش	۵۵	فصل دهم – توزیع زمین های بکرو بائر (موات)
یوولسم فصل – جزائي حکمونه	۶۴	فصل یازدهم – احکام جزائی
دولسم فصل – وروستني حکمونه	۶۶	فصل دوازدهم – احکام نهائی

بسم الله الرحمن الرحیم

د افغانستان اسلامي امارت د ځمکوالۍ (زميندارۍ) د چارو د تنظيم قانون

لومړی فصل
عمومي حکمونه

لومړۍ ماده:
دغه قانون د اسلامي شريعت د حکمونو په رڼا کې د دغو لاندې موخو (هدفونو) د تأمينولو په مقصد وضع شوی دی:

۱- په ښه توګه په هېواد کې د ځمکوالۍ (زمينداري) د چارو تنظيمول.

۲- په تېرو نظامونو (رژيمونو) کې د ځمکو د اصلاحاتو د عملي کولو له امله د پيدا شويو ستونزو ليرې کول.

۳- د املاکي دفترونو او په هغو پورې د اړوندو سندونو تنظيمول.

۴- د ځمکو ثبتول.

۵- د امارت په راتلونکو اقتصادي او پرمختيائي پلانونو کې د استفادې په مقصد د ډاډمنو املاکي شمېرنو او احصائيو راټولول.

قانون تنظيم امور زمینداری امارت اسلامی افغانستان

فصل اول
احکام عمومی

مادۀ اول:
این قانون در روشنی احکام شریعت اسلامی به منظور تأمین اهداف ذیل وضع گردیده است:

۱- تنظیم بهتر امور زمینداری در کشور.

۲- رفع مشکلات ناشی از تطبیق اصلاحات اراضی در نظام (رژیم) های گذشته.

۳- تنظیم دفاتر املاکی و اسناد مربوط به آن.

۴- ثبت اراضی.

۵- جمع آوری ارقام و احصائیه های مؤثق املاکی، به منظور استفاده از آن در پلان های اقتصادی و انکشافی آیندۀ امارت.

۶- د اشخاصو، امارت، موات، مرعیٰ او وقفي ملکيتونو بېلول.

۶- تفکیك ملکیت اشخاص، امارت، موات، مرعیٰ و وقفی.

۷- د امارتي او مواتي ځمکو وېشل.

۷- توزیع زمین های امارتی و موات.

۸- د (۱۳۵۷) هجري لمريز کال د غويي د مياشتي له اوومې نېټې وروسته د غير شرعي او غير قانوني وېشل شويو ځمکو اعاده کول.

۸- اعادۀ زمین توزیع شده غیر شرعی و غیر قانونی بعد از هفت ثور (۱۳۵۷ هـ.ش).

۹- په هېواد کې د ځمکوالۍ د واحد ډاډمن نظم جوړول.

۹- ایجاد نظم واحد با اعتبار زمینداری در کشور.

دوه یمه ماده:

په دې قانون کې لاندې اصطلاح ګانې لاندېنۍ مفهومونه افاده کوي:

مادۀ دوم:

اصطلاحات آتی در این قانون دارای مفاهیم ذیل است:

۱- د ځمکې خاوند: هغه شخص دی چې د شرعي او قانوني سندونو له مخې په خپلې ځمکې باندې مالکانه واک ولري د ځمکې خاوند پېژندل کېږي.

۱- مالك زمین: شخصیکه برزمین خود به اساس اسناد شرعی و قانونی تصرف مالکانه داشته باشد، مالك زمین شناخته می شود.

۲- ورثه: هغه اشخاص دي چې د وراثت له حصر وروسته د اړوندې شرعي محکمې له خوا د متوفی د موروثي مال مستحق وپېژندل شي.

۲- ورثه: اشخاصیکه بعد از حصر وراثت، توسط محکمۀ شرعی مربوط مستحق مال موروثی متوفی شناخته شوند.

۳- کورنۍ: مېړه، مېرمن او هغه اولاد دی چې واده يې نه وي کړی.

۳- خانوار: شوهر، زن و اولادیکه ازدواج نکرده باشد.

۴- ناقل: هغه شخص دی چې امارت، د

۴- ناقل: شخصیکه امارت در محل

اصلي استوګنې له ځای پرته په بل ځای کې ځمکه ورته ورکړې وي.

۵- قانوني وکیل: هغه شخص دی چې د ځمکې د خاوند، ورثې یا شریکانو له خوا د شرعي وثیقې په اساس د وکیل په توګه ټاکل شوی وي.

۶- کرنیزه ځمکه: د ځمکې هغه ساحه ده چې د قانون له حکمونو سره سم تر کرنیزې ګټې اخیستنې لاندې ونیول شي.

۷- د خصوصي ځمکو ساحه: د اشخاصو، شرکتونو او د غیر امارتي حقوقي شخصیتونو د ځمکې ټوټه یا ټوټې دي چې په یوه ځای او یا په څو ځایونو کې واقع وي.

۸- د امارتي ځمکو ساحه:

۱- د باغي، آبي او للمي ځمکو ټوټه یا ټوټې او هغه غونډۍ، چمني ځمکې، جبه زارې ځمکې، ځنګلونه، څړ ځایونه، کړکې لرونکې (نېزارې) ځمکې او هغه نورې ځمکې دي چې د امارت د ځمکو د اساس په دفتر کې ثبت شوې وي.

۲- هغه ځمکې دي چې عامه ملکیت بلل کېږي، مګر د امارت د ځمکې د اساس په دفتر کې ثبت نه وي.

دیگر غیر محل سکونت اصلی، برای وی زمین توزیع نموده باشد.

۵- وکیل قانونی: شخصیست که از طرف مالك زمین، ورثه یا شرکاء به اساس وثیقۀ شرعی به حیث وکیل تعیین و مقرر شده باشد.

۶- زمین زراعتی: ساحۀ زمینی که مطابق احکام این قانون تحت بهره برداری زراعتی قرار گرفته بتواند.

۷- ساحۀ زمینهای خصوصی: قطعه یا قطعات زمین اشخاص، شرکت ها و شخصیت های حقوقی و غیر امارتی که در یك یا چند محل واقع شده باشد.

۸- ساحۀ زمین های امارتی:

۱- قطعه یا قطعات زمین باغی، آبی، للمی، تپه ها، چمنی، جبه زار، جنگل زار، علفچر، نی زار و سائر زمین هائیکه در دفتر اساس اراضی امارت ثبت بوده باشد.

۲- زمین هائیکه ملکیت عامه محسوب گردیده، ولی در دفتر اساس اراضی امارت ثبت نباشد.

۳- هغه ځمکې دي چې د تصفيې په ترڅ کې شرعاً د اشخاصو ملکيت وربانديې ثابت نه شي.

۹- د مرعیٰ (چراګاه، مالچر، متروکه) ځمکو ساحه:

۱- مرعیٰ هغه نا آباده ځمکه ده چې شرعاً د امارت یا شخص ملکیت پرې ثابت نه وي.

۲- د کلي یا ښار د پای د کور سره چې یو جهوري الصوت (لوړ آوازه) شخص پر لوړ ځای ودریږي او په زوره ناره وکړي تر هغه ځایه چې د دغه لوړ آوازه شخص آواز ورسیږي، دا ځمکه مرعیٰ ګڼل کیږي.

۱۰- د وقفي ځمکو ساحه: وقف، حبس (بندیدل) د عین دي په ملک د الله تعالیٰ (ج) کې چې د واقف له ملکیت څخه وځي او د موقوف علیه په ملکیت کې نه داخلیږي.

۱۱- بکره (موات) ځمکه: هغه ځمکه ده چې هیڅکله تر کرکیلې لاندې نه وي راغلې (د شخصي، امارتي، مرعیٰ او وقفي املاکو څخه پرته ټول د ښتونه، غرونه، غونډۍ (تپې)، رودونه، نا آبادې ډبرینې ځمکې او ځنګلونه موات (وچ)

۳- زمین هائیکه در جریان تصفیه شرعاً ملکیت اشخاص بالای آن ثابت نشود.

۹- ساحهٔ زمین مرعیٰ (چراگاه، مالچر، متروکه):

۱- مرعیٰ آن زمین های بائریست که شرعاً ملکیت امارت یا شخص بر آن ثابت نگردد.

۲- هرگاه در خانهٔ آخر قریه یا شهر، یك شخص جهوری الصوت (بلند آواز) استاده گردد و به آواز بلند صدا نماید تا هرجائیکه صدای این شخص بلند آواز برسد، این زمین مرعیٰ شمرده میشود.

۱۰- ساحهٔ زمین های وقفی: وقف، حبس (بند شدن) عین است در ملك الله تعالی (ج) که از ملکیت واقف خارج و در ملکیت موقوف علیه داخل نه می گردد.

۱۱- زمین بکر (موات): زمینیکه اصلاً تحت زرع قرار نگرفته باشد (بدون املاك شخصی، امارتی، مرعیٰ و وقفی تمام دشتها، کوه ها، تپه ها، دریا ها، زمین های بائر، سنگزار و جنگل ها املاك موات (خشك

املاک ګڼل کیږي).

۱۲- شاړه ځمکه: هغه ځمکه ده چې په عادي شرائطو کې په پرله پسې توګه، له پنځو کلونو نه زیات کرنه پکې نه وي شوې او وروسته له اصلاح (جوړېدو) یا د اوبو لګولو د نوي سیستم له منځته راتلو څخه، تر کښت او زراعت لاندې ونیول شي.

۱۳- ټوټه (قطعه): د هغې ځمکې محدوده ده چې شا او خوا یې عامه یا د اشخاصو او د حقوقي شخصیتونو ملکیت احاطه کړې وي، باغي او تاکي ځمکه که څه هم د هماغې محدودې یوه برخه وي، جلا ټوټه بلل کیږي.

۱۴- کوچنۍ ټوټه: هغه ځمکه ده چې مساحت یې له یوه هکتار (پنځو جریبو) نه کم وي.

۱۵- اضافه جریبي ځمکه: د هغه شخص د نیول شوې ځمکوالۍ (زمینداري) د ساحې یوه برخه ده چې د په حکم وړ سند کې د لیکل شوې ځمکې له اندازې نه زیاته تثبیت شي.

۱۶- د حکم وړ سند: هغه سند دی چې د خاوند د ځمکې مشخصات په کې لیکل شوی وي او د دې قانون له

شمرده میشوند).

۱۲- زمین بائر: زمینیکه بیش از پنج سال متواتر، در شرائط عادی تحت زرع قرار نگرفته و بعد از اصلاح یا احداث سیستم جدید آبیاری، تحت کشت و زراعت قرار گرفته بتواند.

۱۳- قطعه: محدودهٔ زمینی است که اطراف آنرا ملکیت عامه یا اشخاص و یا شخصیت های حقوقی احاطه کرده باشد، زمین باغی و تاکی گرچه جزء همان محدوده باشد، قطعهٔ علیحده شمرده میشود.

۱۴- قطعهٔ کوچك: زمینیکه مساحت آن کمتر از یک هکتار (پنج جریب) باشد.

۱۵- زمین اضافه جریبی: قسمتی از ساحهٔ زمینداری متصرفهٔ شخصی که اضافه از اندازهٔ زمین مندرج در سند مدار حکم وی تثبیت گردد.

۱۶- سند مدار حکم: سندی که در آن مشخصات زمین مالك ثبت بوده و به اساس احکام این قانون مدار حکم،

حکمونو سره سم د حکم وړ وبلل شي.

۱۷- مستحق: هغه شخص دی چې د دې قانون له حکمونو سره سم ځمکه ور باندې ویشل کیږي.

۱۸- د ځمکې بدلون او تحولات: د ځمکې د درجې، مساحت، حدودو او حق آبې (د اوبو د حق) بدلون دی.

۱۹- هیئت: د ځمکوالۍ د چارو د تصفیې او تنظیم هیئت.

۲۰- اظهارلیک (اظهار نامه): هغه چاپي پاڼه ده چې له ۱۳۵۷ هجري لمریز کال نه مخکې د اشخاصو د ځمکوالۍ د ساحې د ټوټې یا ټوټو د کمیت او کیفیت د ثبتولو او د مالیې د تثبیتولو په مقصد وېشل شوې ده او یا د اسلامي تحریک له بریالیتوب وروسته وېشل کیږي. د اظهارلیک جدول (فورمه) د ملکیت سند نه شي بلل کېدای او یوازې د امارتي جائزه عوایدو (مالیې) لپاره کارول کیږي.

۲۱- بې ځمکې بزګر: هغه شخص دی چې خپله ځمکه نه لري او د بل شخص د ځمکې په کرکېله لاس پورې کوي.

۲۲- لږ ځمکې بزګر: هغه شخص دی چې له پنځو جریبو نه د کمې لومړۍ

شناخته میشود.

۱۷- مستحق: شخصیکه مطابق احکام این قانون، زمین برایش توزیع میگردد.

۱۸- تغییر و تحولات زمین: تغییر درجه، مساحت، حدود و حق آبهٔ زمین.

۱۹- هیئت: هیئت تصفیه و تنظیم امور زمینداری.

۲۰- اظهار نامه: ورق مطبوعی که قبل از سال (۱۳۵۷) به منظور ثبت کمیت و کیفیت قطعه یا قطعات ساحهٔ زمینداری اشخاص و تثبیت مالیه توزیع گردیده است و یا بعد از پیروزی تحریك اسلامی توزیع میگردد. جدول (فورمه) اظهار نامه سند ملکیت شمرده شده نمی تواند و صرف جهت جمع آوری عواید جائزهٔ امارتی (مالیه) از آن استفاده میشود.

۲۱- دهقان بی زمین: شخصیکه از خود زمین نداشته و به کشت و کار زمین شخص دیگری می پردازد.

۲۲- دهقان کم زمین: شخصیکه مالك کمتر از پنج جریب زمین درجه اول یا

درجه ځمکې یا د هغې د معادل خاوند وي او د کرکیلې په کار بوخت وي.

معادل آن بوده و به کار زراعتی مشغول باشد.

۲۳- د کرنې اجیر: هغه شخص دی چې خپله ځمکه نه لري او د ټاکلې نغدي یا جنسي اجورې په بدل کې د کرنې کارونه ترسره کوي.

۲۳- اجیر زراعتی: شخصیکه از خود زمین نداشته و کارهای زراعتی را در مقابل مزد نقد یا جنس معیین انجام میدهد.

۲۴- بې وزلی کوچی: هغه کوچې دی چې د نورو له مزدورۍ یا شپنۍ پرته بل عاید ونه لري.

۲۴- کوچی بی بضاعت: کوچی ایکه جزء از مزدوری یا چوپانی دیگران، منبع عاید دیگری نداشته باشد.

۲۵- د خصوصي ځمکو د ثبت د اساس دفتر: هغه دفتر دی چې د دې قانون د حکم وړ سندونو له مخې د غیر امارتي، اشخاصو، شرکتونو او د حقوقي شخصیتونو د ځمکوالۍ (زمینداری) د ساحې د ټوټې یا ټوټو کمي او کیفي مشخصات لېږدونې او بدلونونه پکې لیکل شوي وي.

۲۵- دفتر اساس ثبت اراضی خصوصی: دفتری که مشخصات کمی و کیفی انتقالات ساحهٔ زمینداری غیر امارتی اشخاص، شرکت ها و شخصیت های حقوقی برویت اسناد مدار حکم این قانون در آن ثبت باشد.

۲۶- د امارت د ځمکو د ثبتولو د اساس دفتر: هغه دفتر دی چې امارتي ځمکې د هغو په کمي او کیفي مشخصاتو سره پکې لیکل شوي وي.

۲۶- دفتر اساس ثبت اراضی امارت: دفتریست که در آن اراضی امارتی با مشخصات کمی و کیفی آن ثبت باشد.

درېیمه ماده:

په هېواد کې د ځمکوالۍ د چارو تنظیمول د کرنې او مالدارۍ وزارت د ځمکوالۍ د چارو د معینیت په

مادهٔ سوم:

تنظیم امور زمینداری در کشور به عهدهٔ معینیت امور زمینداری وزارت زراعت و

غاړه دی.

دوه یم فصل
د ځمکې د ملکیت د حکم وړ سندونه

** څلورمه ماده:**
د ځمکې د ملکیت د حکم وړ سندونه په لاندې ډول دي:

۱- د ځمکې د پېرودنې، تملیک، هبې، تره کې، ویش او تبادلې په هکله د محکمې شرعي سند، ابراء خط، اصلاح خط او هغه قطعي فیصله چې د املاکي سندونو پر اساس صادر شوی دي او لاندې شرطونه لري:

الف: د قضأ په دیوان کې د محفوظ ثبت لرل. د قضأ په دیوان کې له محفوظ ثبت پرته شرعي وثیقه د واکمنې محکمې په تائید د حکم وړ کیدای شي.

ب: د حکم وړ شرعي سند یا د حکم وړ فرمان چې باطلوونکی یې موجود نه وي.

ج: په شرعي وثیقه کې لیکل شوې ځمکه که چېرې د مالیې تابع وي، د مالیې په دفتر کې قید وي.

۲- د امارت (دولت) فرمان د وزیرانو شوری (صدارت) فرمان او د امارت له

مالداری می باشد.

فصل دوم
اسناد مدار حکم ملکیت زمین

مادهٔ چهارم:
اسناد مدار حکم ملکیت زمین عبارت اند از:

۱- سند شرعی محکمه مبنی بر خرید، تملیك، هبه، ترکه، تقسیم، تبادلهٔ زمین، ابراء خط، اصلاح خط و سند فیصلهٔ قطعی که مستندبر اسناد املاکی صادر گردیده و حاوی شرائط ذیل می باشد:

الف: داشتن ثبت محفوظ به دیوان قضاء. وثیقهٔ شرعی بدون ثبت محفوظ به دیوان قضاء با تائید محکمهٔ ذیصلاح مدار حکم شده میتواند.

ب: سند شرعی مدار حکم یا فرمان مدار حکم که مبطل آن موجود نباشد.

ج: زمین داخل وثیقهٔ شرعی اگر تابع مالیه امارتی بوده به دفتر مالیه قید باشد.

۲- فرمان امارت (دولت) فرمان شورای وزیران(صدارت) و سند خرید زمین از

ملکيت نه د ځمکې د پېرودنې سند چې دغه لاندې شرطونه ولري:

الف: له واکمنې ادارې څخه صادريدل.

ب: شرعي سند او د حکم وړ نور هغه سندونه چې باطلوونکی يې موجود نه وي.

ج: په هغه صورت کې چې ځمکه د ماليې تابع وي، د ماليې په دفتر کې قيد وي.

۳- د ماليې ورکولو هغه سند چې دغه لاندې شرطونه ولري:

الف: شرعي سند يا د حکم وړ هغه فرمان چې باطلوونکی يې موجود نه وي.

ب: د املاکو او ماليې د اساس په دفتر کې د ثبت لرل.

۴- د حقآبې (د اوبو د حق) هغه سند چې د غه لاندې شرطونه ولري:

الف: د هغه د باطلوونکی، نشتوالی.

ب: د املاکو او د ماليې د اساس په دفتر کې ثبت وي.

۵- عرفي سند په دغو لاندې شرطونو سره د حکم وړ دی:

ملکيت امارت که شرائط ذيل را دارا باشد:

الف: صدور از ادارۀ با صلاحيت.

ب: سند شرعی و ديگر اسناد مدار حکم که مبطل آن موجود نباشد.

ج: در صورتيکه زمين تابع ماليه بوده به دفتر ماليه قيد باشد.

۳- سند ماليه دهی که شرائط ذيل را داشته باشد:

الف: سند شرعی يا فرمان مدار حکم که مبطل آن موجود نباشد.

ب: داشتن ثبت به دفتر اساس املاك و ماليه.

۴- سند حقآبه که حائز شرائط ذيل می باشد:

الف: عدم موجوديت مبطل آن.

ب: به دفتر اساس املاك و ماليه ثبت باشد.

۵- سند عرفی تحت شرائط ذيل مدار حکم می باشد:

الف: د ځمکې پلورونکی د حکم وړ سند ولري.

ب: عرفي سند چې د (۱۳۵۴) هجري لمريز کال د زمري (اسد) د میاشتې له پنځلسمې نېټې مخکې برابر شوی وي او پېرودونکی له (۱۳۵۷) هجري لمريز کال نه مخکې د اظهارلیک فورمه ډکه کړې وي او دهماغې ټوټې د پولې د شريکانو (پلوان شريکانو) له خوا له تصديق وروسته يې اړوندې څانګې ته سپارلې وي. په هغو سيمو کې چې له (۱۳۵۷) هجري لمريز کال نه مخکې اظهارليک نه وي وېشل شوی او يا ويشل شوی وي. خو د ثبت دفتر يې له منځه تللی وي، په داسې حال کې چې په ځمکې باندې ادعا نه وي شوې او د ځمکې پېرودنه او په هغې باندې د پېرودونکي واکمني د پولې د شريکانو او د هغې سيمې د خلکو له خوا چې ځمکه پکې پرته ده تصديق او د سيمې امارتې اداره يې تائيد کړي.

۶- د ځمکې د ملکيت رسمي سند چې دغه لاندې شرطونه ولري:

الف: د ځمکې د حکم وړ بنسټيز سند موجود وي.

ب: سند د ځمکې له قانوني تصفيې

الف: فروشندهٔ زمين حائز سند مدار حکم باشد.

ب: سند عرفی قبل از تاريخ (۱۵) اسد (۱۳۵۴)، ترتيب و مشتری قبل از سال (۱۳۵۷) فورمهٔ اظهار نامه را خانه پری و بعد از تصديق پلوان شريکان همان قطعه به شعبهٔ مربوطه تسليم داده باشد. در محلاتيکه قبل از سال (۱۳۵۷) توزيع اظهار نامه صورت نگرفته و يا صورت گرفته، اما دفتر ثبت آن از بين رفته باشد در حالی که بالای زمين ادعا موجود نباشد و خريد زمين و تصرف خريدار بر آن از طرف پلوان شريکان و اهالی محلی که زمين در آن موقعيت دارد، تصديق شود و ادارهٔ امارتی محل آنرا تائيد نمايد.

۶- سند رسمی ملکيت زمين که شرائط آتی را دارا باشد:

الف: سند بنيادی مدار حکم زمين موجود باشد.

ب: سند بعد از تصفيهٔ قانونی زمين

وروسته صادر شوی وي.

ج: سند د املاکو او د مالیې د اساس په دفتر کې ثبت شوی وي.

د: په ځمکې باندې مؤجه ادعا موجوده نه وي.

۷- د ځمکې د ملکیت سند (شرعي قباله) چې دغه لاندې شرطونه ولري:

الف: سند د ځمکې له قانوني تصفیې وروسته د اړوندې محکمې له لارې برابر شوی وي.

ب: د املاکو او د مالیې د اساس په دفتر کې ثبت وي.

پنځمه ماده:
د مالیې په دفتر کې د دې قانون په څلورمه ماده کې درج شوي حکم وړ سندونو نه ثبتېدل د سند د باطلیدو باعث نه کېږي د څلورمې مادې په درېیم جزء کې درج شوی سند لدې حکم څخه مستثنی دی.

شپږمه ماده:
په دې قانون کې د درج شوې ځمکې د حکم وړ سندونه د ځمکې له تصفیې وروسته د تصفیې د هیئت له خوا اړوندې محکمې ته سپارل کېږي او د

صادر شده باشد.

ج: سند در دفتر اساس املاك و مالیه ثبت باشد.

د: بالای زمین ادعای مؤجه موجود نباشد.

۷- سند ملکیت زمین (قبالهٔ شرعی) که شرائط ذیل را داشته باشد:

الف: سند بعد از تصفیهٔ قانونی زمین، از طریق محکمهٔ مربوط ترتیب شده باشد.

ب: در دفتر اساس املاك و مالیه ثبت باشد.

مادهٔ پنجم:
عدم ثبت اسناد مدار حکم مندرج مادهٔ چهارم این قانون به دفتر مالیه باعث ابطال سند نمی شود، سند مندرج جزء (۳) مادهٔ چهارم از این حکم مستثنی می باشد.

مادهٔ ششم:
اسناد مدار حکم زمین مندرج این قانون بعد از تصفیهٔ زمین توسط هیئت تصفیه به محکمهٔ مربوط ارجاع و از طریق محکمه به سند شرعی

محكمې له لارې په شرعي سند بدلېږي.

اوومه ماده:

هغه شخص چې په څو ځایونو کې ځمکه ولري د اړوندو سیمو نه د اطلاعاتي فورمو له بشپړولو او د ځمکوالۍ د ساحې له تصفیه کولو وروسته د خپلې ځمکوالۍ د ټولې ساحې شرعي سند د هغې سیمې د محکمې له لارې ترلاسه کولی شي چې ځمکه پکې ولري او دا کار ورته آسان وي.

اتمه ماده:

ژرنده، پایکو او د کرنې هغه نور غیر منقول تأسیسات او تجهیزات چې د شخص د ځمکوالۍ په ساحه کې واقع دي او د ده ملکیت وپېژندل شي، د شخص په شرعي سند کې درج او د ځمکې او مالیې د ثبتولو د اساس په دفتر کې ثبتېږي.

نهمه ماده:

(۱) هغه ځمکه وال چې د حکم وړ سند ونلري او د هغه متصرفه ځمکه د امارتي املاکو په دفتر کې ثبت نه وي او نورو اشخاصو په هغې کې د ملکیت ادعا نه وي کړې. د کرنیز کار نښې پکې ولیدل شي. پلوان شریکان او د کرنې او اوبو لګولو ادارې او د محل د ادارې مرکز د هغه تصرف تائید کړي، نوموړې ځمکه

تعویض می گردد.

مادۀ هفتم:

شخصیکه در چند محل زمین داشته باشد بعد از تکمیل فورمۀ اطلاعاتی از محلات مربوط و تصفیۀ ساحۀ زمینداری، سند شرعی تمام ساحۀ زمینداری خود را توسط محکمۀ محلی که در آن زمین داشته و برایش سهل تر باشد، بدست آورده می تواند.

مادۀ هشتم:

آسیاب، پایکوب و سایر تأسیسات و تجهیزات غیر منقول زراعتی که در ساحۀ زمینداری شخص قرار داشته و ملکیت وی شناخته شود، در سند شرعی شخص درج و بدفتر اساس ثبت زمین و مالیه ثبت میگردد.

مادۀ نهم:

(۱) زمینداریکه سند مدار حکم نداشته و زمین متصرفۀ وی ثبت دفتر املاك امارتی نبوده و اشخاص دیگر ادعای ملکیت در آن نکرده، علائم آبادی کار زراعتی مشاهده شود، پلوان شریکان و ادارات زراعت و آبیاری و مرکز ادارۀ محل تصرف او را تائید بدارند، زمین مذکور باساس

د مالکانه تصرف پر اساس د شخص ملکيت شمېرل کېږي.

(۲) په هغه صورت کې چې امارت د دې مادې په لومړۍ فقره کې د درج شوي شخص د تصرفاتو باطلوونکي سندونه وړاندې کړي او دغه ادعاء د زماني تر تېريدو (مرور زمان) لاندې نه وي راغلې او ځمکه د امارت ملکيت وپېژندل شي، پدې حالت کې لاندې اجراآت په پام کې نيول کېږي:

په هغه صورت کې چې د تصرف شوې ځمکوالۍ ساحه د يوې کورنۍ (يو خانوار) تر لسو جريبو لومړۍ درجه ځمکې يا د هغې معادل وي، په وړيا توګه د ځمکه وال په تصرف کې ورکول کېږي او د لومړۍ درجې معادل له لسو جريبو څخه زياته، د ورځې په نرخ په پنځه کاله قسط پر ځمکه وال پلورل کېږي.

تصرف مالکانه ملکيت شخص محسوب ميگردد.

(۲) در صورتيکه امارت اسناد مبطل تصرفات شخص مندرج فقرهٔ (۱) اين ماده را ارايه نمايد و اين ادعا تحت مرور زمان نيامده باشد و زمين ملکيت امارت شناخته شود، در اين حالت اجراآت ذيل رعايت ميگردد:

در صورتيکه ساحهٔ زمينداری متصرفهٔ يك خانوار، الی ده جريب زمين درجه اول يا معادل آن باشد طور رايگان به تصرف زميندار گذاشته شده و بالاتر از ده جريب معادل درجه اول به نرخ روز بالای زميندار به قسط پنج سال بفروش ميرسد.

لسمه ماده:

د ځمکوالۍ د هغې ساحې په هکله چې اضافه جريبي ولري، د اضافه جريبي ځمکې په هکله د دې قانون د نهمې مادې له حکم سره سم اجراآت کېږي.

مادهٔ دهم:

در مورد ساحه زمينداری که حايز اضافه جريبی باشد، در مورد زمين اضافه جريبی طبق حکم مادهٔ نهم اين قانون اجراآت ميگردد.

يوولسمه ماده:

هغه ناقلين چې د دې قانون له نافذېدو مخکې يې له حکومت نه ځمکه ترلاسه

مادهٔ يازدهم:

ناقلينی که قبل از انفاذ اين قانون از حکومت زمين دريافت

او قبض کړي دي، د دغو لاندې اجراآتو تابع دي:

۱- په هغه صورت کې چې ناقل یا ورثه یې د ځمکې د ثمن قسطونه ورکړي وي د اړوندې ځمکې د ملکیت سند ورکول کېږي.

۲- په هغه صورت کې چې ناقل یا ورثه یې د ځمکې د ثمن د قسطونو یوه برخه ورکړي وي، پاتې قسطونه د ناقل په خوښه (رضا) د ورځې په نرخ تثبیت او د هغو له ورکولو وروسته د اړوندې ځمکې د ملکیت سند ورکول کېږي.

۳- په هغه صورت کې چې ناقل یا ورثه یې د ځمکې قسطونه نوي ورکړي، د ځمکې بیه (قیمت) د ورځې په نرخ تثبیتیږي او د بیې (قیمت) له ورکولو وروسته د اړوندې ځمکې د ملکیت سند ورکول کېږي.

۴- که چېرې ناقل یا ورثه یې د سختو محیطي شرائطو له امله د ځمکې پرېښودلو (ترک کولو) ته اړ شوي وي، د راتلو په صورت کې که چېرې پر ځمکه باندې امارتي تأسیسات نه وي جوړ شوي، د پلوان شریکانو او لږ تر لږه له خلکو څخه د پنځو تنو با اعتباره داسې اشخاصو چې شریعت مقدس یې شاهدي

و قبض نموده اند، تابع اجراآت ذیل میباشند:

۱- در صورتیکه ناقل یا ورثه اش تمام اقساط ثمن زمین را پرداخته باشد سند ملکیت زمین مربوط برایش داده میشود.

۲- در صورتیکه ناقل یا ورثه اش اقساط ثمن زمین را قسماً پرداخته باشد اقساط باقیمانده برضائیت ناقل به نرخ روز تثبیت و بعد از پرداخت آن سند ملکیت زمین مربوط برایش داده می شود.

۳- در صورتیکه ناقل یا ورثه آن اقساط زمین را نپرداخته باشد قیمت زمین برضائیت ناقل به نرخ روز تثبیت گردیده و بعد از پرداخت قیمت سند ملکیت زمین مربوط برایش داده می شود.

۴- هرگاه ناقل یا ورثۀ او بنا بر شرائط دشوار محیطی مجبور به متروك گذاشتن زمین شده باشد، در صورت مراجعه در حالیکه بالای زمین تأسیسات امارتی ایجاد نشده باشد بتصدیق پلوان شریکان و اقلاً پنج نفر اشخاص با اعتبار مردم که شریعت مقدس شاهدی آنرا قبول نموده و مرکز

قبلــوي او د ســیمي د اداري مرکــز پــه تصدیق کولای شي، ځمکه بیا تر ګټې اخیستنې لاندې ونیسي او د ورځې پـه نرخ د ټولو قسطونو له تحویلولو وروسته د ملکیت شرعي سند واخلي.

کـه چېرې د ناقـل پـر پرېښـودل شـوې (متروکې) ځمکې باندې قسماً امارتي تأسیسـات جوړ شوي وي، پاتې ځمکـه ناقل تـه سپارل کېږي او د ځمکې هغـه برخه چې پر هغې باندې تأسیسات جوړ شـوي دي، پـه هغـه صـورت کـې چـې د ځمکـې ټـول قسـطونه یـې ورکـړي وي د امارت له لورې استملاک کېږي.

په هغـه صورت کې چې د ناقـل پر ټوله پرېښودل شوې (متروکې) ځمکې باندې تأسیسـات جوړ شوي وي او د ځمکـې د ثمن ټول قسطونه تحویل شوي وي، پـدې صورت کې هم نوموړې ځمکه استملاک کېږي.

اداری محل، می تواند زمـین را دوباره مورد بهره برداری قرار داده، و بعد از تحـویلی کلیـه اقســاط قیمـت زمـین برضائیت ناقل به نرخ روز سند شرعی ملکیت اخذ نماید.

هرگاه بالای زمـین متـروك ناقـل قسماً تأسیسـات امـارتی ایجـاد شده باشـد، زمـین باقیمانـده بـرای ناقـل سـپرده میشـود و انـدازۀ زمینیکـه بـالای آن تأسیسـات ایجـاد شـده در صـورتیکه کلیـه اقسـاط قیمـت زمـین را تحویـل نموده باشد از طرف امارت استملاك میگردد.

در صـورتیکه از طـرف امـارت بـالای زمـین متـروك ناقـل کـلاً تأسیسـات احداث شده باشد و کلیه اقساط قیمت زمـین از طرف ناقـل تحویـل شده باشد درین صورت هم زمین مذکور استملاك می گردد.

دولسمه ماده:

په هغو مستحقو کسانو باندې چې د دې قانون له حکمونو سره سم ځمکه وېشـل کېږي، که چېرې یې د ځمکې ټوله بیه نه وي ورکـړې، د تصـفیې د هیئـت لخـوا یـوازې د ځمکـې د وېش او تصرف سند ورکـول کېـږي. خـو دوی لا تـر هغـه وختـه پـورې د ځمکـې د رقبـې خاونـدان نـه پېژنـدل کېـږي. د ځمکې د ټول ثمـن لـه

مادۀ دوازدهم:

بـه مستحقینی که طـبق احـکام ایــن قــانــون زمیــن تــوزیع مــیگردد، در صــورتیکه تمــام قیمــت زمـــین را نــپرداخته باشــد، از طـرف هــیئت تــصفیه صـرف سـند توزیـع زمـین و تــصرف داده مــیشود آنـــها هـــنوز مالـــك رقـــبۀ زمـــین شـــناخته نــمیشوند. بــعد از پــرداخت تمـام

ورکولو وروسته عقد بشپړ او مستحق ته د سیمې د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم د اداري لـه خـوا د اړونـدې محکمې لـه لارې شرعي سند ورکول کېږي.

ثـمن زمـین، عـقد تمـام و تـوسط ادارهٔ تـنظیم امـور زمـینداری مـحل، از طـریق مـحکمهٔ مـربوطه بـرای مـستحق سـند شرعی داده مـیشود.

دیارلسمه ماده:

که چېرې شرعي سند یا د ځمکې د وېش سند لـه شخص نـه ورک شي، مثـل یـې ورته ورکول کېږي.

مادهٔ سیزدهم:

هرگاه سند شرعی یا سند توزیع، از نزد شخص مفقود شود، مثل آن برایش داده میشود.

درېیم فصل
د ځمکې تصفیه

فصل سوم
تصفیهٔ زمین

څوارلسمه ماده:

(۱) د کرنـې او مالـداري وزارت د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم عمومي اداره له تخنیکي او اداري پلوه د ځمکوالۍ د چارو د تصفیې او تنظیم عملیه رهبري کوي.

(۲) د افغانستان اسلامي امارت ستره محکمـه، د مـالیې، اوبـو او برېښنا او د کرنـې او مالـدارۍ وزارتونـه د ځمکـې د څېړنـې او نقشـې اخیسـتنې عمـومي ریاست او اړونـدې سیمه ییزې اداري د دې مـادې پـه لـومړۍ فقـره کـې د درج شـوي حکـم پـه عملـي کولـو کـې ګـډ مسؤلیت لري.

(۳) په ساحه کې عملي کار د تصفیې د هیئتونو له خوا ترسره کېږي.

مادهٔ چهاردهم:

(۱) ادارهٔ عـمـومی تنظـیم امـور زمـینداری وزارت زراعـت و مـالداری عـملیهٔ تصـفیه و تنظـیم امـور زمـینداری را از لحـاظ تخنیکـی و اداری رهـبری مینماید.

(۲) سـتره مـحکمهٔ امـارت اسلامی افـغانستان، وزارتـهای مـالیه، آب و بـرق، زراعـت و مـالـداری، ریـاست عـمومی مطالعـه و نقشـه بـرداری زمـین و ادارات ذیـربط مـحلی در تـحقق حـکم مـندرج فقرهٔ (۱) این مـاده مسؤلیت مشترک دارند.

(۳) کـار عملی در ساحه توسط هیئت های تصفیه انجام می یابد.

پنځلسمه ماده:
د ځمکې د تصفيې هيئت په لاندې ترکيب سره فعاليت کوي:

۱- د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د ادارې استازی د آمر په توګه.

۲- د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د ادارې څخه د ځمکې د تصفيې او اداري چارو مسؤل د غړي په توګه.

۳- د سترې محکمې، ماليې او د اوبو او برېښنا د وزارتونو د سيمې د رواجولو د ادارې او د ځمکې د څېړنې او نقشې اخيستنې د عمومي ادارې د ځمکې د نقشې او ثبت (د کدستر ټيم) استازي د غړو په توګه.

شپاړسمه ماده:
د ځمکې د تصفيې هيئت دغه لاندې واکونه او دندې لري:

۱- د ځمکوالۍ د ساحې تصفيه کول، د سند وېش او مستحق ته د ځمکې وېش.

۲- د ځمکې د درجې د حدودو او د اوبو د (حق آبه) تثبيتول.

۳- د اشخاصو او د امارت د ملکيتونو او د مرعیٰ، وقفي او مواتي ځمکو جلا کول.

مادهٔ پانزدهم:
هيئت تصفيهٔ زمين به ترکيب ذيل فعاليت مينمايد:

۱- نمايندهٔ ادارهٔ تنظيم امور زمينداری به حيث آمر.

۲- مسؤلين تصفيهٔ زمين و امور اداری از اداره تنظيم امور زمين داری به حيث عضوء.

۳- نمايندهگان ستره محکمه، وزارت های ماليه، آب و برق، ادارهٔ ترويج محل و هيئت رياست نقشه و ثبت زمين (تيم کد ستر) ادارهٔ عمومی مطالعه و نقشه برداری زمين به حيث اعضاء.

مادهٔ شانزدهم:
هيئت تصفيهٔ زمين، دارای وظائف و صلاحيت های ذيل می باشد:

۱- تصفيهٔ ساحات زمينداری، توزيع سند و توزيع زمين به مستحق.

۲- تثبيت حدود، درجه و حق آبهٔ زمين.

۳- تفکيك ملکيت اشخاص، امارت و زمين های مرعیٰ، وقفی و موات.

۴- د ځمکې له تصفیه کولو وروسته د شرعي سند د برابرولو په مقصد اړوندې محکمې ته د سندونو لېږل او د قانون له حکمونو سره سم واکمنو محکمو ته د دعوی ګانو وړاندې کول.

۵- له تصفیې وروسته په اړوندو دفترونو کې د ځمکوالۍ د ساحې او د شرعي سند ثبتول.

۶- د اړوندې سیمې د املاکي اساس په دفترونو او د امارتي جائزه عوائدو په دفتر (د مالیې په دفتر) کې د ثبتولو په مقصد د شرعي سند لېږل.

۷- خاوند ته د شرعي سند سپارل.

۸- خاوند، قانوني ممثل یا د متوفی شرعي ورثې ته د پخوا وېشل شویو ځمکو د (**۱۳۵۷** هـ. ش کال د ثور له (۷) نېټې څخه وروسته) د شریعت سره سم بېرته ورکول.

۹- د اړوند ولایت د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم ادارې او اداري مرکز ته د اجراآتو د رپوټ لېږل.

اوه لسمه ماده:

د ځمکې د څېړنې او نقشې اخیستنې د عمومي ریاست، د ځمکې د ثبت او نقشې د ریاست (کدستر د ټیم) هیئت د

۴- ارسال اسناد بعد از تصفیهٔ زمین جهت ترتیب سند شرعی به محکمهٔ مربوطه و احالهٔ دعاوی طبق احکام قانون به محاکم ذیصلاح.

۵- ثبت ساحهٔ زمینداری و سند شرعی، بعد از تصفیه و ترتیب بدفاتر مربوط.

۶- ارسال سند شرعی غرض ثبت بدفاتر اساس املاکی و دفتر عواید جائزه امارتی (دفتر مالیه) محل مربوط.

۷- تسلیمدهی سند شرعی به مالك.

۸- استرداد زمین های قبلاً توزیع شده (بعد از ۷ ثور سال **۱۳۵۷** هـ.ش) مطابق شریعت به مالك، ممثل قانونی یا ورثهٔ شرعی متوفی.

۹- ارسال گزارش اجراآت به ادارهٔ تنظیم امور زمینداری ولایت مربوط و مرکز اداره.

مادهٔ هفدهم:

هیئت ریاست نقشه و ثبت زمین (تیم کدستر) ریاست عمومی مطالعه و نقشه برداری

دغو لاندې دندو په ترسره کولو مکلف دي:

۱- د کدستر د نتیجو د ثبت شویو نقشو او د احتمالي خاوندانو د لست په واک کې ورکولو په هکله د معلوماتو وړاندې کول.

۲- د ځمکې د ټوټو د مساحت تثبیتول او د کروکي (سکیچ) ترسیمول.

۳- د ځمکې د ټوټې د څلورو خواوو تثبیتول.

۴- په جریب باندې د ځمکې د سیمه ایز مقیاس تعدیلول.

۵- د هغو دندو ترسره کول چې په اړونده نقشه کې د ځمکې د مشخصاتو د تثبیتولو په مقصد د هغو ترسره کولو ته اړتیا احساس شي.

اتلسمه ماده:
د کرنې، د اوبو د تنظیم او د مالیې استازي هر یو په وار سره د ځمکې د ټوټو د درجې په تشخیص او تثبیت او د اوبو د حق او د جائزه عوائدو (مالیې) په ټاکنه مکلف دي.

نولسمه ماده:
خاوند یا د هغه قانوني ممثل مکلف دی

زمین به اجرای وظائف ذیل مکلف میباشد:

۱- ارائهٔ معلومات در مورد نقشه های ثبت شده، نتائج کدستر و لست مالکین احتمالی.

۲- تثبیت مساحت و ترسیم کروکی (سکیچ) قطعات زمین.

۳- تثبیت حدود اربعهٔ قطعهٔ زمین.

۴- تعدیل مقیاس محلی زمین به جریب.

۵- ایفای وظائفیکه به منظور تثبیت مشخصات زمین در نقشهٔ مربوط به انجام آن ضرورت احساس شود.

مادهٔ هجدهم:
نماینده گان زراعت، تنظیم آب و مالیه هرکدام بالنوبه مکلف به تشخیص و تثبیت درجه، تعیین حقابه و عوائد جائزه (مالیه) قطعات زمین میباشند.

مادهٔ نزدهم:
مالك یا ممثل قانونی وی،

چې د ځمکوالۍ د اړوندې ساحې د تصفیه کولو په مقصد په سیمه کې د تصفیې هیئت د کار تر پایه پورې له هغوی سره مرسته وکړي.

شلمه ماده:

په ښه توګه د ساحوي چارو د ترسره کولو او د ځمکې د تصفیوي چارو د تنظیم د عملي کولو له امله د پیدا شویو عملي ستونزو د حل کولو په مقصد په ولایتونو کې په دې لاندې ترکیب سره هیئت (کمیسیون) جوړیږي:

۱- والي د رئیس په توګه.

۲- د کرنې د ادارې آمر د مرستیال په توګه.

۳- مستوفي، د اوبو لګولو د ادارې آمر، د ځمکې د څېړنې او نقشې اخیستنې د ادارې آمر او امنیه قوماندان د غړو په توګه.

۴- د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم آمر د منشي او غړي په توګه.

هیئت (کمیسیون) په میاشت کې یوځل او د اړتیا په صورت کې له یوه ځل نه زیاتې غونډې جوړوي.

مکلف است غرض تصفیهٔ ساحهٔ زمینداری مربوط تا ختم کار هیئت تصفیه در محل با آنها همکاری نماید.

مادهٔ بیستم:

بمنظور انجام بهتر امور ساحوی، حل مشکلات عملی ناشی از تحقق تنظیم امور تصفیوی زمین، هیئت (کمیسیون) به ترکیب ذیل در ولایت ایجاد میگردد:

۱- والی بحیث رئیس.

۲- آمر ادارهٔ زراعت بحیث معاون.

۳- مستوفی، آمر ادارهٔ آبیاری، آمر ادارهٔ مطالعه و نقشه برداری زمین و قوماندان امنیه بحیث اعضاء.

۴- آمر ادارهٔ تنظیم امور زمینداری به حیث منشی و عضو.

هیئت (کمیسیون) در هر ماه یکبار و در صورت ضرورت بیشتر از یکمرتبه جلسه را دائر مینماید.

یوویشتمه ماده:
په ښه توګه د همکارۍ او د ساحوي چارو د پرمختیبولو په منظور د فني او اداري مرستې د رسولو او پخپل وخت د ستونزو د لیرې کولو په مقصد په مرکز کې د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم هیئت (کمیسیون) په لاندې ترکیب سره جوړیږي:

۱- د کرنې او مالدارۍ وزیر د رئیس په توګه.

۲- د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم د عمومي ادارې معین د مرستیال په توګه.

۳- د کرنې او مالدارۍ وزارت د رواجولو رئیس، د اوبو او برېښنا وزارت د اوبو د تنظیم رئیس، د ځمکې د نقشې اخیستنې او ثبت (کدستر) رئیس او د مالیې وزارت د عوائدو رئیس د غړو په توګه.
دغه هیئت (کمیسیون) د کال په هرو دریو میاشتو کې یوځل او د اړتیا په صورت کې له هغه نه زیاتې غونډې جوړوي.

مادۀ بیست و یکم:
به منظور همکاری بهتر و رسانیدن کمك فنی و اداری، غرض پیشبرد امور ساحوی و رفع مشکلات به موقع آن، هیئت (کمیسیون) تنظیم امور زمینداری، به ترکیب ذیل در مرکز ایجاد میگردد:

۱- وزیر زراعت و مالداری بحیث رئیس.

۲- معین ادارۀ عمومی تنظیم امور زمینداری، به حیث معاون.

۳- رئیس ترویج وزارت زراعت و مالداری، رئیس تنظیم آب وزارت آب و برق، رئیس نقشه برداری و ثبت زمین (کدستر) و رئیس عوائد وزارت مالیه بحیث اعضاء.
این هیئت (کمیسیون) در هر رُبع سال یکبار و در صورت ضرورت بیشتر از آن جلسه را دائر مینماید.

دوه ویشتمه ماده:
که چېرې د ځمکې د تصفیې د عملیې په بهیر کې ثابته شي چې په سند کې د شاملې ځمکې د ټوټې یا ټوټو حدود،

مادۀ بیست و دوم:
هرگاه در جریان عملیۀ تصفیۀ زمین، ثابت شود که حدود، مساحت، درجه، قطعه یا قطعات

مساحت او درجه د خاوند یا د هغه د قانوني قایم مقام له څرګندونو سره اختلاف لري، موضوع د تصفیې د هیئت لخوا په غور سره څېړل کېږي او په دې باره کې تصمیم نیول کېږي.

درویشتمه ماده:
امارت د عامه ګټو د تأمینولو په مقصد د اړتیا په صورت کې د استملاک د قانون د حکمونو مطابق د شخص ځمکه په لاندې شرائطو سره استملاک کولی شي. او دغه استملاک له تصفیې وروسته کېږي:

۱- که چېرې د خاوند، ورثې او یا ناقل او د هغه مستحق د ځمکوالۍ د ساحې ټوله یا یوه برخه چې د ځمکې د ثمن ټول قسطونه یې ورکړي وي، د امارتي ادارو او مؤسسو تر پروژې یا دائمي استفادې لاندې راشي، له تصفیې وروسته د قانون له حکمونو سره سم استملاک کېږي.

۲- په داسې حال کې چې ناقل او یا مستحق د ځمکې د بیې یوه برخه قسطونه تحویل کړي وي. د هماغې برخې د بدل په هکله د دې مادې له لومړۍ جزء سره سم اجراآت ترسره کېږي.

څلورویشتمه ماده:
په هغه پروژه کې د شاملې ځمکې چې له

زمین شامل سند، با اظهارات مالك یا قایم مقام قانونی آن اختلاف دارد، موضوع توسط هیئت تصفیه به صورت دقیق ارزیابی و در باره تصمیم اتخاذ میگردد.

مادۀ بیست و سوم:
امارت جهت تأمین منافع عامه، در صورت ضرورت مطابق احکام قانون استملاك زمین شخص را تحت شرائط ذیل استملاك کرده میتواند و این استملاك بعد از تصفیه صورت میگیرد:

۱- هرگاه تمام یا قسمتی از ساحه زمینداری مالك، ورثه و یا ناقل و مستحقیکه تمام اقساط ثمن زمین را پرداخته باشد، تحت پروژه یا استفاده دائمی ادارات امارتی و مؤسسات قرار گیرد، بعد از تصفیه، مطابق احکام قانون، استملاك میگردد.

۲- در حالیکه ناقل و یا مستحق قسمتی از اقساط ثمن زمین را تحویل کرده باشد در مورد بدل همان قسمت، طبق جزء (۱) این ماده اجراآت صورت میگیرد.

مادۀ بیست و چهارم:
زمین داخل پروژه که قبل از تصفیه، به

تصفيې مخکې په ودانيو او تأسيساتو يا د استوګنې په کورونو بدله شوې وي، د تصفيې د هيئت له لارې نه تصفيه کېږي، د هغې پېرودنه د خاوند يا د ورثې د حکم وړ اړوندو سندونو له مخې د مربوطو ادارو له خوا ترسره کېږي.

پنځه ويشتمه ماده:
په ځمکې پورې اړوندې شخړې او دعوىٰ ګانې که چېرې د تصفيې د هيئت په واسطه حل نه شي، د پرېکړې په مقصد محکمې ته وړاندې کېږي.

شپږ ويشتمه ماده:
د متوفی د ځمکوالۍ ساحه له شريعت سره سم د محکمې په واسطه د ورثې ترمنځ ترکه کېږي.

اوه ويشتمه ماده:
هغه اشخاص چې د ځمکوالۍ ساحه يې د قومي مشرانو، د کلي د صالح مشر (ملک) د قبيلې د کاريز او نورو اشخاصو په نامه د قانوني سند له مخې په ګډه قيد او د هر يوه خاوند ونډه له عنعنوي وېش سره سم مشخصه وي، کولی شي، خپله تصرف شوې ونډه په لاندې ډول تصفيه کړي او د ځان په نامه شرعي سند واخلي:

۱- د مساحت، حدودو او د اوبو د حق

عمرانات و تأسيسات يا منازل رهايشی مبدل گرديده باشد، از طريق هيئت تصفيه، تصفيه نگرديده، خريداری آن به رويت اسناد مدار حکم دست داشتهٔ مالك و يا ورثه، توسط ادارات مربوط صورت ميگيرد.

مادهٔ بيست و پنجم:
منازعات و دعاوی مربوط به زمين، در صورتيکه توسط هيئت تصفيه حل شده نتواند، غرض فيصله به محکمه رجعت داده می شود.

مادهٔ بيست و ششم:
ساحهٔ زمينداری متوفی شرعاً توسط محکمهٔ محل بين ورثه ترکه ميگردد.

مادهٔ بيست و هفتم:
اشخاصيکه ساحهٔ زمينداری آنها بنام سران قوم، مشر صالح (قريه دار قريه) کاريز قبيله و اشخاص ديگر، به اساس سند قانونی به طور مشترك قيد و سهم هر يك از مالکين به اساس تقسيم عنعنوی مشخص باشد، ميتواند سهم متصرفهٔ خود را قرار آتی تصفيه و بنام خود سند شرعی اخذ نمايند:

۱- فهرست (لست) مساحت، حدود و

(حقابې) فهرست (لست) د هر هغه شخص په تفريق سره برابرېږي چې په عملي ډول ځمکه په واک کې لري.

۲- په دغه فهرست (لست) کې د هر متصرف د ګوتې له نښان سره لاسليک اخيستل کېږي.

۳- په هر تن پورې اړونده ځمکه په جلا جلا ډول د مساحت د سنجولو او د ځمکوالۍ د ساحې د بيا ثبتولو او تصفيه کولو په جدولونو (فورمو) کې شاملېږي.

اته ويشتمه ماده:

که چېرې د ځمکې د زيات شمير خاوندانو د ملکيت سندونه د حدودو له پلوه ګډ وي او د ځمکوالۍ ساحه يې د مشاع په ډول وي، د تصفيه کولو په مقصد دغه لاندې اقدامات ترسره کېږي:

۱- د هر شخص د ملکيت د اصلي ساحې او لومړۍ درجې معادل اندازه د ملکيت د سند له مخې ټاکل کېږي.

۲- که چېرې د ملکيت سند د ماليې ورکولو سند وي، د هغه له شرائطو سره سم تر (۱۳۵۴) هجري لمريز کال پورې د کلنۍ ماليې ورکولو د اندازې، د املاکو يا د ترلاسه شوې ماليې د ثبتولو

حقابه به تفريق هر شخص که عملاً زمين را در تصرف دارد، ترتيب ميگردد.

۲- امضاء با نشان انگشت هر متصرف در فهرست (لست) مذکور گرفته ميشود.

۳- زمين مربوط هر نفر، طور جداگانه شامل جدول (فورمه) هاى سنجش مساحت و ثبت مجدد و تصفيهٔ ساحهٔ زمينداری ميگردد.

مادهٔ بيست و هشتم:

هرگاه اسناد ملکيت مالکين متعدد زمين از نگاه حدود مشترك بوده و ساحهٔ زمينداری شان به شکل مشاع باشد جهت تصفيه اقدامات ذيل صورت ميگيرد:

۱- اندازهٔ ساحهٔ اصلی و معادل درجه اول ملکيت هر شخص، برويت سند ملکيت تعيين ميگردد.

۲- در صورتيکه سند ملکيت سند ماليه دهی باشد، بادرنظرداشت شرائط آن اندازهٔ ماليهٔ سالانه تا سال (۱۳۵۴) هـ.ش به تفريق هر مالك از دفتر اساس ثبت املاك يا

د اساس له دفتر نه د هر مالک په تفریق سره او د هر شخص د ځمکوالۍ ساحه د ده د کلنۍ مالیې ورکولو د اندازې په پرتله ټاکل کیږي.

۳- د مشاع ځمکې حدود، اصلي مساحت او د هغې د لومړۍ درجې معادل په بشپړ ډول د ځمکې د ثبت او نقشې د ریاست د هیئت (کدستر د ټیم) له لارې تثبیتیږي.

۴- د ملکیت په سند کې د شامل مساحت معادل د هر شخص ونډه یا د ده د مالیې ورکولو د سند په تناسب بېلېږي او د شریکانو یا ورثې د نه موافقې په صورت کې موضوع محکمې ته وړاندې کیږي.

۵- د اشخاصو د مشاع ملکیت په سند کې شامل د ساحې څخه اضافه تصرف شوې ځمکه اضافه جریبي بلل کیږي او له هغه سره د دې قانون له حکمونو سره سم چلند کیږي.

نهه ویشتمه ماده:

هغه ځمکه چې د مزارعت (کروندوئي) او راتب (عمري عهدې) د مؤقتي مالیې په ډول د شخص په نامه په دفترونو کې قید وي او شخص لږ تر لږه (۴۰) کاله مالیه ورکړې وي، د

مالیه بدست آورده شده و ساحهٔ زمینداری هر شخص، متناسب به اندازهٔ مالیه دهی سالانهٔ وی تعیین میگردد.

۳- حدود زمین مشاع، مساحت اصلی و معادل درجه اول آن، به طور کُل توسط هیئت ریاست نقشه و ثبت زمین (تیم کدستر) تثبیت میگردد.

۴- سهم هر شخص معادل مساحت شامل سند ملکیت یا به تناسب سند مالیه دهی وی، تفکیک و در صورت عدم موافقهٔ شرکاء یا ورثه، موضوع به محکمه محول میگردد.

۵- زمین متصرفه اضافه از ساحهٔ شامل سند ملکیت مشاع اشخاص، اضافه جریبی محسوب و با آن طبق احکام این قانون اجراآت صورت میگیرد.

مادهٔ بیست و نهم:

زمینیکه بطور مالیهٔ مؤقت، مزارعت و راتب (عهده عمری) به اسم شخص به دفاتر قید و شخص حداقل (۴۰) سال مالیه آن را پرداخته باشد، ملکیت

شخص ملکیت بلل کېږي.

دېرشمه ماده:
په هغو سیمو کې چې د املاکو او د مالیې اساسي دفترونه او د ځمکې د حکم وړ سندونه، چې د شخص ملکیت تثبیت کړی شي، له منځه تللی وي، په مرکز کې د دفترونو د نشتوالي په صورت کې د اشخاصو د ځمکوالۍ ساحه د شرعي ملکیت له تثبیت وروسته تصفیه کېږي.

څلورم فصل
ځمکوالو ته د اخیستل شویو ځمکو بېرته ورکول

یو دېرشمه ماده:
هغه ځمکې چې د (۱۳۵۷) هجري لمریز کال د ثور د میاشتې له اوومې نېټې وروسته د وخت د کافر کمونست نظام (رژیم) د فرمانونو او تقنیني سندونو له مخې د اسلامي شریعت پر خلاف، په بېلابېلو نومونو د خاوند یا ورثې نه په وړیا ډول (غصباً) اخیستل شوې وي، د دغو لاندې اجرآتو تابع دی:

۱- که چېرې ځمکه له وېشلو پرته پر لومړنۍ حالت پاتې وي، د تصفیې د هیئت په واسطه د تصفیې له عملیې وروسته دې اصلي خاوند، قانوني ممثل

شخص محسوب میگردد.

مادهٔ سی ام:
در محلاتیکه در آن، دفاتر اساس املاك و مالیه و اسناد مدار حکم زمین که تثبیت ملکیت شخص را کرده بتواند، از بین رفته باشد، در صورت عدم موجودیت دفاتر در مرکز، ساحهٔ زمینداری اشخاص بعد از تثبیت شرعی ملکیت، تصفیه میگردد.

فصل چهارم
استرداد زمین های اخذ شده به زمینداران

مادهٔ سی و یکم:
زمین هائیکه بعد از تاریخ ۷ ثور سال (۱۳۵۷هـ.ش) به اساس فرامین و اسناد تقنینی نظام (رژیم) کمونست کافر وقت بنام های مختلف خلاف شریعت اسلامی از مالك یا ورثه طور رایگان (غصباً) اخذ گردیده باشد، تابع اجراآت ذیل می باشد:

۱- هرگاه زمین بدون توزیع به حالت اولی قرار داشته باشد، به مالك اصلی، ممثل قانونی یا ورثه شرعی آن، بعد از عملیهٔ تصفیه توسط

یا شرعي ورثې ته بیرته ورکول شي.

۲- که چېرې ځمکه د وخت د تقنیني سندونو له مخې په اشخاصو وېشل شوې وي د دواړو خواوو په موافقه اصلي خاوند یا ورثه یې کولی شي د ورځې په بیه د وېشل شوې ځمکې بیه له دغه شخص یا ورثې څخه ترلاسه کړي.
د دواړو خواوو د نه موافقې په صورت کې دې ځمکه خاوند یا د هغه قانوني ممثل ته او د مړینې په صورت کې د هغه شرعي ورثې ته بېرته ورکول شي. د اصلي مالک د غوښتنې په صورت کې د غصب شوې ځمکې حاصلات هم مستردیږي.
ددې مادې درېیم جزء له دې حکم څخه مستثنی دی.

۳- که چېرې د خاوند یا متوفی اخیستل شوې ځمکه په دائرو، مؤسسو او په امارتي زراعتي کروندو (فارمونو) باندې وېشل شوې وي او تأسیسات او ودانۍ پکې جوړې شوې وي، لازمه ده چې استفاده کوونکی اداره د ځمکې بیه د پولو د شریکانو د ځمکې له بیې سره سم د ورځې په نرخ یوځای اصلي خاوند، قانوني ممثل یا د هغه ورثې ته ورکړي د بیې په تثبیتولو کې، د هغې لومړی حالت د هغه ارزښت له په پام کې نیولو

هیئت مسترد گردد.

۲- اگر زمین به اشخاص طبق اسناد تقنینی وقت توزیع شده باشد، به توافق جانبین مالك یا ورثه میتواند قیمت زمین توزیع شده را به نرخ روز، از نزد شخص مذکور یا ورثه او اخذ نماید.
در صورت عدم توافق جانبین، زمین دوباره به مالك یا ممثل قانونی وی و در صورت فوت به ورثۀ شرعی وی مسترد گردد. در صورت مطالبۀ مالك اصلی حاصلات زمین غصب شده نیز مسترد میگردد.
جزء سه این ماده از این حکم مستثنی میباشد.

۳- هرگاه زمین اخذ شدۀ مالك یا متوفی به ادارات، مؤسسات و مزرعه (فارم) های زراعتی امارتی توزیع شده باشد و بالای آن تأسیسات و عمرانات بنأ یافته باشد لازم است ادارۀ استفاده کننده، قیمت زمین را به نرخ روز، مطابق قیمت زمین پلوان شریکان یکدم به مالك اصلی، ممثل قانونی یا ورثۀ وی بپردازد، در تثبیت قیمت، حالت اولی آن بدون در

پرته چې کروندو، ودانيو يا تأسيساتو رامنځته کړي وي، په پام کې نيول کېږي.

۴- که چېرې اخيستل شوې ځمکه تر ښاري پلان او نورو پروژو لاندې وي هغه اداره چې اړتيا ولري، د قانون له حکمونو سره سم دې د هغې په استملاک کولو لاس پورې کړي.

دوه دېرشمه ماده:

د هغه شخص په هکله چې پخوا ځمکه وربانـدې وېشل شوې ده که چېرې شخص يا ورثې يې په هغې کې د وخت د نافذو تقنيني سندونو پرخلاف بدلون اولېږدونه رامنځته کړي وي، دغه لاندې اجراآت دې عملي شي:

۱- که چېرې وېشل شوې ځمکه نورو ته لېږدول شوې وي او لاس په لاس تبادله پکې شوې وي، په داسې حال کې چې په ځمکه کې غير زراعتي بدلون نه وي راغلی، ځمکه بېرته اصلي خاوند ته سپارل کېږي او هغه اشخاص چې ځمکه يې پېرودلې ده، خپلې پيسې دې له بائعينونه واخلي.

۲- که چېرې په ځمکه کې داسې بدلون راغلی وي چې تأسيسات پکې جوړ شوي وي، د اصلي خاوند په موافقه د

نظرداشت ارزش مزرعه ها، ساختمانها يا تأسيسات به بار آورده، در نظر گرفته ميشود.

۴- هرگاه زمين اخذ شده، تحت پلان شهری و سائر پروژه ها قرار داشته باشد، ادارۀ که ضرورت دارد، طبق احکام قانون به استملاك آن اقدام نمايد.

مادۀ سی و دوم:

در مورد زمينيکه قبلاً برای شخص توزيع گرديده باشد، هرگاه شخص يا ورثۀ وی در آن مخالف اسناد تقنينی نافذ وقت تغيير و انتقال بعمل آورده باشد، اجراآت ذيل عملی گردد:

۱- در صورتيکه زمين توزيع شده برای سائرين انتقال يافته باشد و در آن تبادل ايدی (دست بدست) صورت گرفته باشد، در حاليکه در زمين تغيير غير زراعتی نيامده باشد، زمين به مالك اصلی آن مسترد و اشخاصيکه زمين را خريداری نموده اند، پول خويش را از بائعين اخذ نمايند.

۲- در صورتيکه در زمين طوری تغيير آمده باشد که در آن تأسيسات بنأ يافته باشد، به موافقۀ مالك اصلی، قيمت

ځمکې بيه د ورځې له بيې سره سم ورکول کېږي، که چېرې اصلي خاوند يې موافقه ونه لري، په هغه صورت کې چې د تأسيساتو بيه د ځمکې له بيې سره برابره وي، ځمکه له تأسيساتو نه خالي کېږي او خاوند ته يې سپارل کېږي.

۳- که چېرې د ځمکې بڼه داسې بدله شوې وي چې د ځمکې د ارزښت او بيې د کمښت سبب شي، مقصر شخص، قانوني ممثل يا ورثه يې مکلفيت لري چې ځمکه بيرته مسترده او رسيدلی تاوان جبيره کړي.

دري دېرشمه ماده:

د هغه شخص په هکله چې د ځمکې پخوا اخيستل شوې ساحه يې د بل شخص د ځمکوالۍ له ساحې سره بدله شوې وي لاندې اجراآت ترسره کېږي:

۱- که چېرې د دواړو تبادله شويو ځمکو کرنيزوالی بڼه بدله شوې نه وي، تبادله باطله او هر شخص ته د هغه اړونده ځمکه بيرته ورکول کېږي.

۲- که چېرې تبادله شوې ځمکه شخص ته ورکړ شوې وي، ځمکه بېرته اصلي خاوندانو ته ورکول کېږي.

۳- که چېرې د شخص په تبادله شوې

زمين به نرخ روز براى وى پرداخته ميشود. اگر مالك اصلى آن موافقه نداشته باشد، در صورتيكه قيمت تأسيسات مساوى قيمت زمين باشد، زمين از تأسيسات تخليه و به مالك وى سپرده ميشود.

۳- در صورتيكه زمين طورى تغيير شكل يافته باشد كه منجر به تنقيص ارزش و قيمت زمين گردد، شخص مقصر، ممثل قانونى يا ورثهٔ وى، مكلف است زمين را مسترد و خسارهٔ وارده را جبران نمايد.

مادهٔ سى و سوم:

در مورد شخصيكه ساحهٔ زمينداری قبلاً اخذ شدهٔ وى با ساحهٔ زمينداری شخص ديگرى تبادله شده باشد، اجراآت ذيل صورت ميگيرد:

۱- در صورتيكه شكل زراعتى بودن هر دو زمين تبادله شده تغيير نكرده باشد، تبادله باطل و براى هر شخص زمين مربوطهٔ وى مسترد ميگردد.

۲- اگر زمين تبادله شده، به شخص توزيع شده باشد، زمين تبادله شده به مالكين اصلى اش مسترد ميشود.

۳- در صورتيكه بالاى زمين

ځمکه کې تأسیسات جوړ شوي وي او یا هغه شخص چې ځمکه یې د بل شخص له ځمکې سره تبادله شوې وي او هغه په تبادله شوې ځمکه کې بدلون او لېږدونې رامنځ ته کړې وي، د ځمکې خاوند، د ځمکې او د هغې د بیې د اخیستلو په هکله مختار دی.

تبادله شدهٔ شخص تأسیسات احداث شده و یا شخصیکه زمین وی با زمین شخص دیگر تبادله شده و او در زمین تبادله شده تغییر و انتقالات به عمل آورده باشد مالك زمین در مورد اخذ زمین و قیمت آن مختار است.

څلور دېرشمه ماده:

هغه شخص چې د اسلامي شریعت د حکم او د دې قانون د حکم وړ سندونو له مخې د ځمکې خاوند بلل شوی وي خو د ده د غیابت له امله د اخیستل شوې ځمکې بیرته ورکول نا شوني وي، د غائب د ګټو او ملکیت د ساتنې په مقصد واکمنه محکمه قیم (د غائب وکیل) ټاکي چې د کرنې او مالدارۍ وزارت د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم له عمومي ادارې سره په سلا مشوره کې د غائب د ملکیت د ساتنې په هکله په مسؤلانه ډول اقدام وکړي.

مادهٔ سی و چهارم:

شخصیکه به اساس حکم شریعت اسلامی و اسناد مدار حکم این قانون، مالك زمین شناخته شده، اما نسبت غیابت وی استرداد زمین اخذ شده ممکن نباشد به منظور حفظ منافع و ملکیت غائب محکمه ذیصلاح قیم (وکیل غائب) را تعیین مینماید تا به مشورهٔ ادارهٔ عمومی تنظیم امور زمینداری وزارت زراعت و مالداری، در مورد حفظ ملکیت غائب مسؤلانه اقدام نماید.

پنځه دېرشمه ماده:

که چېرې د اشخاصو یا د امارت د ځمکوالۍ ساحه د وخت د نافذو قوانینو پر استناد او د اسلامي شریعت د اساساتو پر خلاف په اشخاصو باندې وېشل شوي وي او یا ځمکه د اشخاصو له لوري پخپل سرنیول شوې وي، په دې

مادهٔ سی و پنجم:

هرگاه ساحه زمینداری اشخاص یا امارت مستند به قوانین نافذهٔ وقت، مخالف اساسات شریعت اسلامی، برای اشخاص توزیع گردیده باشد و یا زمین از طرف اشخاص خود سرانه تصاحب شده

هکله دغه لاندې اجراآت د رعایتولو وړ دي:

۱- که چېرې ځمکه د اشخاصو د ملکیت له جملې څخه وي، اصلي خاوند، قانوني ممثل یا ورثې ته دې ورکړل شي.

۲- که چېرې ځمکه د امارت د املاکو له جملې څخه وي یا د دې مادې په لومړي جزء کې له درج شوي اصلي خاوند څخه مستحق الارث ورثه پاتې نه وي، ځمکه د اسلامي امارت د املاکو په سر جمع کې قید بېږي.

۳- د دې مادې د لومړي او دوه یم جزء په درج شویو حالاتو کې هغه شخص چې په ځمکې باندې یې د اسلامي شریعت او قانون د حکمونو پر خلاف تصرف شوې وي، د هېڅ راز تاوان د جبیره کولو د غوښتنې حق نه لري.

پنځم فصل
مستحق

شپږ دېرشمه ماده:
هغه شخص چې دغه لاندې شرطونه ولري، د ځمکې د وېش مستحق بلل کېږي:

۱- د افغانستان اسلامي امارت

باشد، در مورد اجراآت ذیل قابل رعایت است:

۱- هرگاه زمین از جملهٔ ملکیت، اشخاص باشد، به مالك اصلی، ممثل قانونی یا ورثهٔ وی مسترد گردد.

۲- هرگاه زمین از جملهٔ املاك امارت باشد یا از مالك اصلی مندرج جزء (۱) این ماده ورثهٔ مستحق الارث باقی نمانده باشد، زمین به سر جمع املاك امارت اسلامی قید میگردد.

۳- در حالات مندرج اجزای (۱و۲) این ماده، شخصیکه تصرف وی در زمین مخالف احکام شریعت اسلامی و قانون صورت گرفته باشد حق مطالبهٔ هیچ نوع جبران خساره را ندارد.

فصل پنجم
مستحق

مادهٔ سی و ششم:
شخصیکه واجد شرائط ذیل باشد، مستحق توزیع زمین شناخته میشود:

۱- داشتن تابعیت امارت

د تابعيت لرل.

اسلامی افغانستان.

۲- د اتلس کلنۍ عمر بشپړول.

۲- اکمال سن هجده سالگی.

۳- بې ځمکې بزګر، کم ځمکې بزګر، زراعتي اجير، متقاعد مامور او بې وزلی کوچی.

۳- دهقان بی زمین، دهقان کم زمین، اجیر زراعتی، مامور متقاعد و کوچی بی بضاعت.

۴- شخص دې ژمنه وکړي چې پخپله يا د کورنۍ نارينه غړي يې د وېشل شوې ځمکې په کرکيله او آبادولو لاس پورې کوي او څارنه يې کوي.

۴- شخص تعهد نماید که خود یا اعضای ذکور خانوارش به کشت و کار و آبادی زمین توزیع شده پرداخته و از آن مواظبت می نماید.

اوه دېرشمه ماده:

د مستحق تثبيتول او درجه بندي د استحقاق د فورمې له مخې د تصفيې د هيئت لـه خوا د سيمې د صالح مشر (ملک) او د کلي د درېيو تنو مخورو سپين ږيرو او ملا امام او د ولايت د هيئت (کميسيون) په تائيد صورت مومي.

مادهٔ سی و هفتم:

تثبيت و درجه بندی مستحق، به اساس فورمهٔ استحقاق از طرف هيئت تصفيه به تائيد سه نفر ريش سفيدان با اعتبار قريه و مشر صالح (قريدار) در محل و ملا امام و صحهٔ هيئت (کميسيون) ولايت صورت ميگيرد.

اته دېرشمه ماده:

مستحق د استحقاق له تثبيت وروسته مکلف دی چې:

مادهٔ سی و هشتم:

مستحق بعد از تثبيت استحقاق مکلف است:

۱- د ځمکې د استحقاق فورمه دې د ترلاسه کولو له نېټې څخه وروسته په پنځلسو ورځو کې ډکه کړي او د تصفيې هيئت ته دې وسپاري.

۱- فورمهٔ استحقاق زمين را در ظرف (۱۵) روز بعد از تاريخ تسليمی خانه پری و به هيئت تصفيه تسليم نمايد.

۲- د ځمکې له تسليمۍ وروسته د هغې په آبادولو او کرکيله لاس پورې کړي.

۳- د ځمکې د ثمن قسطونه او د ځمکې جائزه عوائد (ماليه) په ټاکلي وخت ورکړي.

نهه دېرشمه ماده:
هغه مستحق چې د دې قانون د شپږ دېرشمې مادې شرطونه ولري، د ځمکې په ويش کې يې د قدامت درجه په لاندې ډول تثبيتېږي:

(۱) لومړۍ درجه مستحق:

۱- هغه بې ځمکې بزګر چې د کورنۍ د غړو شمېر يې زيات وي.

۲- هغه بې ځمکې بزګر چې تر کرکېلې لاندې ځمکه يې د عامه ګټو په مقصد د امارت له لورې تصرف شوې وي.

(۲) دوه يمه درجه مستحق:
د هغه کلي بې ځمکې بزګر يا زراعتي اجير چې د وېشلو وړ ځمکه هلته واقع وي.

(۳) دريېمه درجه مستحق:
هغه کم ځمکې بزګر او د اسلامي امارت هغه متقاعد بې ځمکې او کم ځمکې کارکوونکی چې لږ تر لږه يې پنځه

۲- بعد از تسليمی زمين به کشت و کار و آبادی آن اقدام نمايد.

۳- اقساط قيمت زمين و عوايد جائزه (ماليه) را به وقت معيين بپردازند.

مادۀ سی و نهم:
مستحقيکه واجد شرائط مادۀ (**۳۶**) اين قانون باشد، درجۀ قدامت وی در توزيع زمين به ترتيب ذيل تثبيت ميگردد:

(۱) مستحق درجه اول:

۱- دهقان بی زمينيکه تعداد فاميلش بيشتر باشد.

۲- دهقان بی زمينيکه زمين تحت کشت و کارش به منظور منافع عامه، از طرف امارت تصرف شده باشد.

(۲) مستحق درجه دوم:
دهقان بی زمين و اجير زراعتی قريه يا محليکه زمين قابل توزيع در آن موجود باشد.

(۳) مستحق درجه سوم:
دهقان کم زمين و کار کن متقاعد بی زمين و کم زمين امارت اسلامی که اقلاً (**۲۵**) سال

ویشت کاله خدمت کړی دی او د تقاعد د حقوقو په بدل کې ځمکه ترلاسه کوي. په دې صورت کې د کمونستي نظام (رژیم) شوارلس کلنه دوره د محاسبې وړ نه ده.

خدمت نموده و در برابر حقوق تقاعد زمین دریافت میدارد. در این صورت (۱۴) ساله خدمت در نظام (رژیم) کمونستی قابل محاسبه نمی باشد.

(۴) څلورمه درجه مستحق:
هغه بې وزلی کوچی دې چې له معمول سره سم د کال یوه برخه په هغې ولسوالۍ کې استوګنه ولري چې د وېش وړ ځمکه پکې وي او نور بې وزلي کوچیان.

(۴) مستحق درجه چهارم:
کوچی بی بضاعت که معمولاً یك قسمت سال را در ولسوالی که زمین قابل توزیع در آن وجود دارد، بود و باش داشته باشد و سائر کوچی های بی بضاعت.

څلوېښتمه ماده:
(۱) هغه بې وزلي قومونه، قبائل او کوچیان چې د اسلامي امارت له خوا له یوې سیمې نه بلې سیمې او ولایت ته ولېږدول شي او مېشته کړای شي او د خپلې بې ځایدادۍ وثیقه د سیمې په اړونده محکمه کې بشپړه کړي، د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم عمومي اداره په هغوی باندې د څلورمې درجې مستحق په توګه په سیمه کې د وېش وړ ځمکې د شته والي په صورت کې یوه نمره ځمکه وېشي.

مادهٔ چهلم:
(۱) اقوام، قبائل، کوچیان بی بضاعت که توسط امارت اسلامی از یك محل به محل و ولایت دیگر نقل مکان داده شده و اسکان شوند. وثیقهٔ لاجایدادی خود را در محکمه مربوط محل تکمیل نمایند، ادارهٔ عمومی تنظیم امور زمینداری، برای آنها بحیث مستحق درجه چهارم در صورت موجودیت زمین قابل توزیع در محل، یك نمره زمین توزیع میدارد.

(۲) د کرنې او مالدارۍ، اوبو او برېښنا، پوهنې، عامې روغتیا او د مخابراتو وزارتونه او د کلیو د بیا جوړونې او پراختیا اداره د مېشته کړی

(۲) وزارت های زراعت و مالداری، آب و برق، معارف، صحت عامه، مخابرات و ادارهٔ احیاء و انکشاف دهات، در مورد اسکان شده گان

شویو کسانو په هکله د خپلو مشخصو دندو په ترسره کولو مکلف دي.

یو څلویښتمه ماده:
که چیرې مستحق مړ شي، د وېشل شوې ځمکې په هکله لاندې حکمونه رعایتیږي:

۱- د مستحق ورثه کولی شي د وېشل شوې ځمکې د بیې د قسطونو ورکولو سره د ځمکې نه ګټه واخلي، ورثه د ځمکې د بیې د ټولو قسطونو له بشپړولو وروسته د ځمکې د تره کې او قطعي انتقال حق لري.

۲- که چېرې ورثه صغیران او یا ښځینه وي او یا مستحق د روغتیائي معذرتونو له امله ونه کړای شي، ځمکه وکري کولی شي هغه په دهقانې یا په اجاره ورکړي.

۳- که چېرې مستحق یا ورثه یې ونه غواړي د قانون له نافذیدو وروسته له وېشل شوې ځمکې نه ګټې اخیستلو ته دوام ورکړي، کولی شي ځمکه اسلامي امارت ته مسترده کړي، په دې صورت کې ورکړ شوي قسطونه د امارت له بودجې نه د ببرته ورکولو وړ دي.

مکلف به اجرای وظائف مشخص خویش میباشند.

مادهٔ چهل و یکم:
هرگاه مستحق فوت نماید، در مورد زمین توزیع شده احکام ذیل رعایت میگردد:

۱- ورثه مستحق میتواند با پرداخت اقساط قیمت زمین توزیع شده، از زمین بهره برداری نماید، ورثه بعد از اکمال تمام اقساط قیمت زمین، حق ترکه و انتقال قطعی زمین را دارد.

۲- هرگاه ورثه صغار و یا اناث باشند و یا مستحق بنابر معاذیر صحی، نتواند زمین را کشت نماید، میتواند آنرا به دهقانی یا به اجاره بدهد.

۳- هرگاه مستحق یا ورثه آن نخواهد به بهره برداری از زمین توزیع شده، بعد از انفاذ این قانون ادامه دهد، میتواند زمین را به امارت اسلامی مسترد نماید درین صورت اقساط پرداخته شده از بودجهٔ امارت قابل استرداد است.

دوه څلوېښتمه ماده:
متأهل مستحق يا د کورنۍ د اعاشې او اباتې متکفل شخص د هغه مجرد مستحق په نسبت چې په کټ مټ درجه کې وي د ځمکې په وېش کې د لومړيتوب حق لري.

شپږم فصل
د ځمکې وېش

درې څلوېښتمه ماده:
لاندې ځمکې که چېرې د کروندې (فارم) او پروژې د جوړولو اړتيا پکې نه وي د وېش وړ دي:

۱- اسلامي امارت ته بخښل (اهداء) شوې ځمکه په دې شرط چې د يو خاص هدف لپاره وقف شوي نه وي.

۲- امارتي زراعتي ځمکې او هغه مواتي ځمکې چې نوې تر کرکيلې لاندې راځي (صالح الزراعه کېږي).

څلور څلوېښتمه ماده:
(۱) په مستحق باندې ځمکه د دې قانون د حکمونو په رعايتولو سره د کرنې او مالدارۍ وزارت په وړانديز او د اميرالمؤمنين په منظورۍ د بيې په بدل کې د لسو کلونو په قسطونو سره وېشل کېږي او ځمکه د قسطونو تر بشپړېدو

مادهٔ چهل و دوم:
مستحق متأهل يا شخص متکفل اعاشه و اباتهٔ خانواده، نسبت به مستحق مجرد که در عين درجه قرار داشته باشد، در توزيع زمين حق اوليت دارد.

فصل ششم
توزيع زمين

مادهٔ چهل و سوم:
زمين های ذيل در صورتيکه ضرورت تأسيس مزرعه (فارم) و پروژه در آن نباشد قابل توزيع ميباشد:

۱- زمين اهداء شده به امارت اسلامی مشروط به اين که برای هدف خاص وقف نه شده باشد.

۲- زمين های زراعتی امارتی و زمين های مواتيکه جديداً صالح الزرع ميگردد.

مادهٔ چهل و چهارم:
(۱) توزيع زمين به مستحق با رعايت احکام اين قانون، به پيشنهاد وزارت زراعت و مالداری و منظوری امير المؤمنين در بدل قيمت عادلانه، به اقساط ده سال صورت ميگيرد، و الی تکميل اقساط زمين

پــورې د عــاريت پــه ډول لــه مسـتحق سره وي.

(۲) د وېـش وړ ځمکـې بيـه د ځمکـې د وېش په وخت کې د سيمې د مروجه بيې پـه رعـايتولو سـره د هغـه عـالي هيئـت (کميسـيون) پـه واسطه تثبيتېـږي چې د اميرالمؤمنين له خوا ټاکل کېږي.

(۳) د هغـې ځمکـې د بيـې د قسـطونو د ورکولــو وخــت چــې د دې قــانون لــه نافذيـدو وروسـته وېشـل کېږي، د وېش له نېټې نه يو کال وروسته دی.

پنځه څلوېښتمه ماده:

د ملکيت د تصفيې، تثبيت او وېش پـه مقصـد، ځمکـه پـه درېيـو رديفـونو او اوه درجـو وېشـل کېږي او پـه لـومړۍ درجـه بانـدې د درجـو د تعـديل پـه وخـت کـې لاندې ضريبونه رعايتېږي:

لومړی رديف: (باغي، تاکي او دوه فصله اوبه لرونکی).

لـومړۍ درجه ځمکـه: (بـاغي يـا تـاکي)، ضريب (۱,۰۰).

دوه يمـه درجـه ځمکـه: (دوه فصـله اوبـه لرونکې)، ضريب (۰,۸۵).

دوه يم رديف: (يو فصله اوبه لرونکې).

طــور عاريــت نــزد مســتحق قــرار مــيداشــته باشد.

(۲) قيمت زمين قابل توزيع، با رعايت قيمت مروجۀ محل در زمان توزيع زمين توسـط هيئـت (کميسـيون) عـالی کـه از طـرف اميرالمـؤمنين تعيـين ميگـردد، تثبيت ميشود.

(۳) زمـان تاديۀ اقسـاط قـيمت زمـين کـه بعـد از انـــفاذ ايـــن قـانون توزيـع ميشـود، يکسـال پـس از تـاريخ توزيـع ميباشد.

مادۀ چهل و پنجم:

بـه منظـور تصـفيه، تثبيـت ملکيـت و توزيع زمين بـه سه رديف و هفت درجه تقسـيم گرديـده و حـين تعـديل درجـات بدرجـه اول ضـريب هـای ذيـل رعايـت ميگردد:

رديـف اول: (بـاغی، تـاکی و دو فصـله آبی).

زمين درجه اول: (باغی يا تاکی) ضريب (۱,۰۰).

زمين درجه دوم: (دو فصله آبی) ضريب (۰,۸۵).

رديف دوم: (يك فصله آبی).

درېيمه درجه ځمکه: (يو فصله اوبه لرونکې چې په سلو کې پنځوس او له هغه نه زياته په کال کې يوځل کرل کېږي او يا خړوبيږي) ضريب (۰,۶۷).

څلورمه درجه ځمکه: (يو فصله اوبه لرونکې چې په سلو کې له پنځلسو نه تر پنځوسو پورې په کال کې کرل کېږي او يا خړوبيږي) ضريب (۰,۴۰).

درېيم رديف: (کم اوبه او للمي):
پنځمه درجه ځمکه: (يو فصله اوبه لرونکې ځمکه چې په کال کې په سلو کې له پنځلسو نه کمه کرل کېږي او خړوبيږي او يو بوره للمي ځمکه چې يو کال ترمنځ کرل کېږي) ضريب (۰,۲۰).

شپږمه درجه للمي ځمکه: (هغه دوه بوره للمي ځمکه چې دوه کاله ترمنځ کرل کېږي) ضريب (۰,۱۵).

اوومه درجه للمي ځمکه: (هغه للمي ځمکه چې له دوو کالو زياته ترمنځ کرل کېږي) ضريب (۰,۱۰).

شپږ څلوېښتمه ماده:
د ځمکې د مقياس واحد جريب دی، چې د دوه زره مربع مترو معادل يا د يوه هکتار پنځه برخه ده. په مستحق باندې د ځمکې د وېش په وخت کې د

زمـين درجه سوم: (يك فصله آبی كه پنجاه فيصد و بيش از آن سالانه كشت و يا آبياری ميشود) ضريب (۰,۶۷).

زمين درجه چهارم: (يك فصله آبی كه از **۱۵** الی **۵۰** فيصد آن سالانه كشت و يا آبياری ميشود) ضريب (۰,۴۰).

رديف سوم: (كم آب و للمی)
زمين درجه پنجم: (زمين يك فصله آبی كه كمتر از **۱۵** فيصد سالانه كشت و آبياری ميشود، و زمين للمی يك بوره كه سال در ميان كشت ميشود) ضريب (۰,۲۰).

زمين للمی درجه ششم: (زمين للمی دو بوره كه دوسال در ميان كشت ميشود) ضريب (۰,۱۵).

زمين للمی درجه هفتم: (زمين للمی كه بيشتر از دو سال در ميان كشت ميشود) ضريب (۰,۱۰).

مادۀ چهل و ششم:
واحد مقياس زمين جريب است كه معادل (۲۰۰۰) متر مربع يا پنجم حصۀ يك هكتار ميباشد. در سنجش ساحۀ

ځمکوالۍ د ساحې په سنجولو کې نیم جریب او له هغې نه کمه نه محاسبه کېږي له نیم جریب نه زیاته یو جریب محاسبه کېږي.

اوه څلويښتمه ماده:
د درجو له مخې په هره درجه کې په مستحق باندې ځمکه په لاندې ډول وېشل کېږي:

۱- لومړۍ درجه ځمکه: (باغي يا تاکي) د لسو جريبو معادل دوه هکتاره.

۲- دوه يمه درجه ځمکه: (دوه فصله اوبه لرونکې) دولس جريبه.

۳- دريمه درجه ځمکه: (يوفصله اوبه لرونکې) پنځلس جريبه.

۴- څلورمه درجه ځمکه: (يو فصله اوبه لرونکې) پنځه ويشت جريبه.

۵- پنځمه درجه ځمکه: (يو فصله اوبه لرونکې او للمي يو بوره) پنځوس جريبه.

۶- شپږمه درجه ځمکه: (دوه بوره للمي) شپږشپيته جريبه.

۷- اوومه درجه ځمکه: (هغه للمي چې له دوو کالو څخه زيات ترمنځ کرل کېږي) سل جريبه.

زمیندارى حین توزیع زمین به مستحق، نیم جریب و کمتر از آن محاسبه نمیشود. بیشتر از نیم جریب، یکجریب محسوب می گردد.

مادۀ چهل و هفتم:
توزیع زمین به مستحق در یکی از درجات قرار آتی صورت میگیرد:

۱- زمین درجه اول: (باغی یا تاکی) ۲ هکتاری معادل (۱۰) جریب.

۲- زمین درجه دوم: (دو فصله آبی) (۱۲) جریب.

۳- زمین درجه سوم: (یك فصلۀ آبی) (۱۵) جریب.

۴- زمین درجه چهارم: (یك فصلۀ آبی) (۲۵) جریب.

۵- زمین درجه پنجم: (یك فصلۀ آبی و للمی یك بوره) (۵۰) جریب.

۶- زمین درجه ششم: (للمی دو بوره) (۶۶) جریب.

۷- زمین درجه هفتم: (للمی که بیشتر از دو سال در میان کشت شود) ۱۰۰ جریب.

اته څلويښتمه ماده:
په سيمو کې د يو جريب ځمکې کلنی منځنی عمومي عائد په توپيري ډول د کرنې، اوبو لګولو، د ځمکې د نقشې او ثبت (کدستر) او د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د ادارو له خوا ټاکل کېږي.

مادۀ چهل و هشتم:
عائد عمومی متوسط سالانۀ يك جريب زمين در محلات به صورت متفاوت توسط ادارات زراعت، آبياری، رياست نقشه و ثبت زمين (کدستر) و تنظيم امور زمينداری تعيين ميگردد.

نهه څلويښتمه ماده:
که چېرې په هر يو درجه د ويش وړ ځمکې د ساحې په پرتله د مستحقو کسانو شمېر زيات وي، ځمکه د مستحقينو د اکثريت په وړاندې د پچې (قرعې) اچولو له مخې وېشل کېږي.

مادۀ چهل و نهم:
هرگاه تعداد مستحقين نظر به ساحۀ زمين قابل توزيع، در هر يك از درجات بيشتر باشد، زمين در محضر اکثريت مستحقين به اساس قرعه توزيع ميگردد.

پنځوسمه ماده:
(۱) هغه کوچنۍ اوخورې ورې ټوټې چې له وېش څخه پاتې کېږي لومړی په پولې شريک کم ځمکې بزګر باندې، په دوه يمه درجه کې په پولې شريک ځمکوال باندې او له دې پرته په هغه ځمکوال باندې چې په سيمه کې ډېره کمه ځمکه ولري، د ورځنۍ بيې په بدل کې وېشل کېږي، په دې حالت کې ځمکوال د ځمکې بيه يو دم تحويلوي.

(۲) که چېرې د دې مادې په لومړۍ فقره کې درج شوی ځمکوال د پېرودنې هيله ونه لري، ځمکه د مزايدې په ډول پلورل کېږي.

مادۀ پنجاهم:
(۱) قطعات کوچك و پراگندۀ زمين که از توزيع باز ميماند، نخست به دهقان کم زمين پلوان شريك، بدرجۀ دوم به زميندار پلوان شريك و در غير آن به زمينداريکه کمترين زمين در محل داشته باشد، در بدل قيمت به نرخ روز توزيع ميگردد. در اين حالت زميندار قيمت زمين را يکدم تحويل ميدارد.

(۲) هرگاه زمينداران مندرج فقرۀ (۱) اين ماده خواهش خريد را نداشته باشند زمين طوری مزائده به فروش ميرسد.

یو پنځوسمه ماده:
د اوبو او بریښنا وزارت، د کرنې جوړه شوې پروژه په هغه صورت کې چې په هغې کې د امارتي کرونديې (فارم) جوړولو ته اړتیا نه وي، په مستحقو کسانو باندې د وېشلو په مقصد د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم عمومي اداري ته سپاري.

اووم فصل
د ځمکې لېږدونه او بدلونونه

دوه پنځوسمه ماده:
(۱) مالک په قطعي او مؤقتي ډول د خپل ملکیت د ځمکې لیږدونې حق لري.

(۲) مستحق او ناقل د ځمکې د بیې د ټولو قسطونو له تحویلولو او د شرعي سند له اخیستلو وروسته او دغه راز مستحق وارثان د خپلو ونډو له تثبیتولو وروسته د لېږدونې حق لري.

دري پنځوسمه ماده:
د ځمکې د ملکیت، تأسیساتو او د ځمکوالۍ د ساحې دغیر منقوله تجهیزاتو قطعي لېږدونه د شرعي سند له مخې صورت مومي.

ځلورپنځوسمه ماده:
د ځمکې د ملکیت لېږدونه، د عقار د

مادهٔ پنجاه و یکم:
وزارت آب و برق، پروژه اعمار شدهٔ زراعتی را در صورتیکه ضرورت به تأسیس مزرعه (فارم) امارتی در آن نباشد، جهت توزیع به مستحقین به ادارهٔ عمومی تنظیم امور زمینداری تسلیم مینماید.

فصل هفتم
انتقالات و تحولات زمین

مادهٔ پنجاه و دوم:
(۱) مالك حق انتقال قطعی و مؤقت زمین ملکیت خود را دارد.

(۲) مستحق و ناقل بعد از تحویلی کلیه اقساط قیمت زمین و اخذ سند شرعی و همچنان وارثین مستحق بعد از تثبیت سهام خویش حق انتقال را حائز میباشند.

مادهٔ پنجاه و سوم:
انتقال قطعی ملکیت زمین، تأسیسات و تجهیزات غیر منقول ساحهٔ زمین داری به اساس سند شرعی صورت میگیرد.

مادهٔ پنجاه و چهارم:
انتقال ملکیت زمین از طریق

ځای د محکمې په واسطه د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم د اداري له لارې ترسره کېږي. د ځمکې او د جائزه عوائدو (مالیې) د ثبت د اساس په دفتر کې د ځمکې دلېږدونې ثبتول او د ځمکې د لېږدونې اجراآت په وړیا ډول ترسره کېږي.

د عقار د ځای محکمه د لېږدونې محصول د قانون له حکمونو سره سم اخلي.

پنځه پنځوسمه ماده:

له تصفیې وروسته د ځمکې کمي او کیفي بدلونونه د ځمکې د خاوند د لیکلو معلوماتو له مخې د سیمې د کرنې د اداري په تصدیق سره د ځمکې او جائزه عوائدو (مالیې) د ثبتولو داساس په دفترونو کې ثبتېږي.

شپږ پنځوسمه ماده:

امارتي دائرو او مؤسسو ته د امارت د ځمکې لېږدونه د کرنې او مالدارۍ وزارت د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم د عمومې اداري او د استفاده کوونکې اداري ترمنځ د تړون له مخې د امیرالمؤمنین له منظورۍ وروسته صورت مومي.

اوه پنځوسمه ماده:

هغه شخص چې په څو ځایونو کې د

ادارهٔ تنظیم امور زمینداری توسط محکمهٔ محل عقار صورت میگیرد. ثبت انتقال زمین به دفاتر اساس ثبت زمین عوائد جائزه (مالیه) و اجراآت انتقال زمین به صورت رایگان صورت میگیرد.

محکمهٔ محل عقار محصول انتقال را مطابق احکام قانون اخذ میدارد.

مادهٔ پنجاه و پنجم:

تحولات و تغییرات کمی و کیفی زمین بعد از تصفیه به اساس معلومات تحریری مالك زمین به تصدیق ادارهٔ زراعت محل به دفاتر اساس ثبت زمین و عوائد جائزه (مالیه) ثبت میگردد.

مادهٔ پنجاه و ششم:

انتقال زمین امارت به دوائر و مؤسسات امارتی به اساس مقاوله بین ادارهٔ عمومی تنظیم امور زمینداری وزارت زراعت و مالداری و ادارهٔ استفاده کننده بعد از منظوری امیر المؤمنین صورت میگیرد.

مادهٔ پنجاه و هفتم:

شخصیکه در چند محل دارای قطعات

ځمکې تهوتې ولري، کولای شي هغه په يوه ولسوالۍ يا ولايت کې چې ځمکه پکې لري، د ځمکې د درجې او بيې له په پام کې نيولو سره د امارت له ځمکې سره تبادله کړي، په دې شرط چې هغه ځمکه چې ورسره تبادله کېږي، تر کروندې (فارم) او پروژې لاندې نه وي.

اته پنځوسمه ماده:

د اشخاصو ترمنځ د ځمکې تبادله د شرعي سند له مخې د دواړو خواوو په موافقه د عقار د ځای د محکمې په واسطه د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د اداري له لارې صورت مومي.

نهه پنځوسمه ماده:

د کرنې د هغو ځمکو په هکله چې پخوا د کمونستانو په وخت کې د (۱۳۵۷) کال د ثور د مياشتې له (۷) نېټې څخه د (۱۳۷۱) کال د ثور تر (۸) نېټې پورې په کوپراتيفونو، غير امارتي مؤسسو او شرکتونو وېشل شوي دي لاندې اجراآت ترسره کېږي:

۱- په داسې حال کې چې نوموړي کوپراتيفونه او مؤسسې فعال وې، د وېشل شوي ځمکې بيه دې د ورځې په نرخ د پنځو کلونو په قسط سره امارت ته ورکړي.

زمين باشد، ميتواند آنرا در يك ولسوالى يا ولايت كه در آن زمين دارد با درنظرداشت درجه و قيمت زمين، با زمين امارت تبادله نمايد، مشروط بر اينكه زمين كه به آن تبادله صورت ميگيرد، تحت مزرعه (فارم) و پروژه قرار نداشته باشد.

مادۀ پنجاه و هشتم:

تبادلۀ زمين بين اشخاص برويت سند شرعى به توافق جانبين و از طريق ادارۀ تنظيم امور زمينداری توسط محكمۀ محل عقار صورت ميگيرد.

مادۀ پنجاه و نهم:

در مورد زمين های زارعتی كه قبلاً در زمان كمونست ها بعد از هفت ثور سال (۱۳۵۷) الی (۸) ثور سال (۱۳۷۱) به كوپراتيف ها، مؤسسات و شركت های غير امارتی توزيع گرديد ه است اجراآت ذيل بعمل ميآيد:

۱- در حاليكه كوپراتيف ها و مؤسسات مذكور فعال باشند، قيمت زمين توزيع شده را به نرخ روز به قسط پنج سال به امارت بپردازند.

۲- کــه چېـــرې دغـــه کوپراتیفونـــه او مؤسسې غیر فـعــال وي، ځمکـه د تـاوان له جبیره کولو پرته بېرته د امارت له خوا اخیستل کېږي.

شپیتمه ماده:
هغه لېږدونې چې د دې قانون د حکمونو پرخلاف وشي، اعتبار نه لري.

اتم فصل
د ځمکې اجاره

یوشپېتمه ماده:
(۱) امـارتي او شخصـي ځمکـې د اجـاره ورکوونکي او اجاره اخیسـتونکي تـرمنځ د لیکلـي عقـد پـه اسـاس د شـریعت د حکمونو مطابق په اجاره ورکول کېږي.

(۲) د عـــقد دواړه لـــوري بـــاید شـرعي، حقـوقي اهلیت او قـانوني واک ولري.

دوه شپېتمه ماده:
اجاره خط د عقد کوونکو او شاهدانو په تعرفې برسېره دغه لاندې مطالب لري:

۱- تـر اجـارې لانـدې ځمکـې د ټـوټې یـا ټوټو د مشخصاتو لیکنه.

۲- د عقــد کوونکــو لــورو د شــرعي مکلفیتونو څرګندول.

۲- در صـــورتیکه کوپراتیـــف هـــا و مؤسسات نامبرده غیر فـعـال بـاشند، زمـین بـدون جبران خسـاره دو بـاره از طرف امارت اخذ میگردد.

مادۀ شصتم:
انتقالاتیکـه خـلاف احکـام ایـن قـانون صورت گیرد، فاقد اعتبار است.

فصل هشتم
اجارۀ زمین

مادۀ شصت و یکم:
(۱) زمـین امـارتی و شخصـی بـه اساس عقد تحریری بین اجاره دهنده و اجاره گیرنـده طبـق احکـام شریعت بـه اجـاره داده میشود.

(۲) طـرفین عقـد بایـد دارای اهلیـت شـرعی، حقـوقی و صـلاحیت قـانونی باشند.

مادۀ شصت و دوم:
اجاره خط عـلاوه بر تعرفۀ متعاقـدین و شهود حاوی مطالب ذیل میباشد:

۱- ذکر مشخصـات قطعـه یـا قطعـات زمین تحت اجاره.

۲- توضـیح مکلفیـت هـای شـرعی طرفین عقد.

۳- د نبـات د ډول ټاکنــه او د کرکېلــې څرنګوالی.

۴- د قانون د حکمونو مطابق د ورکړې لـه مـودې او څرنګـوالي سره د اجـارې د مودې او حق الاجارې د اندازې تثبيتول.

۵- د عقد د فسخه کولو حالات.

دري شپېتمه ماده:
اجاره اخيستونکی (مستأجر) دغه لاندې مکلفيتونه لري:

۱- تر اجارې لاندې ځمکې د خاورې، د اوبــو لګولــو د شــبکې، تجهيزاتــو او تأسيساتو ساتنه چې د تر اجارې لاندې ځمکې ګټې په هغو پورې تړلې وي.

۲- تـر اجـارې لانـدې ځمکـې د اړونـدې ويالې، کارېز، چينې او څاه پاکول.

۳- د اجارې له جائزه شرطونو سره سم د ځمکې کرکيله.

۴- له عقد سره سم اجاره ورکوونکې تـه حق الاجاره ورکول کېږي.

- کــه چېــرې اجــاره اخيســتونکی (مســتأجر) وغــواړي د جــنس د حــق الاجارې پرځای نغدې پيسې ورکړي، د دواړو خواوو په موافقـه د ورځې لـه نـرخ

۳- تعيين نوع نبات و صورت کشت و زراعت.

۴- تثبيـت مـدت اجـاره، انـدازهٔ حـق الاجـاره بـا موعـد و طـرز تأديـهٔ آن طبـق احکام قانون.

۵- حالات فسخ عقد.

مادهٔ شصت و سوم:
اجاره گيرنده (مستأجر) دارای مکلفيت های ذيل ميباشد:

۱- حفاظــهٔ خــاك، شــبكهٔ آبيــاری، تجهيـزات و تأسيسـات داخل زمين کـه منافــع زمــين تحــت اجــاره بــه آن مربوط باشد.

۲- پـاك كـاری جوی، كـاريز، چشـمه و چاه مربوط به زمين تحت اجاره.

۳- كشـت و زراعـت زمـين مطـابق بـه شرائط جائزه اجاره.

۴- پرداخت حق الاجاره به اجاره دهنده مطابق عقد صورت ميگيرد.

- اگــر اجــاره دهنــده (مستأجــر) بـخواهد عوض حق الاجاره جنس، پول نــقد تاديـه كنـد، بـه مــوافقهٔجانبين مطــابق نــرخ روز قيمــت جــنس را

سره سم د جنس بیه له ځنډ پرته ورکوي.

۵- له شریعت سره سم تر اجارې لاندې ځمکې د تجهیزاتو او ملحقاتو د جزئي ترمیماتو ترسره کول.

۶- په هغه صورت کې چې د استهلاک له مجاز معیار نه یې شرعاً تجاوز کړی وي اجاره ورکوونکي ته د رسیدلی زیان جبیره کول.

۷- نور هغه مکلفیتونه چې په قانون کې یې له شریعت سره سم اتکل شوی وي.

څلور شپېتمه ماده:
اجاره اخیستونکی (مستأجر) مکلف دی، د هغو اشخاصو د هر راز لاس وهنې په هکله چې د اجارې مزاحم شي، اجاره ورکوونکي ته خبر ورکړي.

پنځه شپېتمه ماده:
اجاره اخیستونکی نه شي کولی تر اجارې لاندې ځمکې د اوبو له حق څخه له عقد نه د بهر مقصدونو لپاره استفاده وکړي.

شپږ شپېتمه ماده:
اجاره اخیستونکی د تر اجارې لاندې ځمکې په لېږدونې او یا په تضمین ورکولو لاس نه شي پورې کولی.

بلاتأخیر می پردازد.

۵- انجام ترمیمات جزئی تجهیزات و ملحقات زمین تحت اجاره مطابق شریعت.

۶- پرداخت جبران خسارهٔ وارده به اجاره دهنده در صورتیکه از معیار مجاز استهلاك شرعاً تجاوز کرده باشد.

۷- سائر مکلفیت هائیکه در قانون طبق شریعت پیشبینی گردیده باشد.

مادهٔ شصت و چهارم:
اجاره گیرنده (مستأجر) مکلف است که هر نوع مداخلهٔ اشخاصیکه مزاحم اجاره گردد، به اجاره دهنده اطلاع دهد.

مادهٔ شصت و پنجم:
اجاره گیرنده نمیتواند از حقابهٔ زمین تحت اجاره برای مقاصد خارج از عقد استفاده نماید.

مادهٔ شصت و ششم:
اجاره گیرنده به انتقال و یا تضمین زمین تحت اجاره مبادرت ورزیده نمیتواند.

اوه شپېتمه ماده:
که چېرې اجاره اخيستونکی تر اجارې لاندې ځمکه کې اصلاحات کړي وي لګښت يې په هغه صورت کې د ورکولو وړ دی، چې اجاره ورکوونکی په ليکلي ډول د هغه په ورکولو موافقه کړې وي.

اته شپېتمه ماده:
اجاره ورکوونکی (مؤجر) لاندې مکلفيتونه لري:

۱- په ټاکلي وخت اجاره اخيستونکي ته په اجاره خط کې له ټولو ليکل شويو تجهيزاتو او ملحقاتو سره د تر اجارې لاندې ځمکې سپارل.

۲- د حق الاجارې د سپارلو په هکله اجاره اخيستونکي ته د ليکلي رسيد ورکول.

۳- د سيمې له عرف سره سم د ځمکې د تأسيساتو او د محلقاتو د بشپړو او مهمو ترميماتو ترسره کول.

۴- نور هغه مکلفيتونه چې په قانون کې له شريعت سره سم اټکل شوي دي.

نهه شپېتمه ماده:
(۱) د دې لپاره چې اجاره اخيستونکی (مستأجر) پر امارتي عقار باندې د ملکيت دعویٰ ونکړي، امارتي اداري په

مادۀ شصت و هفتم:
هرگاه اجاره گيرنده در زمين تحت اجاره اصلاحات آورده باشد، مصارف آن در صورتی به وی قابل پرداخت ميباشد که اجاره دهنده به تأديۀ آن طور تحريری موافقه نموده باشد.

مادۀ شصت و هشتم:
اجاره دهنده (مؤجر) حائز مکلفيت های آتی ميباشد:

۱- تسليمی زمين تحت اجاره با تمام تجهيزات و ملحقات مندرج اجاره خط در وقت معينۀ آن به اجاره گيرنده.

۲- اعطای رسيد تحريری به اجاره گيرنده از تسليمی حق الاجاره.

۳- انجام ترميمات کلی و مهم تأسيسات و ملحقات زمين مطابق به عرف محل.

۴- سائر مکلفيت های که در قانون طبق شريعت پيش بينی گرديده است.

مادۀ شصت و نهم:
(۱) به منظور اينکه اجاره گيرنده (مستأجر) بالای عقار امارتی تحت اجاره دعوای ملکيت نه نمايد، ادارات

خاصه توګه د کرنې او مالدارۍ وزارت نشي کولای څمکه له دریو کلونو او سرای یا دوکان له یوه کال څخه زیات په اجاره یا کرایه ورکړي.

(۲) اجاره ورکوونکی نه شي کولی تر اجارې لاندې څمکه د اجارې د مودې تر پای ته رسېدو او یا د هغې تر فسخه کېدو پورې بل شخص ته په اجاره ورکړي.

(۳) د اجارې فسخ د شریعت له حکمونو سره سم صورت مومي.
که شرعي جواز نه وي، هېڅ اداره نه شي کولی اجاره فسخ کړي.

اویایمه ماده:
که چېرې څمکه، د اوبو لګولو تأسیسات، ملحقات، غیر منقول تجهیزات او ونې د طبیعي آفتونو او ناڅاپي پیښو له امله زیانمنې یا له منځه ولاړې شي، اجاره اخیستونکی، اجاره ورکوونکي ته د تاوان په ورکولو مکلف نه دی.

یو اویایمه ماده:
اجاره اخیستونکی کولی شي په یوه له دغو لاندې حالاتو کې اجاره فسخه کړي:

۱- د ناروغۍ یا د هغه د کورنۍ

امارتی به طور خاص وزارت زراعت و مالداری نمیتواند زمین را بیشتر از سه سال و سرای یا دکان را بیشتر از یك سال به اجاره یا کرایه بدهد.

(۲) اجاره دهنده نمیتواند زمین تحت اجاره را تا ختم میعاد اجاره یا فسخ آن به شخص دیگری به اجاره بدهد.

(۳) فسخ اجاره مطابق احکام شریعت صورت میگیرد.
هرگاه جواز شرعی نباشد، هیچ اداره نمیتواند اجاره را فسخ نماید.

مادۀ هفتادم:
هرگاه زمین، تأسیسات آبیاری، ملحقات، تجهیزات غیر منقول و اشجار به اثر آفات طبیعی و حوادث غیر مترقبه خساره مند شود یا از بین برود، اجاره گیرنده (مستأجر) به پرداخت جبران خساره به اجاره دهنده مکلف نمی باشد.

مادۀ هفتاد و یکم:
اجاره گیرنده میتواند در یکی از حالات ذیل اجاره را فسخ نماید:

۱- مریضی یا کم شدن

د شمېر کمښت.

۲- د داسې ناڅاپي پېښو رامنځته کېدل چې اجاره اخیستونکی له سیمې نه وتلو ته اړ کړي یا تر اجارې لاندې ځمکه له کرکیلې نه وباسي.

۳- د اسلامي امارت له خوا په ده باندې د ځمکې وېشل.

۴- په اجاره خط کې درج شوي اټکلي حالات.

۵- نور هغه حالتونه چې په قانون او شریعت کې اټکل شویدي.

دوه اویایمه ماده:
که چېرې اجاره اخیستونکی وغواړي د اجارې د مودې له پای ته رسېدو مخکې اجاره فسخه کړي، مکلف دی چې د موضوع په هکله لږ تر لږه درې میاشتې د مخه د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم څانګې او اجاره ورکوونکي ته خبر ورکړي.

درې اویایمه ماده:
که چېرې اجاره اخیستونکی مړ شي او یا غائب شي، د کورنۍ غړي یې کولی شي چې د شریعت د حکمونو مطابق اجارې ته دوام ورکړي.

تعداد فامیلش.

۲- وقوع حوادث غیر مترقبه ایکه اجاره گیرنده را مجبور به ترک محل نماید یا زمین تحت اجاره را غیر قابل زرع سازد.

۳- توزیع زمین به وی از طرف امارت اسلامی.

۴- حالات مندرج پیشبینی شدۀ اجاره خط.

۵- سائر حالاتیکه در قانون و شریعت پیشبینی گردیده است.

مادۀ هفتاد و دوم:
هرگاه اجاره گیرنده بخواهد قبل از ختم میعاد اجاره، اجاره را فسخ نماید مکلف است موضوع را حداقل سه ماه قبل به اطلاع شعبۀ تنظیم امور زمینداری و اجاره دهنده برساند.

مادۀ هفتاد و سوم:
هر گاه اجاره گیرنده فوت نماید یا غائب گردد، خانوادۀ وی میتوانند طبق احکام شریعت اجاره را ادامه دهند.

څلور اویایمه ماده:
د ځمکې د اجارې موده د دې قانون د (۶۹) مادې د حکم له په پام کې نیولو سره د دواړو خواوو په موافقې پورې اړه لري.

مادۀ هفتاد و چهارم:
مدت اجارۀ زمین، بانظرداشت حکم مادۀ (۶۹) این قانون مربوط به توافق جانبین میباشد.

پنځه اویایمه ماده:
(۱) د امارتي ځمکې اجاره د مزائدې په مقصد د ولایت د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم د اداري له لارې د سیمه ایزې راډیو او جرایدو او د ډله ایزو اطلاعاتو د وسائلو په واسطه عامه خلکو ته خبر ورکول کېږي.

مادۀ هفتاد و پنجم:
(۱) اجارۀ زمین امارتی غرض مزائده، از طریق ادارۀ تنظیم امور زمینداری ولایت، ذریعۀ رادیو و جراید و وسائل اطلاعات جمعی محل به آگاهی عامه رسانیده میشود.

(۲) اعلان د ځمکې د مشخصاتو د ځمکې د اجارې د مودې، او د غوښتنلیک د ورکولو وخت او ځای په شان محتویات لري.

(۲) اعلان دارای محتویاتی مانند مخشصات زمین، مدت اجارۀ زمین، محل و وقت ارایۀ درخواست میباشد.

(۳) اعلان د ځمکې د اجارې له لاسلیک او د زراعتي بوټو د کرلو له نېټې نه دوه میاشتې مخکې د ډله ایزو اطلاعاتو د وسائلو له لارې خپرېږي.

(۳) نشر اعلان دو ماه قبل از تاریخ عقد اجارۀ زمین و کشت نباتات زراعتی از طریق وسائل اطلاعات جمعی صورت میگیرد.

شپږ اویایمه ماده:
د امارتي ځمکې د حق الاجارې د اندازې په ټاکنه کې، د پولې د شریکانو د ځمکې د حاصلاتو اندازه او په سیمه کې د ځمکې د حاصلاتو معیار په نظر کې نیول کېږي.

مادۀ هفتاد و ششم:
در تعیین اندازه حق الاجارۀ زمین امارتی اندازۀ حاصلات زمین پلوان شریك و معیار حاصلات زمین در محل، مدنظر گرفته میشود.

اوه اويايمه ماده:

حقيقي او حکمي اشخاصو ته امارتي ځمکې د مزائدې او داوطلبي د غونډې د جوړېدو له مخې ورکول کېږي، د غونډې د کار د پرمخ بيولو په مقصد د ولايت په مرکز يا ولسوالۍ کې د ولايت د استازي په مشرۍ د کرنې او اوبو لګولو، ماليې د ځمکې د نقشې او ثبت (کدستر) او د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د ادارو د استازو په ګډون هيئت (کميسيون) تاکل کېږي. د اجارې د داوطلبۍ نتيجه د والي په موافقه د منظورۍ لپاره د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د عمومي ادارې له لارې د وزارت مقام ته وړاندې کېږي.

مادۀ هفتاد و هفتم:

اجارۀ زمين امارتی، به اشخاص حقيقی و حکمی به اساس مزائده و تدوير مجلس داوطلبی صورت ميگيرد، غرض پيشبرد جلسه هيئت (کميسيون) تحت رياست نمايندۀ ولايت، مرکب از نماينده گان ادارات زراعت و آبياری، ماليه، رياست نقشه و ثبت زمين (کدستر) و تنظيم امور زمينداری در مرکز ولايت يا ولسوالی تعيين ميگردد. نتيجۀ داوطلبی اجاره به موافقۀ والی جهت منظوری از طريق ادارۀ عمومی تنظيم امور زمينداری به مقام وزارت ارائه ميشود.

اته اويايمه ماده:

د امارتي ځمکې اجاره اخيستونکی (مستأجر) مکلف دی چې د حق الاجارې د ورکولو په هکله په لاندې ډول تضمين ورکړي:

۱- که چېرې تر اجارې لاندې ځمکه د لومړۍ درجې معادل پنځه جريبه او يا له هغې نه کمه وي، يو تن جايداد لرونکی ضامن او که چېرې د لومړۍ درجې معادل له پنځو جريبو نه زياته تر شلو جريبو پورې وي، دوه تنه جايداد لرونکي ضامنان.

مادۀ هفتاد و هشتم:

اجاره گيرنده (مستأجر) زمين امارتی مکلف است در مورد پرداخت حق الاجاره قرار ذيل تضمين بدهد:

۱- اگر زمين تحت الاجاره پنج جريب معادل درجه اول و يا کمتر از آن باشد، يکنفر ضامن با جايداد و اگر بالاتر از پنج الی بيست جريب معادل درجه اول باشد دو نفر ضامن با جايداد.

۲- د لومړۍ درجې معادل د شلو جريبو نه په زياته اجاره کې د اجارې د بدل معادل او يا له هغه نه زيات، شرعي ضمانت خط جوړيږي.

نهه اويايمه ماده:
که چېرې د کرنې آفتونه تر اجارې لاندې امارتي ځمکې ته زيان ورسوي، اجاره اخيستونکی مکلف دی د موضوع په هکله د ولايت د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم ادارې ته خبر ورکړي، د رسېدلي تاوان اندازه په سيمه کې د کرنې، د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم، اوبو لګولو او د ماليې د ادارو د استازو په ګډون د هيئت له خوا تثبيتيږي، د رسيدلي زيان د تثبيتولو په هکله د هيئت تجويز د والي له تائيد او د وزارت د مقام له منظورۍ وروسته نهائي دی.

اتيايمه ماده:
که چېرې امارت تر اجارې لاندې ځمکې د ټولې يا يوې برخې اخيستلو ته عامه ضرورت يا حاجت پيدا کړي، په دې هکله لاندې اجراآت کيږي:

۱- که چېرې تر اجارې لاندې ځمکې د اخيستلو عمل د حاصلاتو له راټولولو وروسته وي، قرارداد فسخه کيږي او اجاره اخيستونکی مکلف دی له عقد سره سم د اجارې حق ورکړي.

۲- در اجارۀ بیشتر از بیست جریب زمین معادل درجه اول، ضمانت خط شرعی معادل بدل اجاره و یا بیشتر از آن ترتیب میشود.

مادۀ هفتاد و نهم:
هرگاه آفات زراعتی به زمین امارتی تحت اجاره خساره وارد نماید، اجاره گیرنده مکلف است موضوع را به ادارۀ تنظیم امور زمینداری ولایت اطلاع بدهد، اندازۀ خسارۀ وارده توسط هیئت متشکل از نمایندگان ادارات زراعت، تنظیم امور زمینداری، آبیاری و مالیه در محل تثبیت میشود، تجویز هیئت در مورد خسارۀ وارده، بعد از تائید والی و منظوری مقام وزارت نهائی میباشد.

مادۀ هشتادم:
هرگاه امارت به اخذ کامل و یا قسمتی از زمین تحت اجاره ضرورت یا حاجت عامه پیدا کند، در مورد ذیلاً اجراآت میگردد:

۱- در صورتیکه عمل اخذ زمین تحت اجاره، بعد از جمع آوری حاصل باشد قرار داد فسخ و اجاره گیرنده مکلف است، حق الاجاره را مطابق عقد بپردازد.

۲- که چېرې تر اجارې لاندې ځمکې اخيستل د حاصلاتو له ټولولو مخکې وي او اجاره اخيستونکی په ځمکه کې لګښت کړی وي، لګښت يې د سيمې له عرف سره سم اجاره اخيستونکي ته ورکول کېږي او عقد فسخه کېږي.

۳- که چېرې د ځمکې يوه برخه د حاصلاتو له راټولولو مخکې او بله برخه يې د حاصلاتو له راټولولو وروسته مسترده شي، د حق الاجارې اندازه د مستردې شوې ځمکې د اندازې په پرتله ټاکل کېږي او د پاتې ځمکې په هکله د دواړو خواوو د موافقې په صورت کې عقد پخپل حال پاتې کېږي.

يو اتيايمه ماده:

د غير امارتي ځمکو د اجارې سند د پړاوونو له تېرولو وروسته د سيمې د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د ادارې د اجارې په دفتر کې ثبتيږي او د امارتي ځمکو د اجارې د سند يوه مصدقه کاپي د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د عمومي ادارې مرکز ته لېږل کېږي.

دوه اتيايمه ماده:

د غير امارتي ځمکې په اجاره کې له اجاره ورکوونکي نه د مساحت د اصل له يو جريب نه پنځه زره افغانۍ د ثبتولو د پاڼې بيه اخيستل کېږي.

۲- در صورتيکه اخذ زمين تحت اجاره قبل از جمع آوری حاصل باشد و اجاره گيرنده در زمين مصارف نموده باشد مصارف آن طبق عرف محل به اجاره گيرنده پرداخته شده، عقد فسخ ميگردد.

۳- در صورتيکه يك قسمت زمين قبل از جمع آوری حاصل و قسمت ديگر بعد از آن مسترد گردد، اندازۀ حق الاجاره متناسب به اندازۀ زمين مسترد شده، تعيين گرديده و در مورد باقيماندۀ زمين در صورت موافقۀ جانبين عقد به حال خود باقی ميماند.

مادۀ هشتاد و يكم:

سند اجارۀ زمين های غير امارتی، بعد از طی مراحل در دفتر اجارۀ ادارۀ تنظيم امور زمينداری محل ثبت ميشود و يك نقل مصدقۀ سند اجارۀ زمين های امارتی به مركز ادارۀ عمومی تنظيم امور زمينداری فرستاده ميشود.

مادۀ هشتاد و دوم:

در اجارۀ زمين غير امارتی، از اجاره دهنده فی جريب اصل مساحت مبلغ پنج (۵) هزار افغانی قيمت ورق الثبت اخذ ميگردد.

دري اتيايمه ماده:
د ځمکې په اجارې پورې اړوندې شخړې که چېرې د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د سيمه ايزې ادارې په څانګو کې حل نشي، محکمې ته وړاندي کيږي.

نهم فصل
د وقفي او مرعیٰ ځمکې ساحه

څلور اتيايمه ماده:
(۱) مرعیٰ د عامه حقوقو له جملې څخه ګڼل کيږي. شخص او امارت نه شي کولای په مرعیٰ ځمکه کې مالکانه تصرفات وکړي، مګر دا چې شريعت بل ډول حکم کړی وي.

(۲) مرعیٰ د کلي داوسيدونکو د عامه اړتياوو (د مالونو د څر ځای، مقبرې، درمند او نورو) په مقصد خالي پاتې کيږي.

پنځه اتيايمه ماده:
که چېرې يو شخص په مرعیٰ کې مالکانه تصرفات وکړي او تصرف يې ډير پخوانې هم وي نو که د دغه ځمکې مرعیٰ والی شرعاً ثابت شي، د شخص تصرفات بند او مرعیٰ يې له ملکيت څخه ايستل کيږي.

مادۀ هشتاد و سوم:
منازعات مربوط به اجاره زمين در صورتيکه در شعبات محلی ادارات تنظيم امور زمينداری حل شده نتواند، به محکمه راجع ميشود.

فصل نهم
ساحۀ زمين های مرعیٰ و وقفی

مادۀ هشتاد و چهارم:
(۱) مرعیٰ از جملۀ حقوق عامه شمرده ميشود، شخص و امارت نمی تواند در زمين مرعیٰ تصرفات مالکانه نمايد مگر اينکه شريعت طوری ديگری حکم نموده باشد.

(۲) مرعیٰ به مقصد احتياجات عامه (چراگاه مواشی، مقبره، خرمن و امثال آن) باشنده گان قريه خالی گذاشته ميشود.

مادۀ هشتاد و پنجم:
در صورتيکه يك شخص در مرعیٰ تصرفات مالکانه نمايد و تصرف وی بسيار قبلی هم باشد، هرگاه مرعیٰ بودن اين زمين شرعاً ثابت گردد، تصرفات شخص قطع و مرعیٰ از ملکيت وی خارج ميگردد.

شپږ اتیایمه ماده:
(۱) کوم مال یا ځمکه چې وقف شي د مالک له ملکیت او تصرف څخه وځي.

(۲) د وقفي مال یا ځمکې خرڅول، هبه کول، په تملیک ورکول یا په میراث وړل جواز نه لري.

(۳) وقف شوی ملکیت چې د هر مقصد لپاره وقف شوی وي، ګټه یې هم د هم دغه مقصد لپاره په مصرف رسیږي.

لسم فصل
د شاړو او وچو (بکر او بائرو (موات)) ځمکو ویش

اوه اتیایمه ماده:
(۱) هیڅ شخص نه شي کولای چې بکر او بائر (موات) ځمکې تر خپل مالکانه تصرف لاندې راوړي مګر په اذن د سلطان (امیرالمؤمنین).

(۲) که چیرې شخص په مواتو املاکو (ځمکو) کې په خپل سر تصرف کړی وي او د امیرالمؤمنین یا د هغه مأذون اذن نه وي موجود، په محض خود سرانه تصرف سره دا ډول املاک (ځمکه) شخصي نه ګڼل کیږي اذن په مالکانه تصرف سره صرف د سلطان (امیرالمؤمنین) له واک څخه دی.

مادۀ هشتاد و ششم:
(۱) مال یا زمینکه وقف گردد از ملکیت و تصرف مالك خارج میگردد.

(۲) فروختن، هبه نمودن، به تملیك دادن یا به میراث بردن مال یا زمین وقفی جواز ندارد.

(۳) ملکیت وقف شده ایکه جهت هر مقصد وقف گردیده باشد، مفاد آن نیز به همان مقصد به مصرف میرسد.

فصل دهم
توزیع زمین های بکر و بأیر (موات)

مادۀ هشتاد و هفتم:
(۱) هیچ شخص نمی تواند زمین های بکر و بائر (موات) را تحت تصرف مالکان خود قرار دهد مگر با اذن سلطان (امیر المؤمنین).

(۲) هرگاه شخص در املاك (زمین) موات طور خود سرانه تصرف نموده باشد و اذن امیر المؤمنین یا مأذون وی موجود نباشد به محض تصرف خودسرانه این نوع املاك (زمین) شخصی شمرده نمی شود اذن به تصرف مالکانه صرف صلاحیت سلطان (امیر المؤمنین) میباشد.

(۳) شــاړې او وچــې (بکــر او بــائرې (مــوات)) ځمکــې، د مزائـدې پـه ډول د اميرالمـؤمنين لـه منظـورۍ وروسـته د کرنې او مالدارۍ وزارت د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د عمومي ادارې له خوا په اشخاصـو، د کرنــې او مالــدارۍ پــه مؤسسو او کورنيو خصوصي او مختلطو شرکتونو باندې وېشل کېږي.

(۴) شاړه او وچه (بکر او بائر (موات)) ځمکــه د عادلانــه بيــې پــه بــدل کــې د منظورۍ د پړاوونو له تېرولو وروسته د هغه قرارداد لـه مخې چې شاړه او وچه (بکر او بائر (موات)) ځمکې د جوړولو او آبادولو په مقصد د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د عمومي ادارې او پيرودونکي ترمنځ لاسليک کيږي د استفاده کوونکي پـه واک کـې ورکـول کېږي البتـه سابق متصرف د اوليت حق لري.

(۵) د شــاړې او وچــې (بکــر او بــائر (مــوات)) ځمکــې بيــه د هغــه هيئــت (کميسيون) په واسطه چې په دې قانون کــې د ځمکــې د څېړنــې او ســپارلو د هيئت (کميسيون) په نامه يادېږي او په سيمه کې د کرنې د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم، اوبو لګولو، کانو او صنايعو، مــاليې د ادارو او د ځمکــې د نقشــې او ثبت رياست (کدستر) استازي ټاکې دي،

(۳) تــوزيع زمــين هــای بکــر و بــائر (مــوات) بــه اســاس مــزائده بــه اشــخاص، مؤسســات زراعتــی و مالــداری، شــرکت هــای خصوصــی و مخــتلط داخلــی، بعــد از منظــوری اميرالمــؤمنين توســط ادارۀ عمــومی تنظيم امـور زمينداری وزارت زراعــت و مــالــداری صورت ميگيرد.

(۴) زمــين بکـر و بائر (موات) در بدل قيمـت عــادلانه بعـد از طـی مراحـل منظـوری بــه اسـاس قــرار داديــکه بــين ادارۀ عــمومی تنظـيم امــور زمينــداری و خــريدار بــه مــنظور عــمران و آباد ساختن زمـين بــکر و بائر (مــوات) عقد مـيگردد بدسترس اسـتفاده کــننده گــذاشته ميشـود الــبته بــه متصرف قبلی حق اوليت داده ميشود.

(۵) قيمـت زمـين بکـر و بـائر (مـوات) توسط هيئتی (کميسيونی) که در اين قــانون هيئــت (کميســيون) ارزيــابی و تسـليم دهــی زمــين يــاد ميشــود و متشــکل انــداز نماينــده گــان ادارات زراعتــی، تنظــيم امــور زمينــداری، آبيــاری، معــادن و صــنايع، ماليــه و رياست نقشه و ثبت زمين (کدستر) در محل تثبيت ميگردد در صورتيکه ادارۀ

تثبيتيږي که چېرې د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم عمومي اداره ټاکل شوې بيه غير عادلانه وبولي، نوی نظر پکې کېدای شي، تثبيت شوې بيه د وزيرانو شورى په تصويب او د اميرالمؤمنين په منظورۍ رسول کېږي.

(۶) د شاړې او وچې (بکر او بائر (موات)) ځمکې بيه د پنځو کلونو په موده کې د وېش له نېټې نه په پنځو مساويانه قسطونو د حصول وړ ده.

اته اتيايمه ماده:

(۱) هغه ځمکې چې د وېشلو په مقصد ټاکل کېږي بايد د امارت خالص ملکيت يا شاړې او وچې (بکر او بائر (موات)) وي او تر امارتي پروژو، ښاري ماستر پلان، ځنګلونو، څړ ځايونو او کانونو لاندې نه وي، مرعیٰ ځمکې او شخصي املاک ويشل کېدای نه شي.

(۲) تر ويشلو مخکې د شاړو او وچو (بکر او بائر (موات)) ځمکو ارزيابي کول، د دې قانون د (۸۷) مادې په (۵) فقره کې د درج شوي استازيو په ګډون د فني هيئت په واسطه د لاندې هدفونو د عملي کولو په مقصد ترسره کېږي:

۱- د کرنې او آبادۍ د وړتيا لرل.

عمومی تنظيم امور زمينداری قيمت تعيين شده را غير عادلانه تلقی نمايد در آن تجديد نظر شده ميتواند، قيمت تثبيت شده به تائيد شورای وزيران و منظوری اميرالمؤمنين رسانيده ميشود.

(۶) قيمت زمين بکر و بائر (موات) در مدت پنج سال از تاريخ توزيع زمين به پنج قسط مساويانه قابل حصول می باشد.

مادۀ هشتاد و هشتم:

(۱) زمين های که به منظور توزيع تعيين ميشود، بايد ملکيت خالص امارتی يا بکر و بائر(موات) بوده و تحت پروژه های امارتی و ماستر پلان شهری، جنگلات، علفچر ها و معادن قرار نداشته باشد، زمين های مرعیٰ و املاك شخصی توزيع شده نمی تواند.

(۲) ارزيابی زمين های بکر (موات) و بائر قبل از توزيع، توسط هيئت فنی مرکب از نماينده گان، مندرج فقره پنجم مادۀ (۸۷) اين قانون به منظور تحقق اهداف ذيل صورت ميگيرد:

۱- داشتن قابليت آبادی و زرع.

۲- د نظر وړ ساحې مطالعات (سروې) ترسره کول.

۳- د اوبو (آبي) سرچینو پېژندنه او تثبیتول او د تر ځمکې لاندې او د ځمکې پرمخ اوبو د شته والي او د هغو د ظرفیت له مخې د ژورې څاه کیندل.

۴- د اوبو د حق او د نورو ضروري اړخونو له پلوه د ځمکې د آبادولو په خاطر د پولو د شریکانو د حقوقو رعایتول.

۵- د اړوندې ساحې د خړوبولو په مقصد د بندونو او ویالو بیا جوړول او احیاء کول.

نهه اتیایمه ماده:
د کرنې له مېکانیزه وسائلو او ماشین آلاتو نه په استفادې سره د کرنېزو کروندو (فارمونو) او کورنیو او بهرنیو خصوصي او مختلطو شرکتونو د جوړولو په مقصد د شاړې او وچې (بکر او بائر (موات)) ځمکې د ویشلو د معیار ټاکل په لاندې ردیفونو سره صورت مومي:

۱- انفرادي اشخاصو ته، تر شلو هکتارو پورې.

۲- د کرنې شرکتونو ته، تر سلو

۲- اجرای مطالعات (سروی) ساحهٔ مطلوب.

۳- تشخیص و تثبیت منابع آبی و حفر چاه عمیق، از نقطه نظر موجودیت آبهای تحت الارضی و سطح الارضی و ظرفیت آنها.

۴- رعایت حقوق پلوان شریکان به خاطر آبادی زمین از ناحیه حق آبه و سائر جهات ضروری.

۵- احیای مجدد و ساختمان سربند ها و جوی ها به منظور تحت آبیاری قرار دادن ساحهٔ مربوط.

مادهٔ هشتاد و نهم:
تعیین معیار توزیع زمین بکر و بائر (موات) به منظور احداث مزرعه های (فارم های) زراعتی شرکت های خصوصی و مختلط داخلی با استفاده از وسائل و ماشین آلات میکانیزه زراعتی به ردیف های ذیل صورت میگیرد:

۱- به اشخاص انفرادی الی (۲۰) هکتار.

۲- به شرکت های زراعتی الی

هکتارو پورې.

۳- مختلطو شرکتونو ته، تر پنځه سوو هکتارو پورې.

نوي یمه ماده:

(۱) د شاړې او وچې (بکرو بائر (موات) ځمکې غوښتونکی د ځمکې د ترلاسه کولو غوښتنلیک د مرکز او یا ولایت د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم اداري ته وړاندې کوي دغه غوښتنلیک د یوې میاشتې په ترځ کې د ځمکې د څېړنې او سپارلو د هیئت (کمیسون) له خوا تحلیل او څېړل کېږي او د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم عمومي اداري ته لېږل کېږي. د نظر وړ ځمکې د وېشلو په هکله د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم د عمومي اداري له لارې د دغه قانون د حکمونو مطابق اجراآت ترسره کېږي.

(۲) د ځمکې د آبادولو موده که چېرې د ځمکې اندازه تر پنځه سوو هکتارو پورې وي له درېیو کلونو نه زیاتېدای نشي.

(۳) په شاړې او وچې (بکر او بائر (موات)) ځمکې باندې د کار د پیل د نېټې د تصدیق په هکله د ولایت د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم د اداري له خوا د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم

(۱۰۰) هکتار.

۳- به شرکت های مختلط الی (۵۰۰) هکتار.

مادهٔ نودم:

(۱) تقاضا کنندهٔ زمین بکر و بائر (موات) درخواست اخذ زمین را به ادارهٔ تنظیم امور زمینداری مرکز و یا ولایات ارائه داشته، درخواست مذکور در ظرف یك ماه از طرف هیئت (کمیسیون) ارزیابی و تسلیم دهی زمین مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفته و به ادارهٔ عمومی تنظیم امور زمینداری ارسال میشود. در مورد توزیع زمین مورد نظر از طریق ادارهٔ عمومی تنظیم امور زمینداری مطابق احکام این قانون اجراآت صورت میگیرد.

(۲) میعاد آباد ساختن زمین در صورتیکه اندازهٔ آن الی پنجصد (۵۰۰) هکتار باشد از سه سال بیشتر بوده نمیتواند.

(۳) تصدیق تاریخ شروع کار بالای زمین بکر و بائر (موات)، از طرف ادارهٔ تنظیم امور زمینداری ولایت به ادارهٔ عمومی تنظیم امور زمینداری اطلاع

عمومي اداري ته خبر ورکول کېږي.

یو نوي یمه ماده:
(۱) په شاړې او وچې (بکر او بائر (موات)) ځمکې باندې د کار له پیل کېدو سره جوخت د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم د اداري له خوا استفاده کوونکي ته مؤقتي سند ورکول کېږي او د ځمکې د بیې د ټولو قسطونو له ورکولو وروسته، شرعي سند ورته ورکول کېږي.

(۲)که چېرې د څېړنې په نتیجه کې ثابته شي چې استفاده کوونکی له عقد شوي قرارداد سره سم د ځمکې د آبادولو کارته دوام نه ورکوي، ځمکه امارت ته مستردیږي او مؤقت سند باطل شمېرل کېږي. په دې صورت کې یوازې ورکول شوي قسطونه مستردیږي.

دوه نوي یمه ماده:
استفاده کوونکی د لومړي حاصل د اخیستلو له نېټې نه د پنځو کلونو لپاره د جائزه عوائدو (مالیې) له ورکولو نه معاف دی.

دري نوي یمه ماده:
د کرنې او مالدارۍ، اوبو او برېښنا او د کانو او صنایعو وزارتونه د کرنې پرمختیا بانک او نورې اړوندې اداري دغه لاندې مکلفیتونه لري:

داده میشود.

مادۀ نود و یکم:
(۱) همزمان با شروع کار بالای زمین بکر و بائر (موات) از طرف ادارۀ تنظیم امور زمینداری برای استفاده کننده سند مؤقت ارائه و بعد از پرداخت کلیه اقساط قیمت زمین، سند شرعی داده میشود.

(۲) اگر در نتیجۀ بررسی ثابت شود که استفاده کننده مطابق قرارداد منعقده بکار آباد سازی زمین دوام نمیدهد زمین به امارت مسترد گردیده و سند مؤقت باطل شمرده میشود. در اینصورت صرف اقساط پرداخته شده مسترد میگردد.

مادۀ نود و دوم:
استفاده کننده از تاریخ برداشت اولین حاصل برای مدت پنج سال از پرداخت عوائد جائزه (مالیه) معاف میباشد.

مادۀ نود و سوم:
وزارت های زراعت و مالداری، آب و برق، معادن و صنایع، بانك انکشاف زراعتی و سائر ادارات ذیربط دارای مکلفیت های ذیل میباشد:

۱- د زراعتـــي کرونـــدو (فـــارمونو) مطالعات (سروې) کول.

۲- د هغو بندونو او ویالو ترمیمول او بیا جوړول چې ساتنه او څارنه یې د امارت په غاړه ده.

۳- د اوبو لګولو د شبکو د جوړولو د کروندو د سمون او جوړولو او په هغو پورې د اړوندو تأسیساتو د جوړولو په مقصد له بانکي شرعي مقرراتو سره سم د اعتبار (کریډټ) ورکول.

۴- د کرنې د ماشین آلاتو، کیمیاوي سرې د کرنې د اصلاح شویو تخمونو، د څارویو او الوتونکو او د حیواني او نباتي آفتونو ضد درملو د برابرولو، حیواني طب (وترنرۍ) او زو تخنیکي خدمتونو د ترسره کولو او د ملکیتونو ترمنځ د اوبو لګولو د سیستمونو د اصلاح کولو او ترمیمولو په برخه کې مرسته کول.

۵- د کرونــدې (فـــارم) د تولیـــدي او اقتصادي فعالیتونو په هکله د فني او تخنیکي سلامشورو ورکول.

۶- د هېواد په دننه او بهر کې د کرنې د محصولاتو د وړاندې کولو او پلورنې په مقصد د مناسب بازار د پیدا کولو

۱- مطالعات (سروی) مزرعه (فارم) های زراعتی.

۲- ترمیم، احیای مجدد و ساختمان سربند ها و جوی هائیکه حفظ و مراقبت آن به دوش امارت می باشد.

۳- اعطای اعتبار (کریدت) طبق مقررات شرعی بانکی به منظور ساختمان شبکه های آبیاری، اصلاح و احداث مزرعه و اعمال تأسیسات مربوط آن.

۴- فراهم آوری تسهیلات در زمینۀ تهیۀ ماشین آلات زراعتی، کود کیمیاوی، تخم های اصلاح شدۀ بذری، نسل های بهتر حیوانات و طیور، ادویۀ ضد آفات حیوانی و نباتی، خدمات طب حیوانی (وترنری) و زوتخنیکی، اصلاح و ترمیم شبکه های آبیاری بین ملکیت ها.

۵- اعطای مشوره های فنی و تخنیکی در بارۀ فعالیت های تولیدی و اقتصادی مزرعه (فارم).

۶- مساعدت در جهت بازاریابی مناسب، غرض عرضه و فروش محصولات زراعتی در داخل و

لپاره مرسته کول.

څلورنوي يمه ماده:
د وچو او شاړو (د بکر او بائر (موات)) ځمکو قرارداد چې د ځمکې مشخصات او د دواړو خواوو مکلفيتونه پکې ليکل شوي وي په دريو نقلونو کې برابريږي.

پنځه نوي يمه ماده:
(۱) د وچو او شاړو (د بکر او بائر (موات)) ځمکو د جوړولو او آبادولو د کار دوام او پرمختګ د هغه قرارداد له مخې چې د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم د عمومي ادارې او د استفاده کوونکي ترمنځ عقد شوی دی د هغه هيئت په وسيله څېړل کېږي چې د ادارې له مرکز نه د کال په هره څلورمه (ربع) کې يوځل اړوند ولايت ته استول کېږي.

(۲) د څېړنې هيئت د خپل کار رپوټ برابروی او يو يو نقل يې د ولايت مقام او د ځمکوالۍ د چارو د تنظيم عمومي ادارې ته سپاري.

شپږ نوي يمه ماده:
د آبادې شوې ځمکې د زراعتي محصولاتو د توليد اندازه د هېواد د کلنۍ اقتصادي او ټولنيزې پرمختيا په پلان کې شاملېږي.

خارج کشور.

مادهٔ نود و چهارم:
قرار داد توزيع زمين بکر و بائر (موات) که مشخصات زمين و مکلفيت های جانبين در آن درج ميباشد در سه نقل ترتيب ميشود.

مادهٔ نود و پنجم:
(۱) بررسی ادامه و پيشرفت کار عمران و آباد ساختن زمين های بکر و بائر (موات) به رويت قرار داديکه بين ادارهٔ عمومی تنظيم امور زمينداری و استفاده کننده عقد گرديده است به وسيلهٔ هيئت که از مرکز اداره در هر ربع سال يکمرتبه به ولايت مربوطه اعزام ميشود صورت ميگيرد.

(۲) هيئت بررسی، گزارش کار خود را ترتيب و يك يك نقل آنرا به مقام ولايت و ادارهٔ عمومی تنظيم امور زمينداری می سپارد.

مادهٔ نود و ششم:
حجم توليد محصولات زراعتی زمين آباد شده، در پلان انکشاف اقتصادی و اجتماعی سالانهٔ کشور شامل ميگردد.

اوه نوي يمه ماده:
استفاده کوونکی لاندې مکلفیتونه لري:

۱- په ټاکلي وخت کې له قرارداد سره سم وچې او شاړې (بکر او بائر (موات)) ځمکې آبادول او له هغې نه ګټه اخیستنه.

۲- له ځمکې نه د اغېزمنې ګټې اخیستنې په مقصد د غلو دانو، حبوباتو، سبو، میوو، میوه لرونکي او بې میوو ونو د روزنې او کرنې له پرمختللو چال چلندونو، سلامشورو او لارښونو نه په زیاته اندازه کار اخیستل.

۳- د چرسو، کوکنارو او نورو مخدره موادو د بوټو پرته د موافقې له مخې د شرائطو او د کرنې او مالدارۍ وزارت له سپارښتنې سره سم د اختصاصي نباتاتو کرل.

اته نوی یمه ماده:
(۱)د اشخاصو د ملکیت هغه ساحه چې د ویالې او د هغه نهر په بستر کې چې له هغه نه د وچو او شاړو (بکر او بائر (موات)) ځمکو د پروژې د خړوبولو په مقصد کار اخیستل کېږي د خاوند په موافقه د ورځې په بیه د استفاده کوونکي له خوا پېرودل کېږي.

مادهٔ نود و هفتم:
استفاده کننده دارای مکلفیتهای ذیل میباشد:

۱- آباد ساختن و بهره برداری از زمین بکر و بائر (موات) طبق قرارداد در میعاد معیینه.

۲- استفادهٔ اعظمی از مشوره ها و رهنمائی های پیشرفته زرع غله جات، حبوبات، نباتات، سبزیجات، میوه جات، اشجار مثمر و غیر مثمر به منظور بهره برداری مؤثر از زمین.

۳- به استثنای بته های چرس، کوکنار و سائر نباتات مخدره، زرع نباتات اختصاصی نظر به شرائط و سفارش وزارت زراعت و مالداری به اساس توافق.

مادهٔ نود و هشتم:
(۱) ساحهٔ ملکیت اشخاص که در بستر جوی و نهریکه از آن به منظور آبیاری پروژهٔ زمین های بکر و بائر (موات) استفاده به عمل می آید، به موافقهٔ مالك به نرخ روز از طرف استفاده کننده خریداری میگردد.

(۲)د کرنـې لـه هغـو امـارتي ځمکـو نـه استفاده چې د ویالې او نهر په بستر کې واقع شي، د کرنې او مالدارۍ وزارت لـه مقرراتو سره سم صورت مومي.

نهه نوي یمه ماده:
(۱) د صالح الزراعـت او وچـو او شـاړو (بکـر او بـائر (مـوات)) ځمکـو لېږدونـه او پلورنـه د شـرعي سـند لـه تـر لاسـه کولـو وروسته ترسره کېدای شي.

(۲) د اسـتفاده کـوونکي د مړینـې پـه صورت کې، ورثه کـولی شي د قـانون لـه حکمونـو سره سم د استفاده کـوونکي د مکلفیتونـو پـه ترسـره کلولـو سـره لـه ځمکې نه ګټه واخلي او د ځمکې شرعي سند ترلاسه کړي.

سلمه ماده:
کـه چېـرې وچـو او شـاړو (بکـر او بـائر (مـوات)) ځمکـو د آبـادولو او جوړولـو لـه امله پیدا شوي اختلافونه د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم په عمومي اداره کې حل نه کړای شي، محکمې ته وړاندې کېږي.

یوولسم فصل
جزائي حکمونه

یو سلو یوومه ماده:
که چېرې مالک یا د کورنۍ غړي او یا د

(۲) اسـتفاده از زمـین هـای زراعتـی امـارتی کـه در بسـتر جـوی و نهـر واقـع گـردد ، طبـق مقـررات وزارت زراعـت و مالداری صورت میگیرد .

مادهٔ نود و نهم:
(۱) انـــتقال و فـــروش زمـین هـای صـــالح الـــزراعهٔ بکـر و بـائـــر (مـوات)، بعـد از اخـذ ســند شـرعی صورت گرفته میتواند .

(۲) در صـــورت فـــوت اســـتفاده کـــننده، ورثـــه میتواند طـبق احکام ایـن قـانون بـه ایفـای مکلفیـت هـای اسـتفاده کننـده از زمـین بهـره بـرداری نمـوده و سـند شـرعی زمـین را بدسـت بیاورد .

مادهٔ صدم:
حـل اختلافـات ناشـی از عمـران و آبـاد سـاختن زمـین هـای بکـر و بـائر (مـوات) در صـورتیکه در ادارهٔ عمـومی تنظـیم امور زمینداری صـورت گرفتـه نتواند ، به محکمه راجع میشود .

فصل یازدهم
احکام جزائی

مادهٔ یکصد و یکم:
در صـورتـــیکه مالـك یـا اعضـای

هغه شرعي وکیل له خبریدو وروسته له شرعي عذر پرته په سیمه کې د تصفیې هیئت ته د کار تر پای ته رسېدو پورې د ځمکوالۍ د ساحې د تصفیه کلولو په مقصد حاضر نه شي، تر عدلي تعقیب لاندې نیول کېږي او تأدیبیږي.

یو سلو دوه یمه ماده:
هغه شخص چې د وېش وړ ځمکې په ټوټې پورې د اوبو لګولو اړوند تأسیسات یا ودانۍ او تجهیزات په قصدي ډول ویجاړ کړي، امارت ته د رسېدلي تاوان د جبیرې په ورکولو برسیره تر عدلي څارنې لاندې نیول کېږي.

یو سلو درېیمه ماده:
هغه ځمکوال چې د ځمکې د نویو بدلونونو په هکله په قصدي ډول د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم اړوندې څانګې ته په رښتني ډول معلومات ورنه کړي تر عدلي تعقیب لاندې نیول کېږي او تأدیبیږي.

یو سلو څلورمه ماده:
هغه شخص چې د بل شخص ځمکه غصب کړي، یا د واقعیت پر خلاف ځان د ځمکې مالک معرفي کړي، ځمکه مسترده او اصلي مالک ته د خسارې د جبران موضوع او د هغه عدلي تعقیب

خانوار یا وکیل شرعی او بعد از اطلاع بدون عذر شرعی الی ختم کار هیئت تصفیه در محل، غرض تصفیه در ساحهٔ زمینداری حاضر نگردد، مورد تعقیب عدلی قرار گرفته تأدیب میگردد.

مادهٔ یکصد و دوم:
شخص که تأسیسات آبیاری یا تعمیرات و تجهیزات مربوط به قطعهٔ زمین قابل توزیع را عمداً تخریب نماید، علاوه به پرداخت جبران خسارهٔ وارده به امارت تحت تعقیب عدلی قرار می گیرد.

مادهٔ یکصد و سوم:
زمینداریکه تحولات و تغییرات جدید زمین را عمداً به شعبهٔ تنظیم امور زمینداری مربوط طوری واقعی معلومات ندهد، مورد تعقیب عدلی قرار گرفته تأدیب میگردد.

مادهٔ یکصد و چهارم:
شخصیکه زمین شخص دیگر را غصب یا خلاف واقعیت خود را مالك زمین معرفی نماید، زمین مسترد و موضوع جبران خساره به مالك اصلی و تعقیب عدلی آن به محکمهٔ

شرعي محکمې ته محول کېږي.

يو سلو پنځمه ماده:

(۱) که چېرې مستحق يا د هغه د کورنۍ غړي د ځمکې د وېش له نېټې نه تر يوه کال پورې د ځمکې په آبادولو او کرکيله لاس پورې نه کړي يا له مؤجه عذر پرته په پرله پسې ډول د ځمکې درې قسطونه ورنه کړي ځمکه ترې اخيستل کېږي.

(۲) که چېرې مستحق له وېشل شوې ځمکې نه د شرعي سند له اجراء کېدو مخکې د قانون پرخلاف او يا غير زراعتي استفاده وکړي د ځمکې په بېرته ورکولو برسېره امارت ته د تاوان په جبيره کولو مکلف دی.

دولسم فصل
ورستني حکمونه

يو سلو شپږمه ماده:

که چېرې د شخص د جريبي په شمير يا د ځمکوالۍ په حدودو کې اشتباه شوې وي او يا د يوه شخص ځمکه په سهوې سره د بل شخص د ځمکې د ملکيت په سند کې ليکل شوي وي، موضوع د تصفيې د هيئت له خوا څېړل کېږي، او د هغه د سموالي (صحت) په برخه کې د محکمې له لارې اقدام کوي.

شرعی محول میگردد.

مادۀ یکصد و پنجم:

(۱) هرگاه مستحق یا اعضای خانوار وی از تاریخ توزیع زمین الی یکسال به کشت و کار و آبادی زمین نپردازد یا سه قسط زمین را بدون عذر مؤجه متواتر تأدیه نکند، زمین از نزدش مسترد میگردد.

(۲) در صورتیکه مستحق از زمین توزیع شده قبل از اجرای سند شرعی استفاده خلاف قانون و یا غیر زراعتی نماید، برعلاوه استرداد زمین، مکلف به جبران خساره به امارت میباشد.

فصل دوازدهم
احکام نهائی

مادۀ یکصد و ششم:

هرگاه در تعداد جریبی یا حدود زمینداری شخص اشتباه رخ داده باشد و یا زمین شخص سهواً داخل سند ملکیت زمین شخص دیگری گردیده باشد موضوع را هیئت تصفیه بررسی نموده، و در زمینۀ صحت آن از طریق محکمه اقدام مینماید.

یو سلو اوومه ماده:

په زراعتي ځمکه کې د سړکونو ودانیو او د تأسیساتو جوړول او غیر زراعتي فعالیتونه مجاز نه دي په استثنائي حالاتو کې استفاده کوونکي مراجع مکلفې دي چې په دې هکله مخکې له مخکې د کرنې او مالدارۍ وزارت موافقه او د امیرالمؤمنین منظوري ترلاسه کړي.

یو سلو اتمه ماده:

د پولې شریک د وچې او شاړې (بکر او بائر (موات)) ځمکې توټه د ډېرې کمې ځمکې لرونکي ځمکوال له ځمکې سره د بیې په بدل کې تر دغو شرائطو لاندې یوځای کېدای شي:

۱- تر پروژې لاندې نه وي.

۲- د زراعتي کېدو وړتیا ولري، د اوبو لګولو سرچینې ورته برابرې شي او د نورو د اوبو په حق باندې تېری ونه کړي.

۳- د پولو د شریکانو او د اړوندې سیمې د خلکو د ځورونې سبب نه شي.

۴- د ځمکې د اصلاح کولو فورمه یې ډکه کړې وي او اصولي پړاوونه یې بشپړ شوي وي.

مادهٔ یکصد و هفتم:

احداث سرکها، اعمار ساختمانها تأسیسات و فعالیت های غیر زراعتی بالای زمین زراعتی مجاز نمیباشد، در حالات استثنائی مراجع استفاده کننده مکلف است تا در زمینه قبلاً موافقهٔ وزارت زراعت و مالداری و منظوری امیرالمؤمنین را حاصل نماید.

مادهٔ یکصد و هشتم:

قطعهٔ زمین بکر و بائر (موات) پلوان شریك به زمین زمیندار دارای کمترین زمین در بدل قیمت، تحت شرائط ذیل ملحق شده میتواند:

۱- تحت پروژ قرار نداشته باشد.

۲- قابلیت زراعتی شدن، منابع آبیاری برای آن تدارك و به حقابهٔ دیگران تجاوز نکند.

۳- باعث اذیت پلوان شریك و اهالی منطقهٔ مربوط نگردد.

۴- فورمه اصلاح زمین را خانه پری و مراحل اصولی آن طی شده باشد.

یو سلو نهمه ماده:
د غائبو، ورکو شویو، مرتدو، باغي او ذمي اشخاصو د ځمکو په هکله د غائبو ورکو شویو، مرتدو، باغي او ذمي اشخاصو د جایدادونو د ساتنې د څرنګوالي د مقررې د حکمونو مطابق اجراآت ترسره کیږي.

یو سلو لسمه ماده:
په سیمه کې د هیئت د کار له پای ته رسېدو وروسته، تصفیوي سندونه د ولایت د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم د اداري په ځمکې پورې د اړوندو سندونو د ساتنې په مخزن کې ساتل کیږي.

یو سلویوولسمه ماده:
په سمه توګه د دې قانون د حکمونو د عملي کولو په مقصد د کرنې او مالدارۍ وزارت له خوا جلا طرزالعمل وضع کېدای شي.

یوسلو دولسمه ماده:
امارت نشي کولای ددې قانون له نافذېدو وروسته د اشخاصو ځمکه ضبطه او یا مصادره کړي.

یو سلو دیارلسمه ماده:
دغه قانون له توشېح وروسته نافذ او په رسمي جریده کې دې خپور شي، د دې قانون په نافذېدو سره لاندې تقنیني

مادۀ یکصد و نهم:
در مورد زمینهای اشخاص غائب مفقود، مرتد، باغی و ذمی طبق احکام مقررۀ طرز حفاظت اموال و جایداد های اشخاص غائب، مفقود، مرتد، باغی و ذمی اجراآت صورت میگیرد.

مادۀ یکصد و دهم:
بعد از ختم کار هیئت تصفیه در محل، اسناد تصفیوی در مخزن حفظ اسناد زمین مربوط ادارۀ تنظیم امور زمینداری ولایت حفظ میگردد.

مادۀ یکصد و یازدهم:
به منظور تطبیق سالم احکام این قانون طرزالعمل جداگانه از طرف وزارت زراعت و مالداری وضع شده میتواند.

مادۀ یکصد و دوازدهم:
امارت نمی تواند بعد از انفاذ این قانون زمین اشخاص را ضبط و یا مصادره نماید.

مادۀ یکصد و سیزدهم:
این قانون، بعد ازتوشیح نافذ و در جریدۀ رسمی نشر گردد وبا انفاذ آن احکام اسناد تقنینی

سندونه لغوه ګڼل کېږي:

۱- د سروې، تصفيې او د اراضي د ثبت قانون چې د **۱۳۵۵** هـ . ش کال د زمري د مياشتې په (۳۱) نېټه د رسمي جريدې په (**۳۴۶**) ګڼه کې خپور شوی دی.

۲- د ولايت د کرنې او د ځمکو د اصلاحاتو د ادارې مقرره چې د **۱۳۶۴** هـ. ش کال د ليندۍ د مياشتې په (۳۰) نېټه د رسمي جريدې په (**۵۹۷**) ګڼه کې خپره شويده.

۳-د ځمکو د مناسباتو د تنظيم قانون چې د **۱۳۶۶** هـ. ش کال د سلواغې د مياشتې په (**۱۵**) نېټه د رسمي جريدې په (**۶۵۸**) ګڼه کې خپور شويدی.

۴- د ځمکې د اجارې مقرره چې د **۱۳۶۶** هـ. ش کال د سلواغې د مياشتې په (**۳۰**) نېټه د رسمي جريدې په (**۶۵۹**) ګڼه کې خپره شويده.

۵- د دولتي شاړو او نه آباد شويو ځمکو د جوړولو او آبادولو لپاره د خصوصي پانګې اچونې هغه قانون چې د **۱۳۶۸** هـ. ش کال د وري د مياشتې په (**۳۰**) نېټه د رسمي جريدې په (۷۰۰) ګڼه کې خپور شوی دی.

ذيل لغوه ميگردد:

۱- قانون سروی، تصفيه و ثبت اراضی منتشرۀ جريدۀ رسمی شماره (**۳۴۶**) مؤرخ **۱۳۵۵/۵/۳۱** هـ. ش.

۲- مقررۀ ادارۀ زراعت اصلاحات ارضی ولايت منتشرۀ جريدۀ رسمی شماره (**۵۹۷**) مؤرخ **۱۳۶۴/۹/۳۰** هـ. ش.

۳- قانون تنظيم مناسبات ارضی منتشرۀ جريدۀ رسمی شماره (**۶۵۸**) مؤرخ **۱۳۶۶/۱۱/۱۵** هـ. ش.

۴- مقررۀ اجارۀ زمين منتشرۀ جريدۀ رسمی شماره (**۶۵۹**) مؤرخ **۱۳۶۶/۱۱/۳۰**.

۵- قانون سرمايه گذاری خصوصی برای عمران و آباد ساختن زمين های بکر و بائر دولتی منتشرۀ جريدۀ رسمی شماره (۷۰۰) مؤرخ **۱۳۶۸/۶/۳۰**.

۶- د ۱۳۷۲ هـ. ش کال د مرغومي د میاشتې د اوومې نېټې (۶۰۹) ګڼه فرمان چې د ۱۳۷۳ هـ. ش کال د تلې د میاشتې په (۱۶) نېټه د رسمي جریدې په (۷۶۹) ګڼه کې خپور شویدی، او هغه نور حکمونه چې د دې قانون له حکمونو سره مغائرت ولري، لغوه بلل کېږي.

۶- فرمان شماره (۶۰۹) مؤرخ ۱۳۷۲/۱۰/۷ هـ . ش منتشرۀ جریدۀ رسمی شمارۀ (۷۶۹) مؤرخ ۱۳۷۳/۷/۱۶ هـ. ش و سائر احکام که با احکام این قانون در مغائرت قرار گیرد، ملغی شناخته میشود.

دځمکي داستملاک قانون

قانون استملاک زمین

دچاپ نېټه :

شنبه د ۱۳۲۱ هـ . ق کال د رجب المرجب د میاشتې لسمه نېټه

پرله پسې گڼه ۷۹۴

د ځمکې داستملاک قانون

لومړی فصل
عمومي حکمونه

لومړۍ ماده:
دغه قانون د ځمکو داستملاک د اړوندو مسئلو د تنظیم په مقصد چې د عامه اړتیا یا حاجت په منظور صورت مومي، وضع شویدی.

دوه یمه ماده:
د یوې ټوټې ځمکې یا د هغې د یوې برخې استملاک چې ورته عامه اړتیا یا حاجت وي د وزیرانو شورى په تصویب د مخکینې عادلانه تعویض (د ورځې نرخ) په بدل کې صورت مومي.

درېیمه ماده:
د لاندې مقصدونو لپاره د یوې ټوټې ځمکې کلي یا قسمي استملاک د وزیرانو شورى له واک څخه دی:

۱- د تولیدي مؤسسو، لویو لارو، د نفت او ګاز د لولې (پایپ لین) د خط د جوړولو، د مخابراتو د لین، د برق د لیږدونې د لین غځولو، د بدرفت د شبکې (کانالیزاسیون)، داوبو رسولو د شبکو د تمدیدولو، مسجدونو او دیني

قانون استملاك زمين

فصل اول
احكام عمومى

مادۀ اول:
اين قانون به مقصد تنظيم مسائل مربوط استملاك زمين كه به منظور ضرورت يا حاجت عامه صورت ميگيرد ، وضع گرديده است.

مادۀ دوم:
استملاك قطعه زمين و يا قسمتى از آن كه مورد ضرورت يا حاجت عامه باشد به تصويب شوراى وزيران در بدل تعويض قبلى و عادلانه (نرخ روز) صورت ميگيرد.

مادۀ سوم:
استملاك كلى يا قسمى يك قطعه زمين به مقاصد آتى از صلاحيت شوراى وزيران ميباشد:

۱- اعمار مؤسسات توليدى ،شاهراه ها، خط لولۀ (پايپ لين) نفت و گاز، تمديد لين مخابرات، لين انتقال برق، شبكۀ بدرفت (كاناليزاسيون)، شبكۀ آبرسانى، مساجد و مدارس دينى و

مدرسو او نورو عام المنفعه تأسیساتو جوړول.

۲- د کانونو او تر ځمکې لاندې زیرمو راویستل (استخراجول).

۳- د فرهنګي یا علمي اهمیت لرونکي ځمکې، صالح الزراعه ځمکې پراخ باغونه او عمده تاکستانونه چې مهم اقتصادي اهمیت لري او هغه ځمکې چې د ځنګلونو او بندونو تر ساحې لاندې وي، په استثنائي مواردو کې د وزیرانو شورى د تصمیم پر اساس تر شرعي جواز وروسته استملاک کېدلی شي.

څلورمه ماده:

د یوې ټوټې ځمکې د یوې برخې استملاک له استملاک وروسته باید د مالک لپاره له پاتې ځمکې څخه ګټه اخیستنه ناممکنه نه کړي او هم له پاتې شوي ځمکې نه د ګټې اخیستلو لپاره نا مساعد شرائط او یاهم له دې ځمکې څخه د ګټې اخیستلو په کار کې ستونزې را پیدا نه کړي، که چېرې داسې شرائط رامنځ ته کړي، باید هغه ټوټه ځمکه ټوله استملاک شي.

پنځمه ماده:

د ځمکې د استملاک څخه د را پیدا

ساختمان سائر تأسیسات عام المنفعه.

۲- استخراج معادن و ذخائر زیر زمینی.

۳- زمین های دارای اهمیت فرهنگی یا علمی، زمین های صالح الزراعه، باغهای وسیع و تاکستان های عمده که اهمیت اقتصادی مهم دارند و زمین های که تحت ساحۀ جنگل و بند ها قرار دارند، در موارد استثنائی به اساس تصمیم شورای وزیران بعد از مجوز شرعی استملاك شده میتواند.

مادۀ چهارم:

استملاك قسمتی از یك قطعه زمین نباید استفادۀ مالك را از زمین باقیمانده بعد از استملاك ناممکن سازد و شرائط نا مساعد استفاده از زمین را بوجود آورد، یا در بهره برداری زمین، مشکل ایجاد نماید، هرگاه چنین شرائط را به وجود آورد، باید تمام آن قطعه زمین استملاك گردد.

مادۀ پنجم:

برای تعیین خسارۀ ناشی از

شوی زیان د تاکنې لپاره په لاندې ترکیب یو هیئت د ښاروالۍ له خوا جوړیږي:

۱- د ځمکې مالک یا ګټه اخیستونکی یا د هغوی استازي.

۲- د هغې مؤسسې یا اداري واکمن استازی چې استملاک د هغې د اړتیا مطابق صورت مومي.

۳- د ښاروالۍ استازی.

۴- د مالیې وزارت استازی.

۵- د عدلیې وزارت د امارت د قضایاوو استازی.

شپږمه ماده:

(۱) له ځمکې څخه د مالکیت یا ګټه اخیستونکی حق، د پروژې د عملي تطبیق له نېټې څخه درې میاشتې د مخه، د ځمکې مالک ته د حقوقو د ورکړې یا د دغه قانون په (۸ او۹) مادوکې درج شوي د ځمکې څخه د ګټې اخیستونکی د زیان د جبران په صورت کې قطع کیږي.

(۲) د مالکیت د حق پای ته رسیدل مالک یا ګټه اخیستونکی د ځمکې له حاصل او د هغې د سردرختۍ له

استملاک زمین از طرف شاروالی هیئتی به ترکیب آتی تشکیل میگردد:

۱- مالك یا استفاده کنندۀ زمین یا نمایندۀ آنها.

۲- نمایندۀ با صلاحیت مؤسسه یا اداره ایکه استملاك طبق ضرورت آن صورت میگیرد.

۳- نمایندۀ شاروالی.

۴- نمایندۀ وزارت مالیه.

۵- نمایندۀ قضایای امارت وزارت عدلیه.

مادۀ ششم:

(۱) حق مالکیت ویا حق استفاده کننده از زمین، سه ماه قبل از تاریخ تطبیق عملی پروژه، در صورت پرداخت حقوق مالك یا جبران خسارۀ استفاده کنندۀ زمین، مندرج مواد (۸ و۹) این قانون قطع میگردد.

(۲) انقضای حق مالکیت، مالك یا استفاده کننده را از جمع آوری حاصل زمین و سر درختی

راټولولو څخه نه بې برخې کوي، له هغو مواردو پرته چې لـه ځمکې څخه پـه بیړنۍ توګه ګټه اخیستنه د ځمکې د فوري تخلیې کولو غوښتنه وکړي.

اوومه ماده:

(۱) د ځمکــې پیژنــدنې (جیولــوجکي) تفحصـــاتي، د ځمکـــې د ســـطح (جیـــودیزیکي) او نـــورې څیړنیـــزې مؤسســې، اداري او تشــکیلات کــولی شي اړوندې چارې چې موقتاً يې تر سره کـوي، د نظـر وړ تــوټې ځمکــې لــه استملاک څخـه پرتـه د ښـاروالۍ یـا د سیمې د آمر په اجازې سره تر سره کړي.

(۲) د څیړنیـزو چـارو د پیـل نېټـه او د اجراء کولو ځای، د ځمکې د مالک یا ګټه اخیستونکي په موافقه ټاکل کیږي. د مـوافقې د نــه حاصلیدو پـه صـورت کـې ښـاروال یـا د سیمې اړونـد آمـر د اړونـدو چـارو د پیـــل نېټـه او د اجـراء کولو ځای ټاکي.

دوه یم فصل
تعویضات (عوضونه)

اتمه ماده:

د ځمکــې د اســتملاک پــه اړه لانــدې تعویضات صورت مومي:

محــروم نمــی ســازد بــه استـــثنای مــــواردی کـــه اســتفادهٔ عاجــــل از زمیـــن تـــخلیهٔ فـــوری زمیــــن را ایجــاب نماید.

مادهٔ هفتم:

(۱) مؤسســـات، ادارات و تشــکیلات زمـــین شناســـی (جیولـــوجکـــی) تفحصاتی، سطح زمین (جیودیزیکی) و تحقیقــاتی دیگــر میتـــوانند امــور مــربــوط را کـــه مؤقتـــاً صـــورت میگیـرد، بـدون استملاك قطعـه زمـین مـورد نظر بـه اجازهٔ شـاروالی یـا آمـر محل اجرأ نمایند.

(۲) تـاریخ شـروع و محـل اجرای امـور تحقیقاتـــی بـــه موافقـــهٔ مالـــك و یـــا اســـتفاده کنندهٔ زمین تعیین میشود. در صـــورت عـــدم حصـــول توافـــق، شـاروال یـا آمـر محـل مربوطـه تـاریخ شــروع و محـل اجرای امـور مـذکور را تعیین میدارد.

فصل دوم
تعویضات

مادهٔ هشتم:

در رابطه به استملاك زمـین تعـویضـات آتی صورت میگیرد:

۱- د ځمکې بيه.

۲- د استوګنې د کورونو، ودانيو او نورو هغو ساختمانونو بيه چې پر ځمکه باندې واقع دي.

۳- د ميوه لرونکو، زينتي ونو او پرځمکو باندې د نورو مغروساتو بيه.

نهمه ماده:

هغو اشخاصو چې د (۱۳۵۷) هـ. ش کال د ليندۍ د مياشتې له (۹) نېټې څخه د (۱۳۷۱) هـ.ش کال د ثور تر (۸) نېټې پورې د هغه وخت د خاصو تقنيني سندونو په اساس ځمکې تر لاسه کړې دي، په هغه صورت کې چې نوموړو ځمکو ته عامه اړتيا يا حاجت وي، د استملاک په وخت کې صرف د ودانۍ او پر ځمکې باندې د مغروساتو بيه د ځمکې له بيې څخه پرته هغوې ته ورکول کيږي.

لسمه ماده:

د تر استملاک لاندې ځمکې بيه د وزيرانو شورى لخوا ټاکل کيږي.

د بيې په ټاکلو کې د ځمکې درجه او موقعيت په نظر کې نيول کيږي.

يوولسمه ماده:

د ځمکې د مالک يا ګټه اخيستونکي

۱- قيمت زمين.

۲- قيمت منازل مسکونى، تعميرات و سائر ساختمانهاى که بالاى زمين واقع است.

۳- قيمت اشجار مثمر زينتى و سائر مغروسات بالاى زمين.

مادۀ نهم:

اشخاصيکه از تاريخ (۹) قوس سال (۱۳۵۷) هـ.ش الى (۸) ثور (۱۳۷۱) به اساس سند تقنينى خاص آنوقت زمين بدست آورده اند، در صورتيکه زمين مذکور طرف ضرورت يا حاجت عامه باشد، حين استملاك صرف قيمت ساختمان و مغروسات بالاى زمين بدون تاديۀ قيمت زمين به آنها پرداخته ميشود.

مادۀ دهم:

قيمت زمين تحت استملاك از طرف شوراى وزيران تثبيت ميشود.

در تثبيت قيمت درجه و موقعيت زمين در نظر گرفته ميشود.

مادۀ يازدهم:

قيمت منازل مسکونى، تعميرات و

مربوط د استوګنې د کورونو، تعمیراتو او نورو ودانیو بیه د ښاروالۍ د هیئت په واسطه د بیې ایښودنې (قیمت ګذارۍ) د واحد جدول مطابق ټاکل کیږي.

دو لسمه ماده:

د اوسیدنې د کورونو یانورو ودانیو ساختماني مواد وروسته د بیې له ورکړې څخه په وړیا ډول په مالک پورې اړه نیسي. په دې حالت کې د ودانۍ د ویجاړولو (تخریب) عمل د مالک په واسطه اجراء کیږي. د دې مادې حکم د اوسیدنې پر هغو کورونو او ودانیو باندې چې د استملاک د قانون له نافذیدو وروسته ئې ځمکې استملاک شوې، مګر ویجاړې (تخریب) شوې نه وې هم تطبیقیږي.

دیارلسمه ماده:

د هغو کسانو لپاره چې د کورونو ځمکې ئې استملاک کیږي، په هماغه قیمت یوه نمره ځمکه ورکول کیږي او یا د مالک د غوښتنې له امله د هغه د اوسیدنې د کور د بیې د ورکړې په بدل کې د اوسیدنې له امارتي کورونو څخه یو، د ټاکلو معیارونو مطابق د هغه په واک کې ورکول کیدای شي.

سائر ساختمانهای مربوط به مالك و یا استفاده کنندۀ زمین توسط هیئت شاروالی مطابق جدول واحد قیمت گذاری تعیین میگردد.

مادۀ دوازدهم:

مواد ساختمانی منازل مسکونی و سایر ساختمانها بعد از تادیۀ قیمت آن بطور رایگان به مالك تعلق میگیرد. درین حالت عمل تخریب ساختمان توسط مالك اجراء میگردد. حکم این ماده بر منازل مسکونی و سایر ساختمانهای که بعد از انفاذ قانون استملاك، زمین آن استملاك شده اما تخریب نگردیده باشد نیز تطبیق میشود.

مادۀ سیزدهم:

برای کسانیکه زمین خانه های شان استملاك میشود، یك نمره زمین به همان قیمت داده شده و یا در اثر تقاضای مالك در عوض تادیۀ قیمت خانۀ مسکونی وی، یکی از منازل رهایشی امارتی مطابق معیار های معین در اختیار وی گذاشته شده میتواند.

څوارلسمه ماده:
مالک ته د استملاک شوي ځمکې د بیې د ورکړې په بدل کې د هغه په موافقه د هغه د ځمکې معادل نوره ځمکه ورکول کېدای شي، که چېرې نوې ځمکه چې مالک ته ورکول کیږي د درجې له لحاظه له اصلي ځمکې څخه لوړه وي، مالك د ځمکې د درجې د تفاوت بیه امارت ته ورکوي او د هغه په عکس سره، اداره د بیې تفاوت مالک ته ورکوي.

پنځلسمه ماده:
(۱) د میوه لرونکو (مثمرو)، زینتي ونو او نورو هغو مغروساتو بیه چې په تر استملاک لاندې ځمکو باندې واقع دي او د ځمکې د مالک یا ګټه اخیستونکی مربوط وي، د ښاروالۍ او د زراعت د ادارې په تصمیم ټاکل کیږي.

(۲) د ځمکې مالک یا ګټه اخیستونکی حق لري د استملاک شوي ځمکې میوه لرونکي او زینتي ونې او نور مغروسات، په هغه صورت کې چې د شنې ساحې په طرح (پلان) کې شامل نه وي کلاً یا قسماً تر لاسه کړي، پدې شرط چې د هغو بیه یې مخکې نه وي اخیستې.

شپاړسمه ماده:
که چېرې د امارت د ملکیت ځمکې

مادهٔ چهاردهم:
به عوض تادیهٔ قیمت زمین استملاك شده برای مالك، به موافقهٔ وی معادل زمین وی زمین دیگری داده شده میتواند. هرگاه زمین جدید که به مالك داده میشود، از لحاظ درجه بالاتر از زمین اصلی باشد، مالك قیمت تفاوت درجهٔ زمین را به امارت پرداخته و در عکس آن اداره تفاوت قیمت را به مالك می پردازد.

مادهٔ پانزدهم:
(۱) قیمت اشجار مثمر، زینتی و سائر مغروسات که بالای زمین تحت استملاك واقع است و مربوط به مالك و استفاده کنندهٔ زمین میباشد، به اساس تصمیم شاروالی و ادارهٔ زراعت تعیین میگردد.

(۲) مالك زمین یا استفاده کننده حق دارد اشجار مثمر، زینتی و سائر مغروسات زمین استملاك شده را کلاً یا قسماً در صورتیکه در طرح (پلان) ساحهٔ سبز شامل نباشد تصاحب نماید، مشروط بر اینکه قیمت آنرا قبلاً اخذ نکرده باشد.

مادهٔ شانزدهم:
هرگاه زمین های ملکیت امارت

چې د ادارو، امارتي او مختلطو مؤسسو تر تصرف لاندې واقع وي د امارت او عامه خدمتونو د اړتيا لپاره د ښاروالۍ يا نورو ادارو لخوا تصرف شي، په دې صورت کې يوازې ودانيز (ساختماني) مواد په مخکنيو متصرفينو پورې اړه نيسي. د ځمکې بيه او د ودانۍ (ساختمان) بيه هغوی ته نه ورکول کيږي.

که تحت استفادهٔ ادارات، مؤسسات امارتی و مختلط قرار دارد، غرض ضرورت امارت از طرف شاروالی یا ادارات دیگر تصرف گردد، در این صورت صرف مواد ساختمانی به متصرفین قبلی تعلق میگیرد قیمت زمین و قیمت ساختمان به آنها پرداخته نمیشود.

اوه لسمه ماده:

د عامه اړتيا يا حاجت لپاره د امارتي ځمکو تصرف (پدې جمله کې ښاري آزادې ځمکې) د اخيستل شوي ځمکې د بيې له ورکړې څخه پرته صورت مومي.

مادهٔ هفدهم:

تصرف زمین های امارت (منجمله زمین های آزاد شهری) برای ضرورت یا حاجت عامه بدون تادیهٔ قیمت زمین اخذ شده صورت میگیرد.

ښاروالۍ يا ولسوالۍ د نوموړو ځمکو د اخيستلو په بدل کې له ادارې يا مؤسسې څخه يوازې لاندې لګښتونه تحصيلوي:

شاروالی یا ولسوالی در برابر اخذ زمین مذکور صرف مصارف آتی را از مؤسسه یا اداره تحصیل میدارد:

۱- د طرح (پلان) او تر ساختمان لاندې ځمکې چمتو کولو لګښتونه.

۱- مصارف طرح (پلان) و آماده ساختن زمین تحت ساختمان.

۲- د اساسي لارو د کانکريټ، اسفلت او نيالګي ايښودنې لګښتونه او د ويالو د جوړولو لګښتونه.

۲- مصارف کانکریت، اسفلت و نهال شانی، راه های اساسی و مصارف احداث جوی ها.

۳- د تر ودانولو لاندې ودانۍ د ساحې

۳- مصارف سر سبز ساختن ساحهٔ

د ښېرازه کولو او د اساسي او فرعي تفریح ځایونو لګښتونه.

۴- د اوبو د برابرولو، د بدرفت د شبکې (کانالیزاسیون) او د برق د لین د نښلولو (اتصال) لګښتونه.

۵- د ښاري آبادۍ په اړه نور لګښتونه.

اتلسمه ماده:

(۱) د دغه قانون په (۷) ماده کې د درج شویو تفحصاتي او تحقیقاتي کارونو د اجراء کولو څخه راپیدا شوی زیان د دواړو خواوو په موافقه جبران کیږي، د نه موافقې په صورت کې د وارد شوي زیان جبران د هغه هیئت په واسطه چې د ښاروالۍ یا ولسوالۍ لخوا جوړیږي، ټاکل کیږي.

(۲) د هیئت په ترکیب کې د علاقه لرونکو اړخونو او نورو ادارو واکمن استازي شامل دي.

نولسمه ماده:

(۱) که چېرې د ځمکې مالک یا ګټه اخیستونکی د استملاک د تطبیق تر وخته پورې د ځمکې د محصولاتو او سر درختی په راټولولو بریالی نشی هغه مؤسسې او ادارې چې ځمکه هغو ته

تحت ساختمان و ایجاد تفریحگاه های اساسی و فرعی.

۴- مصارف تهیهٔ آب، شبکهٔ بد رفت (کانالیزاسیون) و اتصال لین برق.

۵- سائر مصارف مربوط به آبادانی شهری.

مادهٔ هجدهم:

(۱) خسارات ناشی از اجرای کارهای تفحصاتی و تحقیقاتی مندرج مادهٔ (۷) این قانون به موافقت طرفین جبران میگردد، در صورت عدم توافق، جبران خسارات وارده توسط هیئتی که از طرف شاروالی یا ولسوالی تشکیل میشود، تعیین میگردد.

(۲) در ترکیب هیئت، نماینده گان جوانب ذیعلاقه و سائر ادارات با صلاحیت شامل میباشند.

مادهٔ نزدهم:

(۱) هرگاه مالك یا استفاده کنندهٔ زمین الی زمان تطبیق استملاك موفق به جمع آوری محصولات زمین و سر درختی نشود، مؤسسه و اداره ایکه زمین برای آن

ورکـول شـوی ده، مکلفـې دي چـې د مالک یاګټه اخیستونکی خساره جبران کړي.

(۲) د خسـارې اندازه د هغـه هیئـت پـه واسـطه چـې د ښـاروالی، د زراعـت د اداري او ولسـوالی لـه خـوا جـوړیږي، د کرنې د تخم او سرې (کود) د ارزښت او د اوبـو لګولـو او نـورو خـدمتونو د لګښتونو په نظر کې نیولو سره چې د مالـک پـه واسـطه تـر سـره شـوی دی تثبیتیږي.

(۳) د خسارې اندازه په هیڅ صورت د ماحصـل د بیـې لـه مجمـوع څخـه چـې مالک ئې له ځمکې څخه لاس تـه راوړي، زیاتېدلی نشي.

شلمه ماده:

هغـه ځمکـې چـې تـر استملاک لاندې راځي، د استملاک او د هغې د بیې په اړه درې میاشتې د مخه مالک یا ګټه اخیسـتونکی یـا د هغـوی قـانوني اسـتازي تـه خبـر ورکـول کیـږي، د تـر استملاک لاندې جایداد د بیې اېښودنې (قیمت ګذاري) د هیئت په غونډه کې، سره له مخکینی خبرتیا، د مالک یا ګټه اخیستونکی یا د هغوی د استازي، نه ګډون، د هیئت د کار او د طرح (پلان) د تطبیق مانع نه ګرځي.

داده شـده اسـت مکلـف اسـت خسـارهٔ مالـك و یـا اسـتفاده کننـده را جبـران نماید.

(۲) انـدازهٔ خســاره توسط هیئتیکه از طـرف شـاروالـی و ادارهٔ زراعت و ولســوالی تشکـیل میـــشود، با در نظـــرداشـــت ارزش تخـم بـذری و کـــود و مـــصارف آبـــیاری و سـائـر خـدمـاتیـکه تـوسـط مـالك صـــورت گـــرفـته تثبـیت میشود.

(۳) انـدازهٔ خساره بـه هـیچ صـورت از مجمـوع قیمـت ماحصـل کـه مالـك از زمـین بدسـت میـآورد، زیـاد بـوده نمیتواند.

مادهٔ بیستم:

زمیـــنیکه تحـت اسـتملاك قـرار میـــگیرد سـه مـاه قـبل بـه مالك یا استفـــاده کـــننده یـــا نـمایـــندهٔ قـانـونـی آنـها راجـع بـه استملاك و قیـــمت آن اطـلاع داده میشـود، عـــدم حضـور مالـك یـا اسـتفاده کننـده یـا نـمایـندهٔ آنهـا بـا وصف اطلاع قبلی در جلسهٔ هیئت قیمت گـذاری جـایـداد تحـت اسـتملاك مـانـع کـار هیئـت و تطبیـق طـرح (پلان) نمیشود.

یوویشتمه ماده:

د هغو ځمکو بدلول (تعویض) چې د مؤسسو او ادارو په واک کې ورکول کیږي او یا په هغو ځمکو کې هغوی ته د تحقیقاتي او تفحصاتي کارونو د اجراء کولو حق ورکول کیږي د اړوندو مؤسسو او ادارو په واسطه صورت مومي.

مادهٔ بیست و یکم:

تعویض زمین های که به اختیار مؤسسات و ادارات گذاشته میشود و یا در آن زمین ها، برای آنها حق اجرای کارهای تحقیقاتی و تفحصاتی داده میشود، توسط مؤسسات و ادارات مربوط صورت میگیرد.

درېیم فصل
وروستني حکمونه

فصل سوم
احکام نهائی

دوه ویشتمه ماده:

(۱) استملاک کوونکی اداره مکلفه ده چې د استملاک په وخت کې، د استملاک شوي ملکیت شرعي او قانوني سندونه له مالک نه واخلي.

(۲) مالک مکلف دي چې د استملاک شوي ملکیت ټول اړوند شرعي او قانوني سندونه استملاک کوونکي اداري ته وسپاري.

(۳) که چېرې په شرعي او قانوني سند کې د درج شوي ملکیت یوه برخه تر استملاک لاندې راشي د استملاک شوي ملکیت اندازه له اصلي قبالې څخه وضع او د ملکیت سند له مالک سره پاتې کیږي.

مادهٔ بیست دوم:

(۱) ادارهٔ استملاك كننده مكلف است حین استملاك، اسناد شرعی و قانونی ملكیت استملاك شده را از مالك اخذ نماید.

(۲) مالك مكلف است كه اسناد شرعی و قانونی مربوط ملكیت استملاك شده را به ادارهٔ استملاك كنندهٔ تسلیم نماید.

(۳) هرگاه قسمتی از ملكیت مندرج سند شرعی و قانونی تحت استملاك قرار گیرد اندازهٔ ملكیت استملاك شده از قبالهٔ اصلی وضع و سند ملكیت نزد مالك باقی می ماند.

(۴) د مالک ادعا د ملکیت د عوض له اخیستلو او قبض وروسته د اوریدو وړنده.

در ویشتمه ماده:

دغه قانون له توشیح وروسته نافذ او په رسمي جریده کې دې خپور شي. د دغه قانون په نافذېدو سره د ۱۳۶۶ هـ. ش کال د سرطان د میاشتې د (۱۰) نېټې په (۶۳۹) ګڼه رسمي جریده کې خپور شوی د ځمکې د استملاک قانون او د هغه په اړوند تعدیلونه او مغایر حکمونه لغو ګڼل کیږي.

(۴) ادعای مالك بعد از اخذ و قبض عوض ملکیت قابل سمع نمی باشد.

مادهٔ بیست و سوم:

این قانون بعد از توشیح نافذ و در جریدهٔ رسمی نشر گردد و با انفاذ آن، قانون استملاك زمین منتشرهٔ جریدهٔ رسمی شماره (۶۳۹) مؤرخ (۱۰) سرطان ۱۳۶۶ هـ.ش و تعدیلات و احکام مغایر مربوط به آن ملغی شناخته میشود.

د ځمکې د استملاک د قانون د ځینو موادو تعدیل

تـــعدیل برخی از مواد قانون استملاك زمین

په رسمي جریده کې د خپرېدو نېټه: ۳۱ / ۱ / ۱۳۸۴
پرله پسې ګڼه (۸۴۹)

د ۱۴۲۱ هـ.ق نېټې په (۷۹۴) ګڼه رسمي جريده کې خپور شوي د ځمکې د استملاک د قانون د ځينو موادو د تعديل په اړه د افغانستان د اسلامي جمهوريت د رئيس فرمان

ګڼه : (۷)
نېټه : ۱۳۸۴/۱/۱۴

لومړۍ ماده :
د (۳) مادې (۱ او ۳) جزء او (۱۲، ۱۳، ۱۶، ۱۷، ۲۰ او ۲۲) مادې دی په لاندې متن تعديل شي :

۱- د دريمې مادې په (۱) جزء کې دې د لويو لارو لـه کليمې وروسته د (رېل کرښه) کليمه او لـه (ديني مدرسو) وروسته دې (او مکتبونو، د ښاري پلانونو د تطبيق پلان) متن او د دريمې مادې په (۳) جزء کې د (شرعي) لـه کليمې وروسته دې د (او قانوني) کليمه زياته شي.

۲- دولسمه ماده :
د استوګنې د کورونو او نورو ودانيو ودانيز مواد د هغو د بيې لـه ورکولو وروسته په وړيا توګه په خاوند پورې اړه پيدا کوي. پدې حالت کې د ودانۍ د ورانولو عمل د مالک په واسطه اجراء

فرمان
رئيس جمهوری اسلامی افغانستان در رابطه به تعديل برخی از مواد قانون استملاك زمين منتشرۀ جريدۀ رسمی شماره (۷۹۴) سال ۱۴۲۱ هـ.ق

شماره : (۷)
تاريخ : ۱۳۸۴/۱/۱۴

مادۀ اول :
اجزای (۱ و۳) مادۀ (۳) و مواد (۱۲، ۱۳، ۱۶، ۱۷، ۲۰ و۲۲) به متن ذيل تعديل گردد:

۱- در جزء (۱) مادۀ سوم بعد از کلمه شاهراه ها کلمه (خط ريل) و بعد از (مدارس دينی) متن (ومکاتب،تطبيق پلان های شهری) و در جزء(۳) مادۀ سوم بعد ازکلمه (شرعی) کلمه (وقانونی) افزود گردد.

۲- مادۀ دوازدهم :
مواد ساختمانی منازل مسکونی وساير ساختمان ها بعد از تاديه قيمت آن بطور رايگان به مالك تعلق ميگيرد . دراين حالت عمل تخريب ساختمان توسط مالك اجراء ميگردد. در صورت

کېږي. لـه اختیـاري تخریـب څخـه د ډډه کولـو او اهـمال پـه صـورت کـې، جبـري تخریب د ښاروالۍ په واسطه د امنیتي ارګانونو په همکارۍ صورت مومي.

د دې مـادې حکـم د اسـتوګنې پـر هغـو کورنـو او نـورو ودانیـو چـې د ځمکـو د استملاک د قـانون لـه انفـاذ وروسـته د هغو ځمکه استملاک شوې خو تخریب شوې نده، هم تطبیقېږي.

۳- دیارلسمه ماده :

هغو کسـانوته چې ځمکـه او کورونـه یې استمـلاک کېـږي، د لانـدې معیـارونو مطابق د اوسېدنې ځمکه د ټاکلې بیې په بدل کې ورته وېشل کېږي :

- تـر ۶۰۰ مربـع متـرو پـورې د درلودلـو په صورت کې (یوه) نومره ځمکه.

- لـه ۶۰۰ څخـه زیـات تـر ۱۲۰۰ مربـع متـرو پـورې د درلـودلـو پـه صـورت کې (دوه نومرې) ځمکه.

- له ۱۲۰۰ څخه زیات تـر ۲۰۰۰ مربـع متـرو پـورې د درلودلـو پـه صـورت کـې (درې) نومرې ځمکه.

- له ۲۰۰۰ څخه زیات تـر ۵۰۰۰ مربـع متـرو پـورې د درلودلـو پـه صـورت کـې (څلور) نومرې ځمکه.

امتنـاع یـا اهـمال از تخریـب اختیـاری، تخریـب جبـری توسـط شـاروالی بـه همکـاری ارگانهـای امنیتـی صـورت میگیرد .

حکـم ایـن مـاده برمنـازل مسـکونی وسـایر سـاختمانهای کـه بعـد از انفـاذ قـانون اسـتملاك زمـین، زمـین آن استملاك شده اما تخریب نگردیده نیز تطبیق میشود .

۳- مادهٔ سیزدهم :

برای کسانیکه زمین یا خانـه هـای شان استملاك میشود ، طبق معیارهای ذیـل دربـدل قیمـت معینـهٔ پـروژه ، زمـین رهایشی برای شان توزیع میگردد :

- درصورت داشتن الی ۶۰۰ متر مربع (یك) نمره زمین .

- درصـورت داشـتن بیشـتر از ۶۰۰ الـی ۱۲۰۰ متـر مربـع (دو) نمـره زمین .

- درصورت داشتـن بیشـتر از ۱۲۰۰ الـی ۲۰۰۰ متـر مـربـع (سـه) نمره زمین .

- درصـورت داشـتن بیشـتر از ۲۰۰۰ الـی ۵۰۰۰ متـر مربـع (چهـار) نمـره زمین .

-له ۵۰۰۰ څخه زيات تر ۱۰۰۰۰ مربع مترو پورې د درلودلو په صورت کې (پنځه) نومرې ځمکه.

- له ۱۰۰۰۰ څخه زيات تر ۲۰۰۰۰ مربع مترو پورې د درلودلو په صورت کې(شپږ)نومرې ځمکه.

له شل زره مربع مترو څخه د زياتې د درلودلو په صورت کې د هرو ۲۰۰۰۰ مربع مترو زياتې په بدل کې يوه، يوه نومره د اوسېدنې ځمکه وېشل کېږي.

۴- شپاړسمه ماده :
که چېرې د دولت ملکيت هغه ځمکې چې د دولتي او ګډو (مختلطو) ادارو تر ګټې اخيستنې لاندې دي، د دولت د اړتيا په غرض د ښاروالۍ يا د سيمې د آمر او يا نورو ادارو لخوا تصرف شي، پدې صورت کې پوازې ودانيز مواد په پخوانيو متصرفينو پورې اړه نيسي، د ځمکې بيه او د ودانۍ بيه هغوی ته نه ورکول کېږي.

۵- اوه لسمه ماده :
(۱) د دولتي ځمکو تصرف (له هغې جملې څخه ښاري آزادې ځمکې) د ښاري پروژو د پلان د تطبيق په ترڅ کې د عامه اړتيا او حاجت لپاره په وړيا توګه په ښاروالۍ پورې اړه نيسي.

- درصورت داشتن بيشتر از ۵۰۰۰ الی ۱۰۰۰۰ متر مربع (پنج) نمره زمين .

- درصورت داشتن بيشتر از ۱۰۰۰۰ الی ۲۰۰۰۰ متر مربع (شش) نمره زمين .

درصورت داشتن اضافه از بيست هزار متر مربع دربدل هر ۲۰۰۰۰ متر مربع اضافی يك، يك نمره زمين رهايشی توزيع ميگردد .

۴- مادهٔ شانزدهم :
هرگاه زمين های ملکيت دولت که تحت استفاده ادارات دولتی ومختلط قرار دارد ، غرض ضرورت دولت ازطرف شاروالی يا آمر محل ويا ادارات ديگر تصرف گردد ، دراين صورت صرف مواد ساختمانی به متصرفين قبلی تعلق ميگيرد ، قيمت زمين وقيمت ساختمان به آنها پرداخته نمی شود .

۵- مادهٔ هفدهم :
(۱) تصرف زمين های دولتی (منجمله زمين های آزاد شهری) برای ضرورت يا حاجت عامه حين تطبيق پلان پروژه های شهری بطور رايگان به شاروالی تعلق ميگيرد .

(۲) دولتي ادارو ته د ځمکې د ویش په حالت کې، ښاروالۍ یوازې د لاندې خدمتونولګښتونه له اړوندې ادارې یا مؤسسې څخه تحصیلوي :

۱- د پلان کولو او تر ودانولو لاندې ځمکې د چمتو کولو لګښتونه.

۲- د کانکرېټ، اسفلت، نیالګیو کېنولو، اساسي لارو لګښتونه او د ویالو د جوړولو لګښتونه.

۳- د تر ودانولو لاندې ساحې د سمسورولو او د اساسي او فرعي تفریح ځایونو د جوړولو لګښتونه.

۴- د اوبو د برابرولو، د بدرفت (کاناليزاسيون) او د برېښنا د مزي د نښلولو لګښتونه.

۵- د ښاري ودانونې نور اړوند لګښتونه.

۶- شلمه ماده:
(۱) هغه ځمکه چې تر استملاک لاندې راځي، درې میاشتې د مخه د استملاک او د بیې په هکله یې مالک یا ګټه اخیستونکي یا د هغوی قانوني استازي ته خبر ورکول کېږي. د دمخه خبرتیا سره سره تر استملاک لاندې جایداد د بیې ابښودنې د هیئت په غونډه کې د

(۲) درحالت توزیع زمین به ادارات دولتی، شاروالی صرف مصارف خدمات آتی را از اداره یا مؤسسه مربوط تحصیل مینماید :

۱- مصارف پلان وآماده ساختن زمین تحت ساختمان .

۲- مصارف کانکریت، اسفلت ، نهال شانی، راه های اساسی و مصارف احداث جوی ها .

۳- مصارف سرسبز ساختن ساحه تحت ساختمان و ایجاد تفریحگاه های اساسی و فرعی .

۴- مصارف تهیه آب، شبکهٔ بدرفت (کانالیزاسیون) و اتصال لین برق .

۵- سائر مصارف مربوط به آبادانی شهری .

۶- مادهٔ بیستم:
(۱) زمینیکه تحت استملاك قرار میگیرد ،سه ماه قبل به مالك یا استفاده کننده یا نمایندهٔ قانونی آنها راجع به استملاك و قیمت آن اطلاع داده میشود ، عدم حضور مالك یا استفاده کننده یا نماینده آنها با وصف اطلاع قبلی درجلسهٔ

مالک،ګټه اخیستونکي یا د هغوی د استازي نه حضور، د هیئت د کار او د پلان د تطبیقېدوخنډ نه ګرځي.

(۲) په هغۀ صورت کې چې شخص یا یې قانوني استازی، د دې مادې د (۱) فقرې مطابق د پړاوونو د تېرولو لپاره د استملاک په پروسه کې حاضر نشي، غیاباً د هغوی د جایداد بیه اېښودل کېږي او بیه یې په ګټه ایز امانت حساب کې بانک ته تحویلېږي او پلان تطبیقېږي.

۷- دوه ویشتمه ماده :

(۱) استملاک کوونکې اداره مکلفه ده، د استملاک په ترڅ کې د استملاک شوي ملکیت شرعي او قانوني سندونه له مالک څخه واخلي.

(۲) خاوند مکلف دی چې د استملاک شوي ملکیت شرعي او قانوني سندونه د استملاک ادارې ته وسپاري.

(۳) که چېرې په شرعي او قانوني سند کې د درج شوي ملکیت یوه برخه تر استملاک لاندې راشي، د استملاک شوي ملکیت اندازه، له اصلي قبالې څخه وضع او د اړوند دفتر په اصل سند او کنده کې درج او د ملکیت سند له

هیئت قیمت گذاری جایداد تحت استملاك، مانع کار هیئت و تطبیق پلان نمی شود .

(۲) در صورتیکه شخص یا نماینده قانونی آن طبق فقرۀ (۱) این ماده در پروسه استملاك جهت طی مراحل حاضر نگردد، جایداد شان غیاباً قیمت گذاری و قیمت آن به حساب امانت مفادی در بانك تحویل و پلان تطبیق میگردد .

۷- مادۀ بیست و دوم :

(۱) ادارۀ استملاك كننده مكلف است، حین استملاك، اسناد شرعی و قانونی ملكیت استملاك شده را از مالك اخذ نماید .

(۲) مالك مكلف است که اسناد شرعی و قانونی مربوط ملكیت استملاك شده را به ادارۀ استملاك كننده تسلیم نماید .

(۳) هرگاه قسمت از ملكیت مندرج سند شرعی و قانونی، تحت استملاك قرار گیرد ، اندازۀ ملكیت استملاك شده ، از قبالۀ اصلی وضع و در اصل سند و کندۀ دفتر مربوط درج وسند ملكیت نزد

مالک سره پاتې کېږي.

(۴) د ملکيت د عوض له اخيستلو او قبض وروسته د مالک ادعا د اورېدلو وړ نده.

(۵) د دې قانون د ښه تطبيق په منظور مقرره وضع کېدی شي.

دوه يمه ماده :
دغه فرمان د توشېح له نېټې څخه نافذ او په رسمي جريده کې دې خپور شي.

حامد کرزی
دافغانستان د اسلامي
جمهوريت رئيس

(پورتنی تعديل د ۱۳۸۴ هـ.ش کال د وري دمياشتې د (۳۱) نېټې په (۸۴۹) پرله پسې ګڼه رسمي جريده کې خپور شوی دی).

مالك باقی میماند.

(۴) ادعای مالك بعد از اخذ و قبض عوض ملكيت قابل سمع نمی باشد.

(۵) جهت تطبيق بهتر احكام اين قانون مقرره وضع شده می تواند.

مادۀ دوم :
اين فرمان از تاريخ توشيح نافذ و در جريدۀ رسمی نشر گردد.

حامدكرزی
رئيس جمهوری اسلامی
افغانستان

(تعديل فوق در جريدۀ رسمی شماره (۸۴۹) مؤرخ ۱۳۸۴/۱/۳۱ هـ.ش به نشر رسيده است).

د املاکو په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئيس فرمان

فرمان رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در بارۀ املاك

د ۱۳۸۲ هـ.ش کال دمرغومي پنځلسمه نېټه

پرله پسې ګڼه (۸۱۶).

د املاکو په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئیس فرمان

ګڼه: (۸۳)
نېټه: ۱۳۸۲/۸/۱۸

د دې لپـاره چـې د هېـواد پـه سـطح د املاکو پـه اړه د دولتـي ادارو اجراآت يو ډول او پـه واحـد شـکل سـره صـورت و مـومي او لـدې املـه د اشخاصـو او ادارو سـتونزې ليـرې شـي، لانـدې مراتـب منظوروم:

لومړۍ ماده:
هغه نه استملاک شوي املاک چې پخوا د دولتـي املاکـو پـه توګـه د حکومـت پـه سندونو او دفترونو کـې ثبت او معرفـي شويدي، دغـه ډول امـلاک دولتـي ګڼـل کيـږي او نومـوړي سندونه او دفترونـه د معتبرو سندونو په توګه د اعتبار وړ بلـل کيږي.

دوه يمه ماده:
هغـه امـلاک چـې لـه (۳۷) کلونـو څخـه زيـات د دولـت تـر تصرف لانـدې راغلـي وي، دولتـي ګڼـل کيـږي، پـه دغـه ډول ملکيتونـو کـې د اشخاصـو دعـوی د اوريدو وړنده.

فرمان رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در بارهٔ املاك

شماره: (۸۳)
تاريخ: ۱۳۸۲/۸/۱۸

بـرای اينکـه اجـراآت ادارات دولتـی در رابطه به املاك در سطح کشور، به طـور يکسـان و شـکل واحـد صـورت گيـرد و مشـکلات اشـخاص و ادارات دولتـی از ايـن ناحيـه رفـع گـردد، مراتـب آتـی را منظور ميدارم:

مادهٔ اول:
امــلاك غيـر استملاك شده ايکـه قبلاً در اسـناد و دفـاتر حکومـت بـه حيـث امـلاك دولتـی ثبـت و معرفـی گرديـده است، ايـن نـوع امـلاك دولتـی شـمرده شــده و اسناد و دفاتر متـذکره بـه حيث اسـناد معتبـر مـدار اعتبـار پنداشـته ميشود.

مادهٔ دوم:
امــلاکـــی کـــه بـيش از (۳۷) ســال تحت تصرف دولت قـرار گرفتـه باشد، دولتی شمرده ميشود، دعوای اشخاص در ايـن نـوع ملکيـت هـا قابـل سـمع نميباشد.

دریمه ماده:
ویجاړ او نا ویجاړ کاریزونه، ویالې او تر هغو لاندې ځمکې او نور هغه املاک چې د اشخاصو ملکیت قانوناً په هغو کې ثابت نشي، دولتي ګڼل کیږي.

مادۀ سوم:
کاریز های مخروبه و غیر مخروبه، جوی ها و زمین های تحت آن وسائر املاک که ملکیت اشخاص در آن قانوناً ثابت نگردد، دولتی شمرده میشود.

څلورمه ماده:
(۱) هغه ځمکې او نومرې چې د ښاروالیو او نورو اړوندو ادارو لخوا اشخاصو ته ویشل شوي دي خو هغه یې په قانوني ټاکلې موده کې له قانوني عذر پرته نه وي ودانې کړې، د هغوی ځمکې او نومرې مستردې او دولتي ګڼل کیږي.

(۲) که چیرې ددې مادې په (۱) فقره کې درج، ویشل شوې ځمکې او نومرې د استملاک شوو جایدادونو په بدل کې ورکول شوي وي، ددې مادې په (۱) فقره کې له درج شوی حکم څخه مستثنی دی.

مادۀ چهارم:
(۱) زمینها و نمراتیکه از طرف شاروالیها و سائر ادارات ذیربط به اشخاص توزیع گردیده ولی آنرا در مدت تعیین شدۀ قانونی بدون داشتن عذر قانونی، اعمار نه نموده باشند، زمین ها و نمرات ایشان مسترد و دولتی شمرده میشود.

(۲) هر گاه زمین ها و نمرات توزیع شدۀ مندرج فقرۀ (۱) این ماده در بدل جایداد های استملاک شده داده شده باشد، از حکم مندرج فقرۀ (۱) این ماده مستثنی است.

پنځمه ماده:
(۱) هغه املاک چې د پخوانیو حکومتونو لخوا، د قانون مطابق استملاک او د استملاک سندونه یې موجود وي، پدې باب د اشخاصو دعوی د اوریدو وړ نده.

(۲) هغه املاک چې د پخوانیو

مادۀ پنجم:
(۱) املاکی که از طرف حکومت های سابق مطابق به احکام قانون استملاک و اسناد استملاک آن موجود باشد، در این مورد دعوای اشخاص قابل سمع نمیباشد.

(۲) املاکی که از طرف حکومت های

حکومتونو لخوا استملاک او په هغو کې عام المنفعه پروژې لکه (سړک، کورونه او نور تأسیسات) ودان شوي وي، که څه هم د استملاک سندونه یې له دولت سره موجود نه وي، املاک دولتي بلل کیږي، د هغو موضوع دې نه څېړل کیږي، اگر که د ملکیت شرعي سندونه د مقابل لوري په لاس کې موجود وي.

(۳) هغه املاک چې د پخوانیو حکومتونو لخوا استملاک شوي او د ملکیت د عوض د ورکړې سندونه له اداري څخه ورک شوي وي ولې د عوض د ورکړې په اړه شاهدان موجود وي، که څه هم چې دولت په دغه ډول املاکو کې مالکانه تصرف نه وي کړی، دولتي گڼل کیږي.

شپږمه ماده:

مرعی هغه ځمکې چې دولت یا شخص په هغو کې مالکانه تصرف نشي کولای، مگر داچې دولت د عامه گټو په منظور په بل ډول له هغو څخه گټه واخلي.

اوومه ماده:

(۱) شخصي املاک هغه دي چې د اشخاصو ملکیت شرعاً او قانوناً پر هغو ثابت وي.

(۲) شخصي ملکیت د شرعي او

سابق استملاك و در آن پروژه های عام المنفعه مانند (سرك، منازل وسائر تأسیسات) اعمار گردیده باشد گرچه اسناد استملاك آن نزد دولت موجود نباشد، املاك دولتی پنداشته شده، موضوع آن بررسی نشود، گرچه اسناد شرعی ملکیت در دست جانب مقابل موجود باشد.

(۳) املاکی که از طرف حکومت های سابق استملاك گردیده و اسناد تأدیه عوض ملکیت استملاك شده از ادارهٔ مربوط مفقود گردیده ولی شاهدان مبنی بر تأدیه عوض موجود باشند، گرچه دولت در این نوع املاك تصرف مالکانه نکرده باشد، دولتی شمرده میشود.

مادهٔ ششم:

مرعی زمین های که دولت یا شخص در آن تصرف مالکانه نموده نمیتواند مگر اینکه دولت بمنظور منافع عامه طور دیگری از آن استفاده نماید.

مادهٔ هفتم:

(۱) املاك شخصی آن است که ملکیت اشخاص شرعاً و قانوناً برآن ثابت باشد.

(۲) ملکیت شخصی توسط اسناد

قانوني معتبرو سندونو په واسطه ثابتيږي، پدې شرط چې مبطل يې موجود نه وي.

معتبر شرعی و قانونی ثابت میگردد، مشروط براینکه مبطل آن موجود نباشد.

اتمه ماده:

(۱) له هغو ځمکو څخه چې د دولت تر ادعا لاندې وي، په نهائی صورت د هغو د ملکيت تر تثبيت پورې دې له هغو څخه د ماليې اخيستل وځنډيږي.

مادهٔ هشتم:

(۱) از زمین های که تحت ادعای دولت قرار دارد الی تثبیت ملکیت آن به صورت نهائی، اخذ مالیه از آن معطل باشد.

(۲) هغه ځمکې چې د دولت او اشخاصو په منځ کې تر دعوي لاندې وي، د محکمې تر وروستۍ پريکړې پورې د دولت په ذواليد کې پاتې کيږي.

(۲) زمین هائیکه بین دولت و اشخاص تحت دعوی قرار داشته باشد، الی فیصلهٔ نهائی محکمه، در ذوالید دولت باقی میماند.

(۳) دولت نشي کولای ددې مادې د (۱) فقرې په ځمکو کې هېڅ ډول بدلونونه لکه آبادي، د څاه ويستل، د ارهټ جوړول، د نيالګيو کينول او پريکول او هغو ته ورته، تر سره کړي.

(۳) دولت نمیتواند در زمین های فقرهٔ (۱) این ماده هیچ نوع تغییرات از قبیل آبادی، حفرچاه و نصب ارهت، غرس یا قطع نهال و امثال آن را انجام دهد.

نهمه ماده:

(۱) د دولتي ادارو ملکيتونه لکه کرنيزې ځمکې، اپارتمانونه او هغو ته ورته، د مزايدې او داوطلبۍ له لارې په اجاره او کرايه ورکول کيږي.

مادهٔ نهم:

(۱) ملکیت های ادارات دولتی از قبیل زمین های زراعتی، اپارتمان ها و امثال آن طبق مقررات از طریق مزائده و داوطلبی به اجاره و کرایه داده میشود.

(۲) د ادارو او تصديو د ملکيتونو د عوايدو په استثناء چې قانوناً جلا بانکي حساب ورته پرانيستل شوی وي، ددې

(۲) به استثنای عواید ملکیت های ادارات و تصدی ها که قانوناً حساب جداگانه بانکی برایش

مـادې پـه (۱) فقـره کـې لـه درج شـوو ملکیتونــو څخـه لاس تـه راغلي عوایـد دې د دولـت د عوایـدو پـه حسـاب کـې تحویل شي.

لسمه ماده:

که چیرې د ځمکوالۍ د چارو د تنظیم د قـانون د اوه اتیـایمې مـادې پـه (۱ او ۲) فقره کې درج شوې ځمکې چې د **۱۳۵۷** هـ . ش کــال د ثــور لــه (۷) وروسته د اشخاصو تر تصرف لاندې راغلي وي، لـه حال سره سم د قرارداد په ډول د مزایدې لـه لارې پـه اجاره ورکـول کیـږي، لـومړی متصرف د لومړیتوب حق لري.

یوولسمه ماده:

د دولت عقاري ملکیتونـه چې د **۱۳۵۷** کال د ثور له (۷) نېټې څخه ددې فرمان د انفاذ تر نېټې پورې د دولتـي مقـامونو او نـورو مسـوولینو لخـوا حقیقـي یـا حکمي اشخاصو تـه ویشل شوي وي، د هغـو پـه هکلـه پـه لانـدې توګـه اجـراآت کیږي:

۱- که چیرې ویشل شوې ځمکې د بکرو بـایرو، مخروبـه، لـه اوبـو څخـه د لـوړو (بلند آب) او موات ځمکو له جملې څخه وي د هغو د احیاء په منظور ویشل شوې وي د قـانون حکمونـه او مربـوط مقررات د هغـو لـه ټولـو شـرایطو سره پـدې هکلـه

افتتاح گــردیده باشد، عواید بدست آمـده از ملکیـت هـای منـدرج فقـرهٔ (۱) ایـن مـاده، بـه حسـاب عـــواید دولـت تحویل گردد.

مادهٔ دهم:

هــر گـــاه زمین های منـدرج فقرهٔ (۱ و ۲) مـادهٔ هشـتاد و هفـتم قـانون تنــظیم امور زمـینداری که بعد از (۷) ثور سـال **۱۳۵۷** هجـری شمسـی تحـت تصـرف اشـخاص قـرار گـــرفته باشـد، حسب احـوال طـور قـــرار داد از طریق مزائده به اجاره داده میــشود، متصـرف قبلی حق اولیت را دارد.

مادهٔ یازدهم:

مـــــلکیتهای عـــقاری دولـت کــه از تـاریخ (۷) ثـور سـال **۱۳۵۷** الـی تـاریخ انــفاذ ایــن فـــرمان از طـرف مقــامات وســـائر مســــوولین دولتــی بــرای اشـــخاص حقیقـی یـا حکمـی توزیـع شــــده باشــد ذیــلاً اجــراآت صــورت میگیرد:

۱- هـــر گـــاه زمـــین هـــای تــوزیـــع شـده از جملـه زمیـن هـای بکر بـایر، مـخروبه، بلند آب و موات بــوده، بــه منـــظور احیــای آن تـــوزیع شــــده بــاشـــد احــکام قــانون و مــقررات مـربوط بـا تمـام شـرائـط آن در مـورد

رعایت کیږي.

۲ – که چیرې نوموړې ځمکې د فارمونو، پارکونو د ځمکو، کرنیزو ځمکو یا نورو دولتي پروژو له جملې څخه وي او شخص د ځمکې بیه ورکړې وي او په هغو کې یې مالکانه تصرف کړی وي د ځمکې بیه د پیرودنې د ورځې د نرخ مطابق هغه ته رد کیږي، ځمکه د نوموړو پروژو د ګټې اخیستنې په غرض د مربوطې اداري په تصرف کې ورکول کیږي. شخص پدې حالت کې کولای شي په خپلو ګټه اخیستل شوو موادو او شیانو کې په خپل زړه (په خپله خوښه) تصرف وکړي.

۳– که چیرې ویشلې شوې ځمکې د ښاري نقشو په دننه کې واقع وي او شخص په هغو کې د نقشې او پلان مطابق تصرف کړی وي په هغه صورت کې چې د ځمکې بیه له تثبیت شوي نرخ سره سم ورکول شوی وي، ملکیت یې قانوني پیژندل کیږي، پرته لدې د بیې تفاوت د تصفیې د ورځې د نرخ مطابق له هغه څخه اخیستل کیږي. په هغه صورت کې چې شخص په نوموړې ځمکه کې د ښاري پلان او نقشې په خلاف یایې په تغییر او تعدیل سره ودانې کړې وي، نوموړې ځمکه مستردیږي، د

رعایت میگردد.

۲ – هر گاه زمین های مذکور از جمله زمین های تحت فارم ها، پارکها، زمینهای زراعتی یا سائر پروژه ها دولتی باشد و شخص قیمت زمین را پرداخته و در آن تصرفات مالکانه نموده باشد، قیمت زمین مطابق نرخ روز خرید به وی رد گردیده زمین غرض استفادۀ پروژه های مذکور به تصرف ادارۀ مربوط قرار داده میشود. شخص در این حالت میتواند در مواد و اشیاء استفاده شدۀ خود طبق دلخواه تصرف به عمل آورد.

۳– هر گاه زمین های توزیع شده داخل نقشه های شهری قرار داشته باشد و شخص در آن مطابق نقشه و پلان تصرف به عمل آورده باشد، در صورتیکه قیمت زمین را مطابق نرخ تثبیت شده پرداخته باشد ملکیت او قانونی شناخته میشود. در غیر آن تفاوت قیمت مطابق نرخ روز تصفیه از وی گرفته میشود. در صورتیکه شخص در زمین مذکور بر خلاف پلان و نقشۀ شهری یا باتغییر و تعدیل اعمار نموده باشد هر گاه زمین در نقشه و پلان به منظور ساختمانهای مورد استفادۀ عامه تخصیص یافته باشد زمین

ځمکې بيـه د پيـرودنې د ورځــې د نـرخ مطـابق ورکـول کيـږي او شخـص کـولای شــي د خپـل ملکيـت د سـاختمان پـه مـــوادو او شيـــانو کـــې لازم تصـــرف وکړي.

او که چيرې ځمکه د عامه ګټو لپاره نه وي تخصـيص شـوې، شـخص مکلـف کيـږي پـه نومـوړې ودانـۍ کې د تثبيت شوې نقشې او پلان مطابق لازم تعديلونه راولـي. پدې حالت کې که د ځمکې پـه بيـه کـې لـه تثبيـت شـوي معيـار څخـه تفاوت وليدل شي متصرف مکلف دی د بيـې تفـاوت د تصـفيې د ورځـې د نـرخ مطابق ورکړي.

۴- کـه چيـرې ويشـلې شـوې ځمکـې د ښاري نقشو او پلانونو پـه دننه کې واقع وي خـو شـخص ددې فرمـان د انفـاذ تـر وختـه هغـه ودانـې کـړې نـه وي، پـه هغـه صـورت کـې چـې شـخص د وضـع شـوو معيارونو مطابق مستحق و پيژنـدل شي د بيـې د تفـاوت پـه رعـايتولو يـا پـه نـه تفـاوت سره، پـه پورتـه توګـه دې لـه هغـه څخه ژمنـه واخيسـتل شي چې پـه ټـاکلي موعـد او د رسـمي نقشـې مطـابق هغـه ودانې کړي پرته لدې ځمکې مستردېږي.

پـه هغـه صـورت کـې چـې د وضـع شـوو معيارونو مطابق مستحق ونـه ګڼل شي

مـذکور مسـترد گرديـده قيمـت زمـين مطـابق نـرخ روز خريـد تأديـه ميشـود و شـخص ميتوانــد در مــواد و اشـــياء سـاختمان ملکيـت خـود تصـرف لازم بعمل آورد.

و هـرگـاه زمين بـه منظـور منـافع عامـه تخصيص نيافته باشد، شـخص مکلف ميگـردد در سـاختمان مـذکور مطـابق نقشه و پلان تثبيت شده تعديلات لازم بـه عمـل آورده. در ايـن حالـت اگـر در قيمـت زمـين از معيـار تثبيـت شـده تفـاوت ظـاهر گـردد متصـرف مکلـف است تفاوت قيمت را مطابق نـرخ روز تصفيه بپردازد.

۴- هـــر گـاه زمـين هـای توزيـع شـده داخـل نقشه ها و پلان های شهری قرار داشـته مگـر شخص تـا زمان انفاذ ايـن فرمـان آن را اعمـار ننمـوده باشـد، در صـورتيکه شـخص مطـابق معيارهـای وضــع شــده مســتحق شــناخته شــود بارعايت تفاوت يا عدم تفاوت قيـمت حسب فوق از او تعهد گـرفته شود تـا در موعد معين و مــطابق نقشۀ رسمی آنـرا اعمـار نمايـد، در غيـر آن زمـين مسترد ميگردد.

در صـــــورتيکه مطـابق معيــار هــای وضـــع شـــده مســـتحق شـــناخته

او یا یې له استحقاقه زیاته تصرف کړې وي له حال سره سم تږوله یا لـه استحقاق څخـه زیـات مقـدار لـه هغـه څخـه مسترد یږي.

نشـود و یـا زیـاده از استحقاق را تصرف نموده بـاشـد حسـب احـوال تمام یا مقـدار زاید از استحقاق از او مسترد میگردد.

دولسمه ماده:

هـغه دولتي املاک چې د ښاروالۍ یا نـورو دولتـي ادارو لخـوا د شـرکت یـا مؤسسو په نامه یا په نورو عـنوانـونو په قطعي توګه پلورل شـوي وي او د هغـو د قطعي پلورنې په اړه د دولت د ریاست د مقام کتبي موافـقه موجوده نه وي، دغه ډول معـاملې شـرعاً او قانوناً د اعتبار وړ ندي.

مادۀ دوازدهم:

املاك دولتی ایکه از طرف شاروالی ها یا سائر ادارات دولتی بنام شرکت یا مؤسسـات یـا بـه عنـاوین دیگری طور قطعی به فروش رسیده باشد و موافقۀ کتبی مقام ریاست دولت مبنی بر فروش قطعـی آن مـوجـود نباشـد، ایـن نـوع معاملات، شرعاً و قانوناً مدار اعتبار نمی باشد.

دیار لسمه ماده:

هغـه شـخص چـې دولتـي ملکیتونـه پـه اجـاره یـا کرایـه اخلي، نشي کولای هـغه بـل شخص تـه پـه اجاره یا کرایه ور کړي.

مادۀ سیزدهم:

شخصی کـه ملکیت هـای دولتـی را بـه اجاره یا کرایه میگیرد، نمیتواند، آنرا بـه شـخص دیگری بـه اجـاره یـا کرایـه بدهد.

څوارلسمه ماده:

(۱) هیڅ شخص نشي کولای ځنګلونـه، لـه اوبـو لـوړې او نـورې دولتـي ځمکـې (اراضي) د موات درغولو په نامه یا په بـل هر عنـوان بانـدې تصاحب کـړي، پـه هغو کې ژوره څاه یا نور تأسیسات نصب کړي. سرغړوونکي ته د قانون د حکمونو مطابق سزا ورکول کیږي.

مادۀ چهاردهم:

(۱) هیچ شـخص نمیتواند جنگل ها و بلـند آب ها وسایر اراضی دولـتی را بنـام احـیاء مـوات یـا هـر عنـوان دیـگری تـصـاحب نموده در آن چـاه عـمیق یا تأسیسات دیگـری نصـب نمایـد. بـه متخـلف مـطابق احکـام قانون جزاء داده میشود.

(۲) دولتي مسوولين او هغه اشخاص چې له خپل شخصي ځواک او نفوذ څخه يې ګټه اخيستې يا د ګواښ، ارعاب يا د وسلې د استعمال يا د وسلې په واسطه يې پردي ځمکې تر تصرف لاندې راوستلې وي له حال سره سم د ځمکې په استرداد او د زيان په جبران برسيره، د قانون د حکمونو مطابق سزاء ورکول کيږي.

پنځلسمه ماده:

(۱) نوې سروې او د ځمکې نقشه اخيستنه د دولت د رئيس له کتبي هدايت او د مربوطې ادارې له لارې پرته، جواز نلري.

(۲) د کادستر په نقشو کې حذف، ايزاد يا بل هر ډول بدلون جواز نلري، مګر د اعتبار وړ شرعي سندونو له مخې، د سرغړونې په صورت کې له سرغړوونکي سره قانوني چلند کيږي.

(۳) اشخاصو ته د دولتي املاکو په باب د معلوماتو ورکول جواز نه لري.

(۴) د املاکو، کادستر او نقشې اخيستنې ادارې او نورې ادارې مکلفې دي، عندالضرورت د دولتي املاکو د معلوماتو په وړاندې کولو او تشخيص کې د دولت د قضاياوو له ادارو سره

(۲) مسوولين دولتی و اشخاصيکه از قدرت و نفوذ شخصی خويش استفاده يا به واسطۀ تهديد، ارعاب يا استعمال سلاح يا به واسطۀ سلاح زمينهای غير را به تصرف در آورده باشد، علاوه بر استرداد زمين و جبران خساره حسب احوال مطابق احکام قانون مجازات ميگردند.

مادۀ پانزدهم:

(۱) سروی جديد و نقشه برداری زمين بدون هدايت کتبی رئيس دولت و از طريق ادارۀ مربوط جواز ندارد.

(۲) حذف، ايزاد يا هر نوع تغييری ديگری در نقشۀ کادستر جواز ندارد مگر برويت اسناد شرعی مدار اعتبار، در صورت تخلف با متخلف بر خورد قانونی صورت ميگيرد.

(۳) ارائۀ معلومات به اشخاص در مورد املاك دولتی جواز ندارد.

(۴) ادارات املاك، کادستر و نقشه برداری و سائر ادارات مکلف اند، عندالضرورت در ارائه معلومات و تشخيص املاك دولتی با ادارات قضايای دولت همکاری لازم

لاژمه همکاري وکړي.

شپاړسمه ماده:
که چېرې د دولت د قضاياوو ادارې، په يوځای کې دولتي املاک تشخيص کړي چې د اشخاصو يا نورو دولتي ادارو له خوا په ناقانونه توګه تصرف شوي وي او اړوندو ادارو هغوته ترتيب اثر نه وي ورکړی، د دولت د قضاياوو ادارې کولای شي، د عامه حقوقو د دفاع په خاطر موضوع د قانون د حکمونو مطابق تعقيب او له تثبيت وروسته يې مربوطې ادارې ته وسپاري.

اوه لسمه ماده:
د املاکو په اړه نور هغه موارد چې پدې فرمان کې اټکل شوي نه وي، د هغو په هکله د مربوطو تقنيني سندونو مطابق اجراآت صورت مومي.

اتلسمه ماده:
ټولې اړوندې ادارې ددې فرمان د حکمونو په تطبيقولو مکلفې دي.

نولسمه ماده:
دغه فرمان د توشيح له نېټې څخه نافذ او په رسمي جريده کې دې خپور شي، ددې فرمان په نافذيدو سره د ۱۴۲۰/۵/۶ هجري قمري نېټې په (۷۸۸) ګڼه رسمي جريده کې خپور شوی

نمايند.

مادهٔ شانزدهم:
هرگاه ادارات قضايای دولت، املاك دولتی را در محلی تشخيص نمايند كه توسط اشخاص يا سائر ادارات دولتی طور غير قانونی تصرف گرديده و ادارات مربوط بر آن ترتيب اثر نداده باشند، ادارات قضايای دولت ميتوانند بخاطر دفاع از حقوق عامه موضوع را مطابق احكام قانون تعقيب و بعد از تثبيت به ادارهٔ مربوط تسليم نمايند.

مادهٔ هفدهم:
ساير مواردیكه در رابطه به املاك در اين فرمان پيشبينی نگرديده باشد، مطابق احكام اسناد تقنينی مربوطه در مورد اجراآت صورت ميگيرد.

مادهٔ هجدهم:
تمام ادارات ذيربط دولتی به تطبيق احكام اين فرمان مكلف ميباشند.

مادهٔ نزدهم:
اين فرمان از تاريخ توشيح نافذ و در جريدهٔ رسمی نشر گردد با انفاذ اين فرمان، فرمان شماره (۲۶) مؤرخ ۱۴۲۰/۴/۱۳ هجری قمری منتشرهٔ جريدهٔ رسمی شماره

د ۱۴۲۰/۴/۱۳ هجـري قمـري نېټـې (۲۶) ګڼه فرمان لغوه ګڼل کيږي.

حامد کرزی

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس

(۷۸۸) مـــؤرخ ۱۴۲۰/۵/۶ هجـــری قــمری ملغی شمرده میشود.

حامد کرزی

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

د مهاجرینو د باعزته راستنېدو په باب، د افغانستان د مؤقتې اداري د رئیس فرمان

فرمان رئیس ادارۀ مؤقت افغانستان در مورد عودت با عزت مهاجرین

منتشرۀ جریدۀ رسمی (۸۰۲) مؤرخ ۲۸ جوزا سال ۱۳۸۱ هـ.ش

د مهاجرینو د باعزته راستنېدو په باب، د افغانستان د مؤقتې اداري د رئيس فرمان:

ګڼه: (۲۹۷)
نېټه: ۱۳۸۱/۳/۱۳

د افغانستان مؤقته اداره پدې ډاډ سره چې د افغانستان په باب، د ۱۳۸۰/۹/۱۴ هـ.ش نېټې مطابق د ۲۰۰۱ میلادي کال د دسمبر د پنځمې نېټې د بن موافقه لیک د دائمي سولي ثبات او ټولنيزې او اقتصادي پرمختيا لپاره بنسټ ايښى دى او د ټولو راستنېدونکو د حقوقو او آزاديو متضمن دى، مؤقته اداره، د راستنېدونکو لپاره د اوسېدو د ځاى د غوره کولو د آزادۍ، په رعايتولو سره او د بيا جوړونې په بهير، د سولې په ټينګښت، د موکراسۍ، اقتصادي او ټولنيزې پرمختيا کې د هغوى د ګډون په مقصد، د مهاجرينو باعزته او خوندي راستنېدل تضمينوي، همدارنګه له هغو هېوادونو څخه چې افغان مهاجرينو ته ئې د افغانستان په سختو او ستونزمنو ورځو کې پناه ورکړېده، مننه کوي، هيله کېږي چې د داوطلبانه راستنېدو د اصل پربنسټ، افغانانو ته موقع ورکړل شي چې په خپله اراده په داوطلبانه ډول

فرمان رئيس ادارهٔ مؤقت افغانستان در مورد عودت باعزت مهاجرين:

شماره: (۲۹۷)
تاريخ: ۱۳۸۱/۳/۱۳

ادارهٔ مؤقت افغانستان با اطمينان به اينکه موافقتنامهٔ بن مؤرخ ۱۳۸۰/۹/۱۴ هـ.ش مطابق ۵ دسمبر ۲۰۰۱ ميلادى در مورد افغانستان، تهداب صلح دائمى، ثبات و انکشاف اجتماعى و اقتصادى را گذاشته و متضمن حقوق و آزادى هاى تمام عودت کننده گان ميباشد، با رعايت آزادى انتخاب محل زيست براى عودت کننده گان و اشتراك آنها در روند بازسازى، تحکيم صلح، دموکراسى، انکشاف اقتصادى و اجتماعى، ادارهٔ مؤقت عودت مصؤن و با عزت مهاجرين را تضمين مينمايد، همچنان از کشورهاى که مهاجرين افغان را در روزهاى سخت و دشوار افغانستان پناه داده اند، ابراز سپاس و امتنان نموده توقع ميرود تا برمبناى اصل عودت داوطلبانه به افغانها موقع داده شود که به ارادهٔ خود طور داوطلبانه به کشور عودت نمايند.

هېواد ته راستانه شي، نو ددې هدفونو د تحقق په خاطر لاندې مراتب منظوروم:

لومړۍ ماده:
د افغانستان اتباع چې د مهاجرت او د هېواد پرېښودلو ته اړ کړی شوي او په ايران، پاکستان او د نړۍ په نورو هېوادونو کې يې پناه اخيستې ده، بيا راستنېدو ته ئې له هېڅ ډول تهديد اوتبعيض پرته، هرکلی ويل کېږي.

دوه يمه ماده:
راستنېدونکي د توکميزو (نژادي)، مذهبي، قوميت، په يوه ټولنيز ځانګړي ګروپ کې د غړيتوب، د جنس او سياسي عقيدو په دليلونو تر تهديد، تبعيض او يا ځورونې لاندې نه نيول کېږي او دولت د هغو حمايت کوي.

دريمه ماده:
راستنېدونکي، د دوی د سياسي علايقو له په پام کې نيولو پرته، کوم چې تر ۱/۱۰/۱۳۸۰ (د ۲۰۰۱ د دسمبر د ۲۲ مطابق) نېټې پورې له هجرت څخه د مخه د هېواد په نافذه قوانينو کې درج شوي د هېواد د کورني او بهرني امنيت ضد جرمونو مرتکب ګرځېدلي وي، د حق العبدي ادعا په استثناء، له عدلي تعقيب څخه معاف دي.

بناءً بخاطر تحقق اين اهداف مراتب ذيل را منظور مينمايم:

مادۀ اول:
اتباع افغانستان كه مجبور به مهاجرت و ترك وطن گرديده و در ايران، پاكستان و سائر كشورهای دنيا پناهنده شده اند، عودت مجدد شان به وطن بدون هيچگونه تهديد و تبعيض به گرمی استقبال ميگردد.

مادۀ دوم:
عودت كننده گان به دلايل نژادی، مذهبی، قوميت، عضويت در يك گروپ خاص اجتماعی، جنس وعقايد سياسی مورد اذيت، تهديد، تبعيض و يا شكنجه قرار نگرفته و دولت از ايشان حمايت مينمايد.

مادۀ سوم:
عودت كننده گان، بدون در نظرداشت علايق سياسی شان كه الی ۱/۱۰/۱۳۸۰ (مطابق ۲۲ دسمبر، ۲۰۰۱) مرتكب جرايم ضد امنيت داخلی و خارجی كشور، مندرج در قوانين نافذۀ كشور قبل از هجرت شده اند، به استثنای ادعای حق العبدی، از تعقيب عدلی معاف ميباشند.

څلورمه ماده:

د دې فرمان د دريېمې مادې حکم، په هغه شمېر راستنېدونکو باندې د تطبيق وړ ندی چې د سولې او بشريت پرضد يا په نړيوالو سندونو کې درج شوو جنګي جنايتونو د جرمونو او يا هم د ملګرو ملتونو د هدفونو او اصولو خلاف اعمالو مرتکب ګرځېدلي وي.

مادهٔ چهارم:

حکم مادهٔ سوم اين فرمان بالای آنعده عودت کننده گان قابل تطبيق نيست که مرتکب جرايم عليه صلح و بشريت يا جنايات جنگی، مندرج در اسناد بين المللی و يا هم اعمال خلاف اهداف و اصول سازمان ملل متحد گرديده باشند.

پنځمه ماده:

د منقولو او غير منقولو مالونو لدې جملې څخه د ځمکې، کور، سرای، هټۍ، اپارتمان او نورو بېرته ورکول (استرداد) د هېواد د نافذو قوانينو مطابق، د مربوطو مراجعو له لارې ترسره کېږي.

مادهٔ پنجم:

استرداد اموال منقول و غير منقول از جمله زمين، خانه، سرای، دکان، اپارتمان، وغيره مطابق احکام قوانين نافذهٔ کشور از طريق مراجع ذيربط صورت ميگيرد.

شپږمه ماده:

د اتباعو په توګه، د راستنېدونکو بشري حقوق او اساسي آزادۍ، په بشپړه توګه تضمين او رعايت کېږي.

مادهٔ ششم:

حقوق بشر و آزاديهای اساسی عودت کننده گان منحيث اتباع، کاملاً تضمين و رعايت ميگردد.

اوومه ماده:

ددې فرمان د حکمونو تطبيق د مهاجرينو او راستنېدونکو د چارو د وزارت په غاړه دی. د حقوقو د ساتنې (حراست) ارګانونه پدې برخه کې په همکارۍ مکلف دي.

مادهٔ هفتم:

تطبيق احکام اين فرمان بعهدهٔ وزارت عودت مهاجرين بوده، ارگانهای حراست حقوق در زمينه مکلف به همکاری ميباشند.

اتمه ماده:
د پناه اخيستونکو په چارو کې د ملګرو ملتونو عالي کمشنري او نور مربوط نړيوال سازمانونه اجازه لري چې له راستنېدونکو سره د چال چلند له څرنګوالي څخه د بشر د حقوقو د نړيوالو پېژندل شوو معيارونو او د دې فرمان د شاملو ژمنو مطابق، څېړنه اوڅارنه وکړي.

نهمه ماده:
دغه فرمان له ۱۳۸۰/۱۰/۱ نېټې څخه چې د ۲۰۰۱ د دسمبر (۲۲) مطابق دی نافذ اوپه رسمي جريده کې دې خپور شي.

حامد کرزی

د افغانستان د مؤقتې اداري رئيس

مادهٔ هشتم:
کمشنری عالی ملل متحد در امور پناهنده گان و دیگر سازمان های بین المللی مربوط اجازه دارند تا از چگونگی سلوك و برخورد با عودت کننده گان برطبق معیار های شناخته شدهٔ بین المللی حقوق بشر و تعهدات شامل این فرمان بررسی و مراقبت نمایند.

مادهٔ نهم:
این فرمان از تاریخ ۱۳۸۰/۱۰/۱ مطابق ۲۲ دسمبر ۲۰۰۱ نافذ بوده و در جریدهٔ رسمی نشر گردد.

حامد کرزی

رئیس ادارهٔ مؤقت افغانستان